

עברבות

מגזין המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 95 | ניסן תשפ"ב | אפריל 2022

א-ל-ו-פ-ים!

גם לורנס איש ערב ממליץ
בואו לבקר בתמר המקראית
עמ' 40

חורגות מהמסגרת
על תעוזה, עוצמה ויזמות נשית
עמ' 34

סוגר שנה ופותח את הלב
ראש המועצה בראיון אישי
עמ' 4

אני בחור אנלוגי בעולם דיגיטלי

תוכן עניינים

2	דבר העורכת
4	דבר ראש המועצה
14	מרחבי המועצה
32	מרכז קהילה ערבה

כתבות

38	רוח ערבה
40	תמר המקראית
44	חקלאות חכמה

מדורים

46	גינת מדבר
48	רגע של היסטוריה
49	"לכל קמט יש סיפור"
50	סיפורי מדבר
52	נאמן למקור
54	חיים ברשת
57	חיות וחיוכים
58	המוח: תשבץ היגיון וחידות

עורכת

אולי ניר

עריכת גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

המועצה האיזורית הערבה התיכונה

צילום שער

אלופי הנגב - נוער כדורסל

(כיתות ז'-ח')

צילום: תם אלדר

אין המערכת אחראית לתוכן מודעות

פרסום

כתובת ליצירת קשר

ossi@arava.co.il

אנו מכבדים זכויות יוצרים ועושים מאמץ לאתר את בעלי הזכויות בצילומים המגיעים לידינו. אם זיהיתם בגיליון זה צילום אשר לא ניתן לו קרדיט כנדרש, פנו אלינו ונדאג לעדכן ולתקן.

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

ossi@arava.co.il

אולי 052-8666111

אנו מצויים בעיצומו של העשור השלישי למהפכה המקוונת שחוללה שינוי משמעותי ודרמטי בתפיסת העיתונות המודפסת הוותיקה והמסורתית. נשאלת השאלה, אם כך, מה מושך אותנו לצרוך תוכן מודפס בעולם טכנולוגי שבו אירוע שקרה לפני חצי שעה כבר לא נחשב ל"חדשות", האם יש בכלל ערך לעיתונות מודפסת בעידן האלגוריתמי? ... התשובה היא כן!

העיתונות המקוונת מספקת 24 שעות ביממה פלטפורמה אינטראקטיבית, זמינות ונגישות גבוהה של מידע עדכני, מעודדת מעורבות ושיתוף, תומכת ביחסי גומלין מידיים עם קהל הקוראים, מאפשרת לקורא להביע דעתו על הכתוב, לחבש את כובע העיתונאי ולייצר כתבות בעצמו דרך בלוג, וולוג, פוסט ואף שידור ביוטיוב. כל זאת בהיעדר ביקורתיות ושיפוטיים על שימוש בסלנג, בשפת רחוב לעיתים עילגת, לעיתים מתובלת בניבולי פה עם גישה סלחנית לטעויות תחביר ושגיאות כתיב. בעולם שבו אתה מרושת ברשתות חברתיות, מוצף סרטונים ועדכונים מזירת פשע, פיגוע או תאונה, שניות אחרי שקרתה, ואתה הופך להיות הראשון שקיבלת את הבשורה המרה עוד בטרם המשפחה התוודעה לכך ובטרם פורסם הדבר בתקשורת, האם עוד נותר מקום לעיתונות מסורתית איטית ורגועה??

תקשורת תזזיתית ומהירות חברתית מואצת

"אתה מתחיל הכי מהר שלך ולאט, לאט מגביר" קרמבו נותן טיפ של אלופים בסרט "מבצע סבתא" אבל זו המציאות שלנו. אנו חיים במציאות גלובלית, היפר-טכנולוגית שגבולותיה נפרצו ממזמן על ידי רשתות תקשורת עולמיות. בגלל השפע שמציעה החברה המודרנית, היא מכניסה אותנו למירוץ מטורף נגד השעון, קצב החיים שלנו נעשה יותר ויותר מהיר ואנחנו מנסים לבצע ביממה יותר פעולות מבעבר. חברה סיפרה לי שבמשך שעה היא הייתה מנותקת ממחשב וממכשיר נייד והיא הוצפה בשעה הזו במאות מיילים,

הודעות, סמסים והקלטות וכדי להספיק לשמוע את הכול, היא העבירה לשמע במהירות כפולה (ואני התביישתי לומר שעד אותו רגע אפילו לא ידעתי שקיימת אופציה כזו בנייד...). בתוך עולם היפר-דינמי, אמצעי התקשורת משקפים, מעודדים ומדרבנים את מגמת המהירות החברתית המואצת. חלק מהגורמים המאיימים על מחזור חייו של העיתון "המסורתי" אינם נובעים מהיחלשות העיתונאות כמקצוע וכשירות לציבור, אלא, מהיכולת של המדיה הדיגיטלית למלא את התפקידים הקלאסיים של העיתון המסורתי בצורה יעילה, מהירה וזולה יותר ואף למלא תפקידים חדשים שהעיתון המודפס המסורתי אינו מסוגל למלא כמו שימוש במולטימדיה, מעורבות לקוחות ושליטה בתכנים, הרחבת מקורות ידע ושטח נרחב ללא מגבלת מקום. אך השינוי המהותי הוא תפיסת העולם והמעבר מגנרליזציה לפרסונליזציה. ובהקשר הזה תמיד מצחיקה אותי האמירה של הנרי פורד שאמר על הרכב הראשון בייצור מסחרי "יש מכונית בכל צבע שתצו ובלבד שהצבע הזה יהיה שחור". היום כל קורא (לקוח) מחפש את המוצר המתאים לו. ברור שהעיתון המודפס המסורתי, הדורש תשומת לב וזמן רב לקריאה, יתקשה מאוד להחזיק את קהל קוראיו, שגם אם הם רוצים לקרוא את החדשות בעיון ובנינוחות, הם אינם מוצאים את הזמן ואת האנרגיה לפעילות ממוקדת כזאת ובהתחשב בעובדה שהעיתון יורד לדפוס בחצות, הקורא הממוצע נחשף לחדשות 10 שעות אחרי. במציאות של היום, חדשות זה לא....

הכתובת על הקיר (הדיגיטלי)

אז מה בכל זאת, סוד הקסם שדוחה את גוויעתו של ה"פרינט" (העיתון המודפס). האתגר טמון בהתאמות התוכן, הפלטפורמה והטיימינג. מכיוון שלעיתון המודפס אין כל דרך להתמודד עם מהירות המדיה האלקטרונית, הנכון הוא לאמץ נישות ייחודיות אחרות, לא להתמקד בחדשות, אלא, להדגיש יותר ויותר את הפרשנות ואת הרקע לחדשות, לעסוק בתוכניות כוללניות, להביא את הסיפור שמאחורי הקלעים, את סיפורם של האנשים מאחורי העשייה ולעסוק בכתבות מגזיניות.

ושוב נצאה אל הדרך...

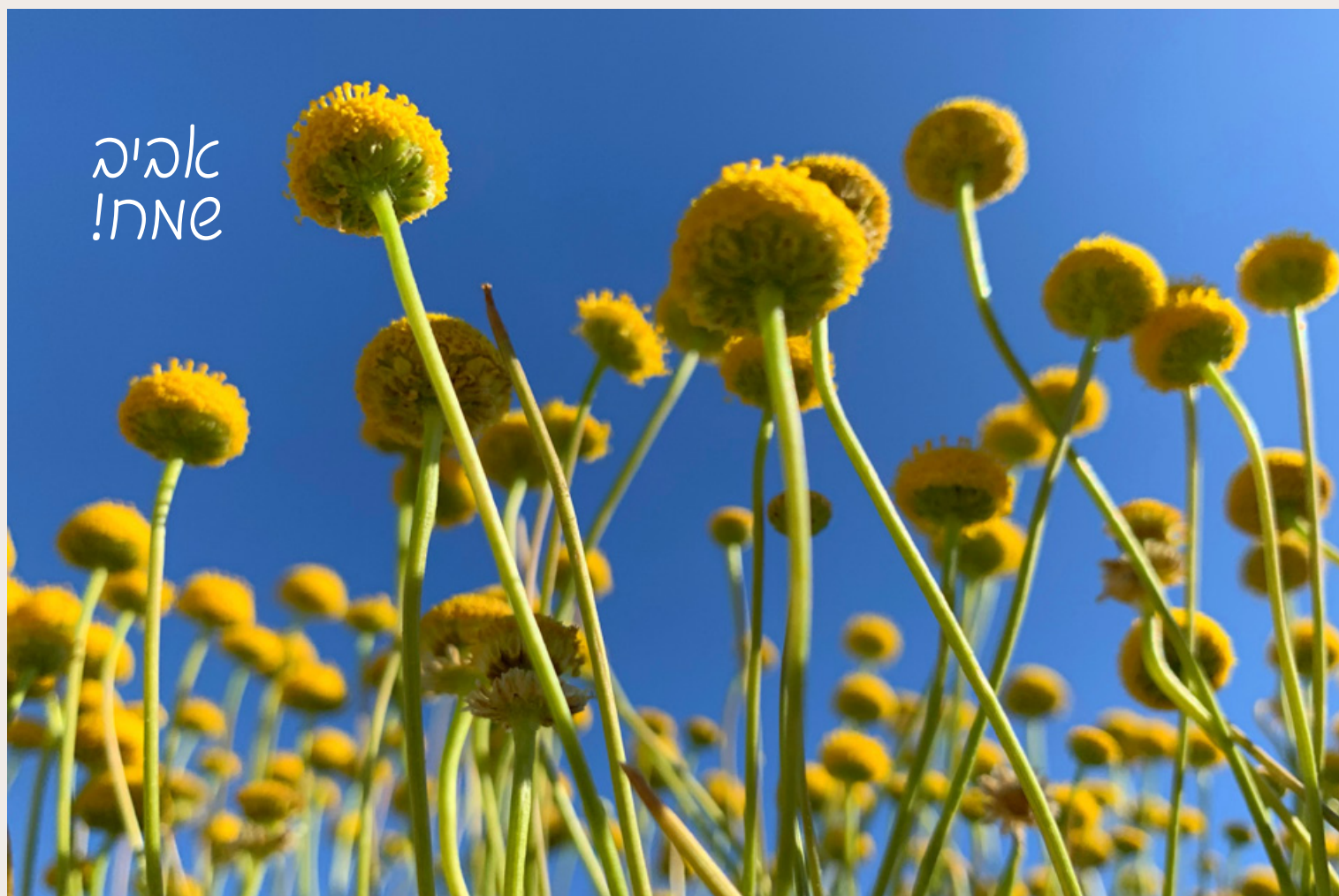
לאחר תקופת חשיבה ארוכה והתייעצויות רבות, אנו שמחים להשיק מחדש את **מגזין "ערבות"** שמכיל כתבות עומק שמספרות את הסיפור שמאחורי העשייה ושופכות אור על הנעשה מאחורי הקלעים. מושקעת מחשבה רבה כיצד להביא את מגוון הפעילויות במועצה ובאזור בצורה נוחה לקריאה, נעימה חזותית וידידותית למשתמש. תודה למנהלי המועצה על שיתוף הפעולה ותודות רבות לכותבים המתנדבים שמביאים את עולמם הפנימי בצורה כנה וחשופה. המגזין יעלה אורח קבע לאתר האינטרנט ונעבור בשלבים ובהדרגה גם לקבצי שמע.

קריאה מהנה!

אסי ניר

המעוניינים לכתוב ולהשתלב בעשיית המגזין
מוזמנים לפנות:
ossi@arava.co.il ,052-8666111

נעים לדעת שאנשים רבים מעדיפים עדיין את המילה הכתובה המודפסת, רוצים לקרוא בנחת בצורה מכובדת ומכבדת, להתעמק בכתוב, ליהנות משפה עשירה, לא להיחשף לשיח אלים, פוגעני, מסית ומתלהם ברשת ולטוקבקים מרושעים ורעילים שנכתבים על ידי גיבורי מקלדת נטולי זהות בחסות חופש הביטוי. שמעתי פעם מישור משווה את העיתונות המודפסת מול המקוונת כמו מסעדת שף לעומת מסעדת פועלים. במסעדת פועלים אתה מקבל מנות גדושות ואתה מצליח להשביע רעב מהר, במסעדת שף המנות קטנות, ההמתנה ארוכה, אבל כל ביש הוא אלוהי ומענג וכל החוויה היא מרחיבת לב ואחרת. נתקלתי בטור שכתב לפני כמה שנים עו"ד אלירס אלגרבל בשם "למה חזרתי לקרוא רק עיתונות מודפסת" ואני מצטטת ממה שכתב "ברור, אם כן, למה כדאי לקרוא רק עיתונות מודפסת: כי עיתון מנייר מספק לכם בדרך כלל טקסט ערוך, מהודק, מרוסן, כפוף למגבלות נוקשות, מתוחם למגבלת תווים, שקול, כזה שמתיימר להיות מהימן - גם אם לא תמיד אובייקטיבי - ובעיקר זהיר. והכי חשוב: עורך העיתון לא יכניס כתבה שעיתונאי עבד עליה יום, יומיים, שבוע - ותחתיה, כמעט באותו מעמד, 200 טוקבקים, שנכתבו תוך, נניח, רבע דקה. הסלקציה הזאת טובה לי. קניית עיתון מעולם לא נראתה לי משתלמת יותר".

צילום: פרדי נפתלי

נחל גידרון בערבה

"זה מאתגר, זה מעניין - וזה הבית!"

אומר מאיר צור, ראש המועצה, בתגובה לשאלה האם הוא נהנה להגיע בבוקר למשרד מידי יום. הראיון מתקיים במלאת שנה לכהונתו של צור כראש המועצה האזורית ערבה תיכונה ולרגל הרמת כוסית לחג הפסח. יושבי ראש הנהלות הישובים: הדס מוצ'ניק מעידן; ארז גיבורי מצופר; אייל שיראי מצוקים ודפנה גומרשטט מפארן, מראיינים ביחד את ראש המועצה בנושא תעסוקה, חינוך, חקלאות, תיירות, קליטת משפחות והשירותים לתושבים - ותאמינו לי - הם לא עשו לו הנחות.

עמוס דה-וינטר

דפנה גומרשטט: מה האתגר הכי גדול מבחינתך היום?

מאיר צור: "האתגר הכי גדול בערבה זו התעסוקה. כמובן שיש אתגר בלהביא לכאן משפחות צעירות אבל בשורה התחתונה, הדבר הכי משמעותי הוא ברצון שלנו לקחת את האזור שלנו למקום אחר - כך שנצליח לייצר כאן תעסוקה מקוונת, שהאוכלוסייה הטובה שחיה כאן תישאר כאן ותתפתח, שנצליח להביא הנה משפחות חדשות וטובות, שיוכלו להתפרנס כאן בכבוד. פרנסה כמובן חשובה: חקלאות, תיירות, יזמות והייטק - זה האתגר הגדול וכל תחום שציינתי צריך לקחת אותו כעולם בפני עצמו, עם המון טיפול, עם הרבה הכנה, עם הרבה תשתיות.

להגיע לעבודה כל בוקר. אכן העבודה שונה, בעיקר בתחושה, כי אני עשה היום למען חברי והבית שלי. בתנועת המושבים, עסקנו במקרו, אבל השנים שם, נתנו לי ניסיון עצום, ואני בהחלט משתמש בכל הכלים האלו בעבודה כיום. מבחינת פעילות בכנסת ומפגשים עם שרים, ח"כים ומנכ"ל משרדי ממשלה, העבודה נמשכת, באותה אינטנסיביות, כולל אירוח של מחליטנים כאן בערבה, כי אין טוב ממראה עיניים, רק שהפעם הנושא מתרכז בקידום הערבה. ראש מועצה אזורית ערבה תיכונה הוא תפקיד מאתגר עוד יותר, שעוסק באנשים שאת שמם אני מכיר, בחיים ממש, ולא רק ברעיונות אלא בכל קשת חיי התושבים. זה מאתגר, זה מעניין וזה הבית!

במלאת שנה לכהונתו של **מאיר צור** כראש המועצה האזורית ערבה תיכונה, נפגשנו להרמת כוסית לכבוד חג הפסח ובעיקר לראיון חגיגי וראשון, כאשר המראיינים הם יושבי ראש הנהלות היישובים - **הדס מוצ'ניק** יו"ר ועד מושב עידן; **ארז גיבורי** יו"ר ועד מושב צופר; **אייל שיראי** יו"ר ועד היישוב צוקים; **דפנה גומרשטט** יו"ר ועד מושב פארן - ועבדכם הנאמן, **עמוס דה וינטר**, עורך עיתון "קו למושב".

אני רוצה להתחיל בשאלה אישית. מאיר, אחרי עשור בתנועת המושבים בהן היית פעיל בכנסת, נפגשת עם שרים וח"כים, איך אתה מרגיש בתפקיד ראש המועצה - אתה נהנה להגיע כל בוקר למשרד?

מאיר צור: "קודם כל ולפני הכל, אני מאוד שמח

צילום: תם אלדר

שרת המדע והחדשנות בכנס יזמות וחדשנות בערבה

"הדור הבא שזה אנחנו ובוודאי הילדים שלנו - הוא דור שכבר רוצה שירותים אחרים. הדור הצעיר לא מסתפק במה שהיה, הוא לא מסתפק במה שיש, לא ברפואה שהייתה וקיימת בערבה - הוא רוצה יותר; הוא רוצה חינוך ברמה יותר גבוהה, הוא רוצה שירותים, תרבות והכל ברמה יותר גבוהה, כולל בתשתיות של כל נושא. זה אתגר חשוב מאוד עבורי ואנחנו עובדים כל יום כדי לשפר את הכל."

אחד האתגרים שלך כראש המועצה האזורית ערבה תיכונה הוא כמובן תקציב המועצה. הבנתי שאתה מנסה להגיע להסדר עם המועצה השכנה, מועצה אזורית תמר, שיש לה מקורות ארנונה עשירים המייצרים לה הכנסה. לעומת זאת, בערבה אין מקורות הכנסות מארנונה בסדר גודל כזה. תוכל להרחיב בנושא?

מאיר צור: "בהחלט. קודם כל אני רוצה לומר שנושא התקציב ברשות הוא קריטי היום ויהיה יותר קריטי בהמשך. הוא קריטי היום כי רשות צריכה משאבים כדי לייצר פעילויות, לתחזק, לפתח תשתיות ועוד. בתפישה הגלובאלית, בכל רחבי העולם הבינו, שכדי לעשות את הכל יותר מסודר, צריך להעביר יותר סמכויות מהשלטון המרכזי לשלטון האזורי, שיותר מעורה באזור. אלו הן התוכניות גם במדינה שלנו, להעביר יותר סמכויות ולא רק למועצות אזוריות אלא גם לעיריות. גם בתחום החינוך, המדינה הייתה שמחה להיות יום אחד רק הרגולטור ולא הגוף שמעסיק את המורים. היא תעדיף בשלב מסוים להעביר את המורים כעובדי הרשות וכן הלאה והלאה. זוהי רק דוגמא אחת מתוך אינספור נושאים שהמדינה רוצה להעביר לאחריות הרשויות. צריך להבין שבישראל התהליך הזה מתרחש, וכבר קיימים פערים,

חשבונו את ההסבה, רק תבואו. סף הכניסה הוא קריאה וכתובה באנגלית. "יחד עם זאת, אני אומר שגם השירותים לתושבים צריכים להיות ברמה אחרת. כאשר

"האתגר הכי גדול בערבה זו התעסוקה. כמובן שיש אתגר בלהביא לכאן משפחות צעירות אבל בשורה התחתונה, הדבר הכי משמעותי הוא ברצון שלנו לקחת את האזור הזה למקום אחר - שנצליח לייצר כאן תעסוקה מקוונת, שהאוכלוסייה הטובה שחיה כאן תישאר כאן ותפתח, שנצליח להביא הנה משפחות חדשות וטובות, שיוכלו להתפרנס כאן בכבוד"

ההורים שלנו הגיעו לערבה עמד לנגד עיניהם רק אתגר אחד: איך מקימים פה ישובים ונאחזים בשטח. הם היו חדורי מוטיבציה וחזון והקריבו מעצמם כדי להגשים את חלומם האישי ואת חלומה של המדינה - להקים פה חבל ארץ.

צילום: תם אלדר

סקס סיום קורס תכנות מטעם NSO

"החקלאות היום היא לא כפי שהייתה והיא לא תהיה כמו שהיא היום - היא תהיה משהו אחר אבל היא תהיה פה בערבה. תיירות? בוודאי, אבל גם כאן ברור שהתיירות הולכת להיות משהו אחר והיא צריכה להיות משהו גדול ומסודר יותר. והנושא האחרון זה ההייטק, שחייב להכיל טכנולוגיה חכמה! לשם העולם הולך, הצעירים הולכים לשם, הייטק הוא מה שמעניין אותם ואני מאמין שאנחנו חייבים לשים על נושא התעסוקה דגש גדול.

"היום למשל יש כאן כנס משמעותי, כנס קריפטו, אליו מגיעים יזמים וראשי ההייטק הישראלי. אני אומר לכם שאני מופתע מאוד לראות את אנשי העסקים בהייטק שעשו מיליארדים ורוצים, רק מתוך ציונות ושליחות, לבוא ולפתוח כאן סניפים ולעשות קורסים והסבות, ובעיקר בכדי לאפשר למשפחות צעירות להתיישב בערבה, ושתהיה להם פה עבודה.

"אנחנו רואים את הפעולות של NSO בערבה. אנחנו שומעים עליהם כל מיני דברים, אבל אני אומר לכם שכאן התרומה שלהם אדירה! התרגשתי כמעט עד דמעות, בשבוע שעבר בטקס הסיום, כשילדים סיימו פה קורס תכנות. התרגשתי כי ראיתי את הורי הילדים מזילים דמעות, כשראו מה שהילדים שלהם השיגו. הם באו ללא כל ידע ויצאו אחרי כמה חודשים כמתכנתים והם בונים משחקים והשמיים הם הגבול. NSO הביאו במשך חודשים, פעם בשבוע, 14 מדריכים, מדריך ראשי ומנטור. זה מדהים בעיני, ומעבר לכך - הדבר אפשרי. "ועכשיו, למשל, חברת ההייטק Walkme רוצה להגיע הנה. הבעלים, רפי סווירי, שהנפיק את החברה ב-2.5 מיליארד דולר ונוסע כל בוקר עם קורקינט חשמלי לעבודה, רוצה לבוא לערבה ולעשות כאן הסבה לחבר'ה שלנו. הוא אומר שהוא יכול לקלוט פה בערבה 100 משרות ביום הראשון. באמת איש נדיר, שעושה על

בין רשות עשירה לרשות עניה, שעוד יגדלו. "לכן אנחנו נמצאים בוויכוח הגדול הזה עם המדינה בכלל ולצורך העניין עם מוא"ז תמר. חשוב להבין, אין לנו ריב עם מוא"ז תמר, בטח לא עם תושבי תמר - וגם אין לנו ריב אישי עם ראש המועצה של תמר או מנהליה. אבל יש פה אבסורד גדול מאוד, חלוקה לא הוגנת ביננו ובין תמר, שחייבת להשתנות באיזושהי צורה ואנחנו חייבים להביא יותר משאבים לערבה תיכונה.

"רק כדי לסבר את האוזן, אומר שתקציב המועצה שלנו הוא כ-50 מיליון שקל, של הערבה הדרומית הוא סדר גודל של פי שלוש מאתנו ושל תמר - הם אומרים פי שלוש, אבל אנחנו יודעים שהוא פי שש מאתנו, כי יש להם הכנסות נוספות של בור הטמנת זבל וחברות כלכליות - לא לפיתוח עבור השירותים אלא חברות הרבה יותר גדולות. אני גם מעריך את זה שיש להם וגם שמח עבור התושבים בתמר, אך אני חושב שהם צריכים להיות הגונים ולהתחלק איתנו בדבר הזה. בסופו של דבר אנחנו שכנים שלהם, אנחנו הכי קרובים אליהם והדבר הכי גרוע שיכול להתרחש מהמחצב שנוצר, הוא שבסוף המדינה תיקח את הכספים האלה. ואם המדינה תיקח את זה לא אנחנו נזכה אלא יחלקו את זה לרשויות אחרות, זה יהיה פחות משמעותי.

"אנחנו במשא ומתן מתקדם אבל כמו שכל אוהד כדורגל יודע - עד שזה לא גול זה לא גול. המו"מ נראה מתקדם, יש לנו גיבוי מוחלט ועזרה מאוד גדולה ממשרד הפנים, מהשרה, המנכ"ל ועוזריהם, הם מבינים את הצורך ובכלל בממשלה יש לנו תמיכה גדולה בעניין הזה..."

הם הגיעו להסדר עם עיריית דימונה...

מאיר צור: "כל השנים הגיעו להסדרים. האבסורד

היה גדול יותר, הוא הולך ומצטמצם ולהערכתי גם אתנו יהיה הסדר, אני רק מקווה שהוא יהיה הסדר טוב, אבל אנחנו לא נוותר. נכון להיום, מצב התשתיות בכל יישובי הערבה תיכונה הוא קטסטרופאלי! גם כשנבנו דברים חדשים ואפשר לציין שנבנו דברים חדשים ויפים במשך כל השנים ולפרגן על כך, אבל התשתיות הישנות נרקבות ורועעות. דפנה יושבת כאן, כל מערכת הביוב בפארן היא מפוררת, צריך לבנות ולשקם אותה. התושבים לבד לא יודעים לעשות את זה ולמועצה אין מספיק כסף לעזור לפארן לעשות את זה. העזרה שאנו מקבלים מהמדינה קטנה מאוד מכיוון שאנחנו בדרגה סוציו-אקונומית 7, אז בחלק גדול מאוד מהקולות הקוראים אנחנו לא יכולים בכלל להשתתף. לסיכום, אם אנחנו לא נדע לעזור, הישוב לבד לא יוכל לעשות זאת ולכן אנחנו רוצים וחייבים תקציבים הרבה יותר גדולים שיתנו מענה על כל קשת הפעילות הרחבה, כמובן לחינוך שזקוק לעוד תקציבים ולנושאים נוספים"

מה לגבי מפעל צין, הוא לא מזרים ארנונה למועצה?

"נכון, יש את מפעל צין אבל המפעל סגור ולא עובד. המפעל שילם 7 מיליון שקל ארנונה ובשנה שעברה הוא ביקש להוריד את זה לחצי, כיוון שהוא לא עובד. הוא אמנם עדיין במקום אך לא עובד ויש על זה ויכוח - אנחנו חושבים שהוא צריך לשלם והוא חושב שהוא לא צריך לשלם בכלל. הוא תכנן לשלם חצי מהסכום. הגענו איתו להסכם שהוא משלם כמעט מחיר מלא, אבל זה הסכם חסוי, חתמנו על הסכם סודי כיוון שזה תקדים שהם משלמים את מה שהם משלמים. ההסכם נחתם לשנים 2021-22 ועכשיו אנחנו מגיעים איתם שוב

למשא ומתן לגבי ההמשך כאשר שום דבר מזה לא בטוח."

אייל שיראי: הייתי במשחק כדורגל של הילדים בערבה שהלכו לשחק בעין תמר. הם קמו יחד עם צוקים. אתה יודע עושים מצ'ינג עם מפעל הפיס ומקימים דבר כזה. כשאתה רואה את התשתיות אתה אומר שאין להם מה לעשות עם הכסף...

מאיר צור: "זה לא מדויק, הם עברו לישוב קבע ולא קמו עם צוקים. אבל אני לא רוצה לעסוק בהם ואני גם מפרגן לאנשי עין תמר על כל מה שיש להם - הם לא הסיפור ובסופו של עניין המגרשים האלה זה הכסף הקטן של המועצה. אבל נגעת בנושא המצ'ינג ואני רוצה להבהיר עד כמה הדבר הזה משמעותי. אנחנו הצלחנו להביא עכשיו ארבעה מגרשים של 'סחבק' - כמו מגרש הכדורגל הסינטיטי שיש בעין יב. המצ'ינג שאנחנו צריכים להביא על כל מגרש כזה הוא 400 אלף שקל. ואני אומר לך, אתה כמועצה מגיע לישובים ורובם לא מסוגלים להעמיד את המצ'ינג הזה היום.

"אז מה קורה עם הדבר הזה? המגרשים האלה עוברים למי שיש כסף. וזה מתפתח לכדור שלג. אנשים חזקים שבאים לחפש היכן לגור והם רואים איך קונים, מתעסקים ומתקדמים, ויש שם מתקני ספורט, ויש שם בתי ספר מושקעים, כאשר הרשות מוסיפה כסף על משרד החינוך, והם רואים פיתוח ופיתוח - אז האנשים החזקים הולכים לשם וזה כדור שלג שהולך וגדל. לכן, הקרב הגדול שלנו הוא הקרב על התקציב. אני לא רואה מצב שאנחנו יוצאים מהסיפור הזה בלי שאנחנו מגדילים בצורה משמעותית את התקציב של המועצה."

הדס מוצ'ניק: מה לגבי איחוד מועצות ערבה תיכונה ותמר, זה עומד לדין?

מאיר צור: "אתם מכירים אותי, הדבר הנכון ביותר הוא איחוד מועצות. זה גם לא סוד שהצעתי לניר ונגר להיות ראש המועצה המאוחדת אם תוקם, במידה והוא בא להתאחד בצורה טובה. לא במידה ואנחנו רבים והשרה מאחדת אותנו בכוח כמו שזה לצערי קורה עכשיו. אם באים בטוב ומחברים את המועצות והוא לוקח את זה ומטפל בכולם שווה בשווה בצורה הוגנת, מחר בבוקר אני מעביר את המפתחות. הצעתי לו את זה, ההצעה עומדת בעינה ואפשר יהיה לייצר פה חבל ארץ מדהים."

דפנה גומרשטט: מה עם כל התורמים שתרמו פה להרבה מוסדות במועצה, למה לא להביא

שדולת אילת והערבה. בפגישה עם ח"כ מאיר יצחק הלוי, חנן גינת, ראש מואז חבל אילות ואלי לנקרי, ראש עיריית אילת

שעידן ופארן הם המקומות הכי טובים לגור בהם בערבה כי הם בקצוות, לא מגיעים אליהם. ואם מדברים על תשתיות, למשל מגרש ה'סחבק' אתה אומר יש לך ארבעה מגרשים, אתה צריך עכשיו להביא 1.6 מיליון שקל. זה תכלס יקרה?"

הדס מוצ'ניק: "סליחה שאני מתקוממת. אתם מדברים על 400 אלף לאיזשהו מגרש. אנחנו צריכים את ה-400 אלף האלה לשפץ את המועדון כי המצב שלו כבר מתחת לכל ביקורת." **מאיר צור:** "חברים, הוויכוח הזה עקר. מצד אחד אנחנו רוצים להתרומם ולהתפתח ומצד שני אנחנו פה כדי להיות אמיתיים - ולהיות אמיתי זה להגיד שבאמת שני הדברים חשובים. כי לילדים מגרש כדורגל זה המון, אין ילדות לבנים בלי מגרש כדורגל, זה לא סביר שזה קורה - וברור שהמועדון צריך להיות המרכז לחברים והוא חשוב ביותר. שאלתם שאלות טובות, כי בסוף אנחנו רואים כמה זה חשוב לטפל בתשתיות ואני חוזר בחזרה למשפט הפתיחה שאמרתי על האתגרים - היום ההורים לא מסכימים שלא יהיה לילדים שלהם את התנאים המינימליים. אני לא רוצה לחזור על דברים, אבל הכל זה תשתיות חשובות והכל זה כסף."

נכון מאוד, אז אני רוצה לחזור לשאלה נוספת בנושא ההרחבות החדשות. כשמדברים על הרחבות אז אני מבין שהן מיועדות לא רק לתושבים שהם לא בנים ממשיכים, אלא רוצים להביא לכאן אנשים מהמרכז, אז באמת כל עניין השירותים והתשתיות משמעותי ביותר. לכן כל עניין התשתיות כל כך חשוב.

מאיר צור: "כדי שיבואו לכאן וכדי שנבנה את כל התשתיות המשמעותיות, צריך מגרשי ספורט, מועדונים, מערכות ביוב וכבישים ראויים. למשל הנחת סיבים אופטיים אצלנו, זה לא פינוק - זה חיים, פרנסה, ואפשר לבנות על זה עולם ומלואו. אני חייב להגיד שעבדנו קשה ושמחנו שאנחנו הראשונים שנכנסנו כאן למכרז. כולם קיבלו את העמדה שלנו שמתחילים קודם כל בערבה ולכן הם עובדים פה בקצב מהיר מאוד. בעוד שלושה חודשים, כל בית ועסק בערבה יהיה מחובר לסיב אופטי. נהיה האזור הראשון בארץ שכולם יהיו מחוברים לסיב האופטי בעסקה אטרקטיבית. זה פותח לנו אפשרויות אינסופיות של תעסוקה ובעיני זו תשתית נוספת שמאוד משמעותית. בנוסף, מי שנוסע פה על הכביש רואה את

יושבי ראש הנהלות היישובים יחד עם עמוס דה וינטר

נסיעה, הם פחות מגיעים לספיר - ואנחנו רוצים שיותר אנשים ישתתפו בפעילויות. אנחנו לא מתכוונים לייצר פה שלושה מרכזים, אחד בספיר ועוד שניים בקצוות אבל רוצים להגדיל את הפעילויות."

תשתיות, תשתיות, תשתיות

דפנה גומרשטט: "אני רוצה לתת עוד דוגמאות. אתמול היה בפארן איזשהו אירוע רפואי והאמבולנס של פארן לא הניע. בעין ירב

"סיבים אופטיים אצלנו זה לא פינוק - זה חיים, זה פרנסה ואפשר לבנות על זה עולם ומלואו. אני חייב להגיד שעבדנו קשה והסתדר לנו שאנחנו הראשונים שנכנסנו כאן למכרז. כולם קיבלו את העמדה שלנו שמתחילים קודם כל בערבה ולכן הם עובדים פה בקצב מהיר מאוד. בעוד שלושה חודשים, כל בית ועסק בערבה יהיה מחובר לסיב אופטי"

כשהאמבולנס לא מניע אז יש את האמבולנס מספיר, יש את האמבולנס מצופר ושל החטיבה. בפארן המשמעות היא שמחכים. היה בסוף פינוי מוסק אבל מחכים חצי שעה לאמבולנס. דוגמה שניה, מושב פארן מימן מנחת מסוקים ב-100 אלף שקל, המועצה שמה 20. אנחנו מוציאים הרבה מאוד כסף מהכיס שכבר הולך ומתדלדל ושנחנו לא כמו עין ירב, מה לעשות, בגלל המרחק הזה..."

אייל שיראי: "אם את שואלת אותי אני חושב

כספי תרומות גם ליישובים. ומשהו נוסף שלא פופולרי, האם לתפישתך יש הבדל בין פארן-עידן לבין צופר-עין ירב מבחינת התמיכה והקרב על התשתיות שספיר מציעה?

מאיר צור: "שאלת שתי שאלות ואחזור עליהן כדי לוודא שהבנתי. הראשונה, למה כספי התרומות לא מגיעות גם ליישובים. אז אלף, דברים שהמועצה בונה ומפתחת בוודאי שיגיעו גם ליישובים. זה ברור לגמרי שאנחנו נבנה ונהיה שותפים לבניית תשתיות ביישובים ובוודאי שנביא וננסה להמשיך להביא גם תורמים לפרויקטים האלה."

דפנה גומרשטט: למשל מגרש ה'סחבק', זה משהו שאפשר להביא לו תורם?

מאיר צור: "בוודאי. אמנם התורמים לא מתלהבים מזה אבל התשובה היא כן. אנחנו רוצים לחבר את התורמים גם לתשתיות בתוך המושבים, אבל שלא כל היישובים מתחילים לריב מול התורמים מי מקבל את הכסף - אנחנו רוצים לתכלל את זה כאן במועצה."

"השאלה השנייה זה על המרחקים. אני כבר הרבה מאוד שנים בערבה, כמעט כל החיים שלי אני כאן, ועד שהגעתי לתפקיד ראש המועצה לא קלטתי את ההבדל במרחקים מהיישובים למרכז בספיר. זה הבדל משמעותי ביותר כשאתה גר ביישובים שהם חמש דקות מספיר או כשאתה בפארן או בעידן ואתה כמעט חצי שעה מספיר. זה נוגע לכל דבר, הסעת הילדים בבוקר, חוגים, באמת היישובים בקצוות קצת יותר רחוקים וזה קצת יותר מורכב."

"אנחנו בהחלט מתחשבים בזה. אני לא יודע כמה זה ישפיע בתקציבי התשתיות, אבל בפעילויות אנחנו כן מתכוונים לתת לזה יותר תשומת לב. הגיל השלישי למשל, אנחנו יודעים ומתכוונים לייצר יותר פעילות בפארן עצמה, כי אנחנו יודעים שבגלל חצי שעה

היא בכל המועצות האזוריות. אצלנו זה הכי גרוע כי אנחנו הכי רחוקים ופה זה הכי מורכב. הנושא הזה מטופל, אנחנו בקשר עם המשרד ונראה לאן הדבר הזה יתגלגל."

הדס מוצ'ניק: כל אלו הן תוכניות של הממשלה הנוכחית או תוכניות ישנות?

מאיר צור: "התוכניות האלה הן תוכניות מלפני עשרות שנים שבגדול בדרך כלל לא יוצאות לפועל. אנחנו גורמים לכך שהתוכניות הללו יצאו לפועל ויקצרו את זמני היישום שנקבעו. אם לא היינו דוחפים זה לא היה קורה, לא הצינור ולא החשמל."

"תשתית נוספת שאנחנו משקיעים מאמצים גדולים בפיתוחה זו תשתית התחבורה בערבה. קיים תקציב של 350 מיליון שקל שמספיק לסלילת כביש שאורכו כ-25 ק"מ על כביש 90. אנחנו בוויכוח עם משרד התחבורה היכן מתחילים את העבודות. אנחנו מאוד רוצים שיתחילו מצומת הערבה דרומה ואילו מע"צ, נתיבי ישראל ומשרד התחבורה רוצים להמשיך מדרום צפונה. זוהי ההחלטה המקורית שלהם ואנחנו עדיין לא מצליחים לשכנע אותם לשנות את הכיוון. אנחנו מתעקשים לשנות את הכיוון מכיוון שהקטע הכי קשה בכביש הערבה, מבחינתנו, הוא החלק מצומת הערבה עד עידן. זו הצומת וקטע הכביש הכי קשה והכי מסוכן, יש שם קטעים שמותר לנסוע על 50 קמ"ש ורוב הנהגים נוסעים במהירות גבוהה הרבה יותר - ומסכנים את חייהם ושל אלה הבאים ממולם."

ארז גיבורי: יש דיבור על החזרת קו הטיסות?

מאיר צור: "המנחת הזה הוא צבאי ואנחנו באיזשהו משא ומתן עם הצבא להפעילו טיפה

את רף הציפיות שלהם מהרשות המקומית ומהמוקד הרשותי שהיא מפעילה. התושבים יודעים לדרוש את השירות האיכותי המגיע להם (זמן תגובה, אדיבות השירות ומקצועיות הטיפול) והם מצפים למענה מהיר ומקצועי בעיקר בכל הקשור לאיכות החיים. מתוקף כך המוקד הטלפוני הרשותי נדרש לעמוד בסטנדרטים הגבוהים של שירותים דיגיטליים דומים וישנה חשיבות רבה לניהול מקצועי של המוקד."

"יש את בעיית הזבובים, אנחנו חייבים לטפל במפגע בצורה אחרת - אנחנו מחלקים את המשאבים של הטיפול בזבובים בכמה גזרות. נרכז מאמץ בצורה שונה ובקרוב נודיע איך נעשה זאת."

"אני רוצה גם לבשר שנכנסנו לפרויקט 'ממשל זמין'. בחודשים הקרובים יגיע לכאן משרד הפנים, מה שנקרא מחשב 1.1, שייתן את כל השירותים של משרדי הממשלה, כאן בערבה. כלומר, יהיה לנו פה עובד/ת שיקבל פניות מהתושבים וידע לתת את כל השירותים של משרדי הממשלה, משרד הפנים, התחבורה, דרכונים, תעודות זהות, רישיונות רכב וכיו"ב, הכל יחזור לכאן. עד שזה לא קורה זה לא קורה אבל אנחנו על זה. כבר הגענו לאנשים, נגשנו למכרז של משרד הפנים וסיפרו לנו שאנחנו הראשונים בתור כי אנחנו הכי רחוקים ואני מקווה מאוד שזה יקרה בתקופה הקרובה."

הדס מוצ'ניק: מה קורה עם הדואר? מה עובר עליהם?

מאיר צור: "הדואר פשט רגל, הוא בחדלות פירעון ומנסים לשקם אותו. הולכים להפרטה של הדואר, אנחנו במשא ומתן ואגב הבעיה

פריסת סבים אופטיים ביישובי הערבה

תשתית החשמל שבונים בקצב גבוה ואנחנו רוצים מערכת חשמל מודרנית ואמינה. מי שלא גר בערבה לא מבין מה הם חיים עם הפסקות חשמל, נפילות מתח של מכשירים חשמליים שנשרפים. מצד שני, זה ייתן לנו אפשרות לייצר עוד הרבה מהאנרגיה הסולארית שאנחנו מקדמים אותה מאוד וחלק מנושא התשתיות שאנחנו עובדים על פיתוחן. גם באנרגיה הסולארית נוכל בקרוב לתת לו"ז עם התקדמות משמעותית."

"לגבי תשתיות המים - אנחנו פועלים כדי לחבר את הצינור שמגיע מצפון. מי שנוסע עכשיו דרומה רואה בדרך שעובדים על הצינור לכיוון אילת, יהיה שם חיבור. אנחנו לוחצים מאוד על הגדלה משמעותית של מתקן ההתפלה בסבחה באילת, כדי להביא הנה הרבה יותר מים איכותיים - ולהרחיב בצורה משמעותית את מגוון הגידולים בחקלאות שלנו."

"כל אלה הן תשתיות לאומיות משמעותיות שאנחנו עליהן יום יום כדי לקדם אותן, ואני חייב להגיד שאנחנו בדרך כלל מתלוננים על המדינה ועל משרדי הממשלה, אבל בעניין הזה הממשלה והמדינה בהחלט תומכת בנו. עוזרת לנו ובקרוב מאוד גם נראה את התוצאות. "כמו כן, פתחנו את שירות 106, גם בווטסאפ, כך שכל תושב יכול לשלוח דיווח על כל ברז נוזל וכל תקלה - לא לווטסאפ של ראש המועצה, אלא ל-106, עם תמונה או סרטון של המפגע."

"המאה ה-21 מאופיינת בשינויים טכנולוגיים רבים שהביאו לעלייה בכוחו של הלקוח וברמת ציפיותיו. תושבי הרשות המקומית מקבלים שירות ברמה גבוהה מהארגונים העסקיים למיניהם, ובהתאם לכך העלו במידה ניכרת

צילום: באדיבות מקורות

חיבור הערבה למערכת המים הארצית

כנס חקלאות בערבה

שונה ולייצר יותר פעילות, אבל אין כרגע קו טיסות סדיר שעומד לפעול."

בעיות של מים

הדס מוצ'ניק: אני רוצה לדבר על נושא המאגר שהוקם ליד עידן, שאמור לתת פתרון. וכבר כמה שנים הם פשוט לא מצליחים להפעיל אותו. לא מבינה למה לא פועלים כדי שיעבדו שם צוותים כל יום בשביל לתקן את המאגר הזה ושיעבוד. אנחנו משתמשים במים נחותים, אין השקיה אחת שאנחנו לא צריכים לשטוף פילטר. כל הזמן אומרים שהמאגר יפתור את הבעיה ואנחנו מחכים כבר שנים למאגר הזה.

מאיר צור: "כל נושא תפעול המים הוא מורכב מאוד בערבה, הוא רובו ככולו, מלבד הצינור שמגיע עכשיו מצפית, עד מלפני כחודש, המים הם מבארות משתנות כאשר כל באר נותנת איכות אחרת של מים. מאוד מורכב לתפעל את המערכת הזאת. השתנו פה גם ימי השיא של המים, שאני לא בטוח שכל המערכות סינכרונו את עצמן לימי השיא האלו. אנחנו בדיוק בתקופה של ימי שיא עם המון בעיות במים, עם תקלות של בארות, ובהחלט יש פה מקום לשיפור התפעול וזו סוגיה אחת. הסוגיה השנייה, שמבחינתי יותר חשובה ומשמעותית, היא להביא הרבה יותר מים ומים טובים לאזור."

הדס מוצ'ניק: המים מצפית לאן הם מגיעים?

מאיר צור: "הם מגיעים למאגר."

הדס מוצ'ניק: אבל המאגר לא עובד.

מאיר צור: "אבל הם נכנסים ויוצאים מהמאגר. כרגע זה מגיע למאגר, זה מה שקורה כרגע." **הדס מוצ'ניק:** אבל המאגר לא מתפקד. אנחנו אוכלים מזה מרורים בגידולים של 'קול אמריקה'. **מאיר צור:** "יש לחץ רצוף על מקורות וגם על רשות המים - כדי שהמערכות יעבדו ויגיעו יותר מים."

מצב החקלאות

אז אפרופו חקלאות, מה שתמיד ידעתי שבערבה רוב הפרנסה נשענת על החקלאות. אני יודע שאנשים עברו מהפלפל לתמר ועכשיו יש בלגן בתמר. מה עושים במצב כזה ואיך אתה רואה את עתיד החקלאות בערבה?

מאיר צור: "קודם כל הערבה קמה כאזור חקלאי ותמיד תישאר אזור חקלאי. זה לא משנה כמה תיירות נעשה כאן וכמה הייטק - הערבה היא אזור חקלאי וכך תישאר. נכון,

"בנינו עכשיו תוכנית מסודרת. אני מאמין שהדרך היחידה שנצליח לקחת את החקלאות למקום שהיא צריכה להיות בו גם בארץ ובמיוחד בערבה, זה בתוכניות מסודרות שלנו מול המדינה - ולשכנע את המדינה להשקיע פה ולעזור. גם אנחנו עם המו"פ צריכים לפתח ולהביא דברים חדשים, החקלאים צריכים ליזום ולהביא דברים חדשים ולחזור למציאות שהייתה פעם ולצערי היא פחות קיימת היום בחקלאות. יש את כל הסיבות לכך, אני לא מאשים את החקלאים שהיא קיימת פחות, אבל עדיין אתה נכנס לשטחים והם לא נראים כמו שהם נראו כמו פעם. הם לא נקיים כמו שהם נראו פעם, הם לא מושקעים כמו שהם נראו פעם וזה איזשהו כדור שלג שמתגלגל וכן הלאה וכן הלאה. את המעגל הזה אנחנו צריכים לשפר!"

"אני מאמין שמדינת ישראל באמת רוצה שתהיה חקלאות בערבה, אבל היא עושה את כל הטעויות האפשריות מולנו כדי להפריע ובלי שהיא מתכננת את זה. המדינה לא מתכננת מראש להרוס אבל לצערי הפעולות שלה הורסות. התפקיד שלנו יהיה להביא תוכנית, להציג אותה, להילחם עליה ולהשיג אותה."

הדס מוצ'ניק: אני פחות אופטימית ממך מאיר. **מאיר צור:** "אני רוצה להגיד דבר חשוב - אני לא מאמין בשום דבר כאשר הפתרון מגיע מזה שאתה מתייאש... אני מכין תוכנית, עובד עליה קשה ומנסה להגשים אותה. אני לא המצאתי את זה - כך הייתה הערבה תמיד."

החקלאות משתנה ואנחנו צריכים לבנות את עצמנו לחקלאות הבאה. אתה שואל אותי מה היא החקלאות הבאה בדיוק - אני לא יודע לתת את התשובה - ועל זה צריך לעבוד ולתכנן, אנחנו יחד עם המדינה, ולמצוא את הדרך שנצליח להתפרנס מחקלאות ושכל הקרקעות יהיו מעובדות ושתהיה פה אווירה והוויה חקלאית - זה קודם כל ודבר ראשון.

"אני מאמין שמדינת ישראל באמת רוצה שתהיה חקלאות בערבה, אבל היא עושה את כל הטעויות האפשריות מולנו כדי להפריע ובלי שהיא מתכננת את זה. המדינה לא מתכננת מראש להרוס אבל לצערי הפעולות שלה הורסות. התפקיד שלנו יהיה להביא תוכנית, להציג אותה, להילחם עליה ולהשיג אותה"

"זה לא סוד, אנחנו במשבר בחקלאות, המשבר ברור לגמרי ולא אפרט אבל הוא מגיע משלושה דברים עיקריים כאשר הדבר המשמעותי ביותר זה הירידה בשערי המטבע הזרים. הדבר השני זה עלות העובדים הזרים וההתנהלות מולם והדבר השלישי זה כל הרגולציה ועלויות הגידול והשיווק שגם הן עלו בצורה משמעותית. בשוק המקומי עלויות השיווק עלו מ-10% ל-30%, זה כסף שהיה אצל החקלאי ועכשיו הוא עובר למקומות אחרים. כל אלה מקשים מאוד על החקלאי ולא להאפשר להוסיף אינספור בעיות נוספות, אבל אלה הם באמת הדברים המרכזיים."

פסטיבל הסרטים בערבה צילום: אדוארד קפרוב

נצטרך דבר ראשון לתכנן את התיירות כדי שלא נמצא את עצמנו בדיוק מתמודדים מול הדברים שאייל הזהיר מפניהם, שלא יהיו מיזמים שלא מתאימים לאזור, שיהרסו את הצביון ונצטרך באמת לטפל בזה.

"בנוסף, אנחנו בתהליך של בניית מערך שיווק לתיירות בערבה. זה לא יהיה רק על חשבון הרשות אלא התיירנים ישתתפו במימון, אמנם בסכומים זניחים, אבל אנחנו מצפים שהם יהיו חלק מתפעול ומימון המערך.

"כמו כן, דיברתי כבר עם אייל אחרי שהוכיח עצמו כמפיק מעולה, גם ביום הפתוח וגם בפסטיבל הסרטים שהוא באמת הפסטיבל המוביל בארץ היום. אז אנחנו רוצים להקים עוד כמה אירועים משמעותיים כאלה שיהיו מותאמים וייחודיים לאזור, לא קרנבלים שלא מתאימים לאזור שלנו.

"אחרי שאמרתי את כל זה, גם התיירנים יצטרכו לדעת ואני לא מדבר על כולם אלא באופן כללי, שצריך להעלות את הרמה ויש לנו היכן להשתפר. אני חושב ומאמין שנדע לעשות את זה מצוין אם נדבר אחד עם השני בצורה ארגונית ונשפר את הרמה ובאמת אני מזהה שהפוטנציאל הוא גדול. משרד התיירות סימן את המוצר המדברי כיעד מספר אחד של התיירות בישראל. יש לנו פה שדה תעופה ובעזרת השם יקום גם שדה תעופה בנבטים וזה הופך אותנו לתא שטח מדהים מבחינת הפוטנציאל התיירותי. אחרי ירושלים, טבריה ומצדה, מדינת ישראל רואה בנו את פוטנציאל הצמיחה הכי גדול של התיירות בישראל."

לנושא אחר. מאיר ברכותי, השבוע אישרו לערבה הקמת ישוב חדש, עיר אובות?

מאיר צור: "קודם כל אושרה הקמת הישוב עיר אובות. כדי להקים ישוב צריך שתי החלטות ממשלה וזו הייתה ההחלטה השנייה. הראשונה הייתה בשנת '76 ונכון להיום אפשר להקים

מאיר צור: "אני לגמרי מקבל את התפישה שאומרת שצריך לשמור על המדבר אותנטי. יחד עם זאת, צריכים להביא לפה שירותים ופיתוח ויש לשמור על האיזון בין זה לזה. אף אחד מהקניונים בערבה הוא לא ממש קניון כמו בערים, כולם בקומה אחת. אנחנו משתדלים ללחוץ עליהם שיתאימו את עצמם כמה שיותר לאווירה באזור.

"המלון שהולך לקום כאן בכניסה לספיר הוא מלון שמשנה מציאות ומיועד לכנסים. הוא ימנה 220 חדרים, מלון גדול וטוב שבונה אותו יזם שבנה את 'קדמה', בשדה בוקר, המלון שהתקיימה בו לאחרונה ועידת השלום של 'הסכמי אברהם' ואנחנו רוצים כזה דבר אצלנו. וגם ליזם חשוב הצביון על הכביש הראשי, שישתלב ביחד עם המתחם החדש שנבנה על הכביש.

"המלון שהולך לקום כאן בכניסה לספיר הוא מלון שמשנה מציאות ומיועד לכנסים. הוא ימנה 220 חדרים, מלון גדול וטוב שבונה אותו יזם שבנה את 'קדמה', בשדה בוקר, המלון שהתקיימה בו לאחרונה ועידת השלום של 'הסכמי אברהם' ואנחנו רוצים כזה דבר אצלנו. וגם ליזם חשוב הצביון על הכביש הראשי, שישתלב ביחד עם המתחם החדש שנבנה על הכביש"

"המתחם החדש שנבנה על הכביש הוא גם לתושבים וגם למבקרים, יהיה שם סופרפארם ויהיו שם דברים שנותנים שירות לתושבים ולעוברים בכביש. אבל האיזון שאייל מדבר עליו חשוב מאוד ואני כל יום זוכר אותו. ובכל פעם שמדברים על פיתוח אני בודק איפה עובר הקו בין הפיתוח לבין החשש שאנחנו משמידים את הערבה. לגבי הטרקטורונים וכלי שטח, המצב הולך ומחמיר מיום ליום ולא רק אצלנו, בכל הארץ. ברור לנו היום שאנחנו חייבים לפעול נגד זה, למצוא את התקנות ואת הדרכים כדי לצמצם את התופעה הזאת כאן בערבה התיכונה.

"אני חושב שהערבה התיכונה לא מיצתה את כל פוטנציאל התיירות שיש בה. אנחנו

אני לפעמים מדבר עם המבוגרים, למשל עם הוותיקים בעיקר בעין יהב, והם אומרים לי: 'כשהגענו הנה לפני 60 שנה, אם היו אומרים לנו - זה יהיה המצב ואילו יהיו הבעיות - היינו קונים את זה בזרועות פתוחות ובשתי ידיים.' "אז באמת הבעיות הן קשות ובשלב ההקמה היה הרבה יותר קשה. נכון שאז המדינה הייתה יותר אוהדת לחקלאות ולהתיישבות אבל עדיין היה יותר קשה מהיום. ועכשיו זו המשמרת שלנו וכשאני אומר שלנו אז זה לא רק של ראש המועצה. זה גם שלכם, יושבי ראש הישובים - אנחנו ההנהגה, ביחד עם המליאה, ואנחנו צריכים להתמודד מול זה - אין לנו את הפריבילגיה לשכב על הגב ולחכות ולהגיד שאין סיכוי שיהיה יותר טוב. אנחנו צריכים להביא את היותר טוב - זה חד וחלק. "והכי חשוב לי להגיד - אם אנחנו רק נגיד שאין סיכוי ואנחנו רק נאשים את האחרים - אז לא נצליח. אם אנחנו נבנה תוכנית וגם ניקח אחריות על עצמנו - נצליח ואין סיבה שלא נצליח. ואני באמת מאמין שמדינת ישראל יודעת שהיא צריכה חקלאות כאן והיא יודעת שהיא צריכה חקלאות בערבה. ואנחנו רק צריכים למצוא את הנקודות שאנחנו משכנעים אותה גם להביא את המשאבים."

פיתוח התיירות - לאיזה כיוון?

אייל שיראי, יו"ר ועד היישוב צוקים: "אני רוצה לדבר על תיירות. אני, שמתעסק בתיירות ובתרבות, מבין שהיתרון הגדול של הערבה נעוץ בכך שכאשר אתה מגיע לערבה אתה משנה פאזה, אתה עובר לעולם אחר. החשש שלי הוא מהפיתוח. למשל, כשבאתי לצוקים ולא הייתה תחנת דלק ליד צוקים ונלחמנו עד עמקי נשמתנו שלא תקום והיא קמה על אפנו ועל חמתנו, מה שבעיני מהווה נזק אדיר לצוקים. כמו שאני רואה את הפיתוח ואת המוטיבציה לפתח באזור קניונים וכל מיני מרכזים מסחריים כאלה - לדעתי הכיוון הזה הוא התחלה של סוף התיירות האיכותית פה. דוגמא לכך זה אזור כנרת וצמח, שהיה אזור שהייתי נוסע אליו בתור ילד מגיל 16 והיום אני לא מתקרב לשם. הלונה-גל שפתחו שם והמלונות על הכנרת, כל הפיתוח הזה בעצם הורס אזורים. יש לנו משהו ששונה ממה שיש בכל הארץ והפיתוח הזה הוא לדעתי בעייתי. זה משאב שקיים פה ואנחנו יכולים לאבד אותו בשנייה."

את הישוב. אנחנו שמחים על האישור ורוצים להקים את היישוב. אני מקווה מאוד שבמהרה בימינו יהיה שם ישוב בן 500 משפחות, ישוב קהילתי שרובו ככולו יכלול תושבים בעלי מקצועות חופשיים וכמובן בטכנולוגיה חכמה ובתיירות. אני מברך על כך ושמח מאוד על אפשרות נוספת להגדיל את מספר היישובים במועצה."

שירותים רפואיים

נושא הרפואה. הבנתי ששמת לעצמך כמטרה להגדיל את נושא השירותים הרפואיים במועצה. משיחות עם תושבים למדתי שיש שחוששים שייסגרו מרפאות במושבם.

מאיר צור: "כשנכנסתי לתפקיד אחד הדברים הכי משמעותיים שזכורים לי, היה שאנשים הקדישו מזמנם להתקשר אלי ולהגיד לי שצריך לטפל בתחום הרפואה. ביקשו שנגדיל שעות ושהנושא יטופל כדי לשפר את זמינות השירותים הרפואיים. אני לא יכול בכלל להתחיל לדבר על הרפואה במועצה בלי לציין את הצוותים הרפואיים המדהימים שיש כאן, האחיות, הרופאים, המתנדבים, וכאן בערבה זה באמת שונה מכל מקום אחר בארץ. אי אפשר היה לחיות כאן בלי החיבור, ההקרבה והמסירות של הצוותים הרפואיים והמקצועיות המדהימה שלהם.

"מצד שני, חשבתי שנכון יהיה להרחיב את זמינות המרפאות, וקודם כל כדי שתושב שצריך מרפאה לא ירגיש לא בנוח להתקשר או לפנות לאחות לא בשעות העבודה. זה גם מצב בלתי אפשרי שאתה על כל דבר צריך להקפיץ את האחות מהבית או את הרופא מהבית - זה לא נעים. הגדלנו משמעותית את שעות הפעילות ביישובים והיום יש לנו גם מרפאת המשך בספיר שפתוחה חמישה ימים בשבוע מ-08:00 בבוקר עד 12:00 בלילה! יום שישי זה עד אחר הצהריים ובשבת זה במתכונת שבת.

"אין שום תוכנית לסגור מרפאות ביישובים, ההיפך, רק הגדלנו אותן ורק מחזקים אותן, זה בכלל לא עומד על הפרק. יש אנשים מבוגרים, יש מיקרים דחופים ומרפאת ההמשך זה לא במקום המרפאות. לגבי המרפאה בספיר, אנחנו כבר בתכנון ובבניית שלושה חדרי נוספים - חדר רנטגן, כולל המכשור ואנשי מקצוע שיתפעלו אותו; חדר אולטרסאונד עם אנשי מקצוע כמובן, שיחסוך לאנשים

טיפולם שכרוכים בנסיעות, גם בפוריות ואפשר יהיה לעשות מעקבים כאן בערבה. אני חושב שאנחנו מביאים בשורה ענקית וזה יצליח - קופת חולים נרתמה, משרד הבריאות נרתם לטובת העניין, הצוותים הרפואיים נרתמו ובהחלט אני חושב שבזמן קצר יחסית עשינו צעד גדול מאוד בשירות הרפואי."

"יש לנו צוותים רפואיים מדהימים. מחוייבות, חסירות, נאמנות ומקצועיות שלא רואים כל יום. אין שום כוונה לסגור את המרפאות ביישובים! זה לא עומד על הפרק כלל"

דפנה גומרשטט: מבחינת האזור המרכז הזה מדהים. אנחנו עדיין רחוקים ממנו מאוד, חצי שעה נסיעה כאמור. האם אפשר לבקש מהקופה סיוע בכל נושא העסקה של המזכירה הרפואית במרפאה שלנו? יוצא שהיום חברי כללית בפארן משלמים סכום לא מבוטל מידי חודש, ובנוסף צריכים לשלם דרך המיסים שלהם סכום לא מבוטל על שירותי בריאות. מנגד, הסכומים שאנחנו מקבלים מהכללית לא מחזיקים בכלל את המבנה.

מאיר צור: "אני לא יודע, לא ביקשנו את זה אף פעם. אגב בכל היישובים מחזיקים את המזכירה הרפואית על חשבון הישוב, אבל זה בהחלט דבר שצריך לטפל בו ולפנות אליהם. לא עשינו את זה עדיין אבל בואו, נתארגן וצריך

לעשות את זה. בואו נפנה בצורה מסודרת כל היישובים ונראה מה אפשר לעשות."

ארז גיבורי: "אתמול הייתה לנו פגישה עם עיריית כי אנחנו משלמים גם אחות שהיא לא בתקן. ואז הבנו שקודם כל יש לנו חצי תקן שבכלל לא מנוצל בכללית, צריכים לראות איך אנחנו מנצלים אותו. המרפאה שלנו בצופר היא המרפאה השנייה בגודלה בערבה, מה שאמרו לי אתמול, אבל אנחנו חייבים להגדיל אותה, האחיות מציקות בנושא המון זמן וזה לא יכול לבוא מתקציב הישוב, צריך לרתום גם את הכללית לצורך העניין."

דפנה גומרשטט: "כל התשלום שיוצא מהכיס של תושב הערבה על שירותי בריאות הוא שערורייתי! אנחנו מממנים את המבנה, מממנים את השעות הנוספות של האחות, כי 50% זה לא מספיק שעות אז אנחנו משלמים בנוסף, אנחנו ממשיכים לשלם על המרכז לרפואה דחופה ובסופו של דבר בתקציב מושבי זה מסתכם במאות אלפי שקלים."

מאיר צור: "נכון, אגב, התשלום על המרכז לרפואה דחופה אמור להיפסק עוד מעט, בינתיים משלמים אבל זה אמור להיפסק. אבל זה נכון, יש כאן כפל מס של התושבים על הבריאות, גם על מה שהם מחויבים בחוק וגם על מה שהם נותנים אקסטרה ביישובים." **דפנה גומרשטט:** "מנגד, אני רוצה להגיד שאנחנו מקבלים את השירות הכי טוב בארץ מבחינת שירות של רופא משפחה ואחות מושב. אני לפחות מרגישה שהטיפול שהתושבים מקבלים הוא מדהים."

חיסוני קורונה לילדים על ידי הצוות הרפואי

חינוך ותיכון אנתרופוסופי

למיטב הבנתי, יש כאן בית ספר יסודי אנתרופוסופי ויש פה תושבים שרוצים תיכון אנתרופוסופי. מאיר צור: "בנושא הזה, קודם כל זוהי הזדמנות להגיד שנבנה פה דבר יוצא מן הכלל, אמנם הייתה לידה קשה, אבל היום זה נמצא בתוך קריית החינוך - ואני חושב שאין היום הרבה תושבים בערבה שחושבים שזה לא טוב להורים ולילדים. כמועצה התפקיד שלנו הוא לתת אופציות בחינוך להורים ולילדים, כדי שיוכלו להתאים את עצמם למה שהם מעוניינים בו, לפי תפישת העולם שלהם והיכולות שלהם לכל ילד וילדה, כדי שיוכלו להגשים את החלומות שלהם.

"לגבי השאלה, הגיעה קבוצת הורים שרוצה לבנות מסלול נוסף בבית ספר לילדים, מסלול מקצועי ולהרחיב את הפעילויות והאפשרויות של הילדים. אנחנו אוהבים יזמויות ובאמת רוצים לתת גם לילדים בתיכון יותר אפשרויות. אנחנו רוצים שהאפשרויות הללו יהיו בתוך המסגרת שלנו כבית הספר.

"כמו שעשינו ביסודי, שזו קריית חינוך שיש בה גם את ב"ס 'שיטים' וגם את המסלול האנתרופוסופי וגם את המסלול הדתי, ואנחנו רוצים שיהיה את אותו הדבר גם ב'שיטים' דרכא'. שיהיה את מסלול דרכא הרגיל ושיהיה מסלול מקצועי שיכלול מגמות. אנחנו לא יודעים בדיוק איך ומה, אבל כבר הקמנו צוות חשיבה שבראשו עומד ראש מחלקת החינוך, אלעזר פויכטונגר, כדי לבנות את תוכניות הלימוד וכדי באמת לבנות את האפשרויות. אני חושב שאם כולנו נשתף פעולה, נצליח להרים את הפרויקט.

"אני מתכוון להיכנס לעובי הקורה פה כדי שהפרויקט הזה יצא לפועל. אבל השורה התחתונה שהיא החשובה והיא גם הקשה,

שאנחנו צריכים לעשות מאמץ גדול ולהבין שאנחנו מעט תלמידים, אנחנו לא יכולים לפגוע בילדים שלנו ואנחנו צריכים לעשות מאמץ כדי לתת להם את כל האפשרויות, החל מהתלמידים שצריכים עזרה ועד התלמידים שרוצים להתפתח ולהגשים את היכולות שלהם, הם וההורים שלהם צריכים לעשות מאמץ גדול כדי שזה יקרה ושה יקרה כאן. מבחינתי, כל תלמיד ותלמידה בערבה שיוצאים ללמוד בחוץ זה כישלון שלי ושל המערכת ובטח תלמיד שיוצא מהבית. אני לא מתערב ברמה האישית לכל הורה והורה, אבל אני רוצה למצוא להם את הפתרונות כאן בערבה ולתת להם את כל האפשרויות."

הדס מוצ'ניק: אם אנחנו רוצים לקלוט את האוכלוסייה ברמה הגבוהה שאנחנו חפצים בה, כמו שקרה בתל חי, שפתחו שם מכללה ששינתה לגמרי את האוכלוסייה, שסטודנטים שיוכלו לעבור לכאן ולהקים פה משפחות, האם נוכל לעשות דבר דומה פה בערבה?

מאיר צור: "אנחנו רואים במוסד אקדמי בערבה מנוע צמיחה משמעותי ואיכותי לאזור ומקדמים את הנושא מול כמה גופים אקדמיים, בראשם האוניברסיטה העברית והפקולטה לחקלאות, שגם ביקרו וסיירו בערבה. נשיא האוניברסיטה העברית היה פה יחד עם דיקן הפקולטה לחקלאות ואנחנו מתקדמים איתם במסלול מסוים שיהיה כאן בערבה. הם בונים את התוכניות ואנחנו בקשר מתמיד איתם. כמו כן, אנחנו בקשר עם אוניברסיטת בן גוריון לבנות פה שלוחה. בבצלאל גם מתעניינים לייצר כאן מסלול ייחודי שעוסק באמנות בתנאי קיצון ויש עוד מוסדות אקדמיים שאנחנו מתעניינים לגביהם כדי להביא אותם הנה.

"הרגולציה של ההשכלה הגבוהה אומרת שפיזית אסור להם ללמד בתוך המוסדות

שלהם. כלומר, עליהם לקבל אישור מיוחד כדי ללמד בבניין שלא בתוך מתחם המוסד האקדמי. אנחנו מבקשים ממוסד החינוך לאפשר לנו לנהל מוסד אקדמי אחד, שכמה מוסדות אקדמיים יוכלו ללמד בו. אנחנו במגע עם אוניברסיטת בן גוריון באמצעות שלוחת אילת על לימודי תואר שני בתיירות בערבה. הנושא עדיין בחיתוליו, אנחנו רק בהתחלה אבל אני בהחלט רואה במוסד אקדמי דבר משמעותי וחשוב לפיתוח הערבה.

"זה מוביל אותי גם למו"פ ולמרכז הפיתוח שאני רוצה לראות במו"פ. הייתי רוצה לראות במו"פ, עם המו"פ החקלאי והמו"פ המדעי - מרכז פיתוח ומרכז לחדשנות משמעותי ואולי ריבקי אופיר הגדירה זאת בצורה הכי טובה שיש: 'מיג'ל קטן'. כמו מיג'ל בצפון, אנחנו רוצים להתחיל במיג'ל קטן ולהיות מיג'ל גדול בהמשך. שזה לא יהיה רק תחנת מו"פ אלא שיהיה מרכז מחקר ופיתוח ויזמות, עם חברות אגרוטק שמציגות חדשנות עם השקעות של מדינות וחברות. יש לנו את כל הכלים לעשות את זה."

הדס מוצ'ניק: לצערי הנושא של תנועות הנוער זקוק לחיזוק או ריענון או כוחות נוספים, גם בכמות השינשנים שמקבלים, גם בדפוס המד"בים, למצוא פה אולי איזשהו מנגנון חזק יותר. אני חושבת שכל נושא תנועות הנוער נמצא בדעיכה. מאיר צור: "ראשית, אני רוצה להגיד שברמה האישית כל מה שקשור לתנועות הנוער מאוד קרוב לליבי ואני מאוד אוהב את זה. אני חושב שאני לעצמי, בזכות ימי בתנועת הנוער, שנת השירות, גרעין עודד וכל מה שמסביב, מבחינתי זה מה שבנה אותי למה שאני. אני חושב שהנושא באמת משמעותי ורואה בו חשיבות ענקית.

"הבעיה העיקרית בתנועת נוער גם כשהיא אזורית, היא שזה מאוד משתנה בין הישובים לבין מי מגיע, בין הגרעיני או המדריך הבוגר שמגיע לנוער באותה נקודת זמן ואותם שניים שלושה נערים שמובילים באותה תקופה את תנועת הנוער מהישוב עצמו. אני באמת רוצה שזה יהיה יותר משמעותי - אני רוצה שתהיה גם פעילות, לא רק של בית הספר ופעילות החוגים אלא גם פעילות יותר משותפת של תנועות הנוער בין הישובים, מכיוון שלא בכל הישובים יש מספיק נוער כדי לייצר את הפעילות המשמעותית.

"בסך הכל יש בערבה היום פעילות טובה

רחם זה, מנהל מחוז דרום של משרד החינוך בביקורו בערבה

חקלאי ומתיישבי צופר בקבלת פנים לדובדבני (דובדב) כדי להודות על פעילות קקל באזור

אנשים מנהיגים מול השלטון המרכזי זה עולם ומלואו וזה מה שיעשה את ההבדל - קבוצה זה מכפיל כוח אם אתה מביא אנשים שיועדים וגם מתמקצעים בדיון והם לא רק מדברים או שבא ראש מועצה לבד.

"הרעיון הוא באמת לקחת את כל האזור גם למקומות הבאים - בחלק מהנושאים לחדש ואף לחזור למקומות שהיינו בהם, מקומות של מצוינות, שלצערי בחלק מהנושאים התקלקל קצת, אך בעיקר לייצר רעיונות חדשים ויזמויות חדשות.

"בראש ובראשונה נצטרך לשנות את הרוח, כי הרוח בחלק גדול מן האנשים היא רוח של 'הפסדנו במערכה', בעיקר בגלל החקלאות. יש איזושהי תחושה של הפסד ואת תחושת ההפסד אנחנו חייבים לשנות לרוח של תקווה חדשה לאנשים, שידעו ויראו שאנחנו עושים. לכן גם אני מנסה מאוד להראות כמה הצלחות כדי להראות לציבור שאפשר לקחת את זה למקומות הבאים.

"בשורה התחתונה - לכם כהנהגה יש תפקיד מרכזי כאן - להראות שאפשר ולהיות לעזר לתושבים, לכולם, להיות שותפים אחד של השני כדי לקחת את האזור המופלא הזה למקומות הכי מתקדמים. היה את דור המדבר, את שלב ההקמה, ועד לפני כמה שנים הייתה כאן תקופה של פריחה כלכלית-חקלאית. זה היה פלא חברתי-כלכלי, היה מדהים והיום אנחנו נמצאים באירוע אחר. את האירוע צריך לקחת כולנו ביחד קדימה ואתם באמת הכי ראויים לכך ואפשר לעשות את זה ביחד, כולנו ביחד."

המשפחה וגם בארגון הנפש - חלק גדול מהאנשים מרגישים מפח נפש מהמצב הזה - ואם לא ניקח את השינוי וננווט את זה למקום הנכון, אז זה ינווט לבד למקומות הפחות טובים.

"לכן אני אומר שהמנהיגות שלנו, עכשיו של כולנו וכל יושב ראש מבחינתי נבחר להיות המנהיג של היישוב שלו וראש מועצה הוא המנהיג של האזור - וכולנו ביחד צריכים לקחת

"בראש ובראשונה נצטרך לשנות את הרוח, כי הרוח בחלק גדול מן האנשים היא רוח של 'הפסדנו במערכה', בעיקר בגלל החקלאות. יש איזושהי תחושה של הפסד ואת תחושת ההפסד אנחנו חייבים לשנות לרוח של תקווה חדשה לאנשים, שידעו ויראו שאנחנו עושים"

את זה למקום הנכון והמותאם. אתם חייבים להיות מעורבים בשינוי. אתם קבוצה גדולה של אנשים ואגב אני גם מתכוון באופן רשמי לבנות קבוצת הנהגה כזאת, שתמנה יושבי ראש, מרכזי משקים, חברי מליאה, מנהלים בכירים במועצה ואנשים מרכזיים מהאזור שהם לא בתפקידים רשמיים.

"אנחנו רוצים לבנות קבוצת מנהיגות שתדע לייצר דיונים, להיות כלי שיועד לעזור בקבלת ההחלטות ליושבי ראש ביישובים ולמועצה, כדי שנעשה זאת נכון ובתכנון וננסה גם להיות כוח. אני מאמין שבסוף כוח כזה של קבוצת

ולמרות זאת אני רוצה עוד יותר לחזק אותה. דרך תנועת הנוער הילדים האלה מטיילים - זה המקום היחיד שבו הילדים מדברים על ערכים ולא רק בשעת חינוך בבית ספר אלא ביום יום. לדעתי, לנער ולנערה אין דבר יותר משמעותי מתנועת הנוער, אין דבר משמעותי יותר מאשר הם מדריכים.

"בעניין הזה אני מבטיח טיפול כבר לשנה הבאה, נשתדל שיהיו פה יותר שינשנים. צריך לייצר יותר פעילות אזורית כי כאשר יש מעט בני נוער במושב אי אפשר לייצר פעולה עם ארבעה בני נוער, צריך איזה מאסה קריטית. גם אנחנו כהנהגה כמה שנהיה יותר מעורבים ונשדר לבני הנוער שזה חשוב אז זה יהיה יותר משמעותי."

דפנה גומרשטט: אם סיימנו, יש לי שאלה אישית, לכמה זמן באת לכהן כראש מועצה? אנחנו רואים שיש הרבה אתגרים ונראה לי שוותק פה יכול לעזור.

מאיר צור: "את רוצה שאני אישאר או רוצה שאני אלך?"

דפנה גומרשטט: "אני רוצה שתישאר."
מאיר צור: "אלף תודה. בית, אם את שואלת אותי בנקודת הזמן הזו בשיחה הזאת, אז אני מתכוון לעשות קדנציה וחצי - לסיים את הקדנציה הזאת ועוד קדנציה נוספת. זה לא יהיה אחראי לעזוב בתום התקופה הזאת, לא לי כבן אדם ולא לאזור. כמובן שזה תלוי, את יודעת - דמוקרטיה והציבור צריך לרצות את ראש המועצה שנמצא כאן, אבל אני חושב שזה מה שנכון לעשות.

"לסיום, אני רוצה להגיד לכם, אלף - תודה, גם על השעות שהקדשנו פה וגם בכלל ביום יום. אתם שותפים מלאים ובסופו של עניין האזור הזה לא יוכל להיות אירוע של בן אדם אחד, של ראש מועצה מוכשר ככל שיהיה - הוא צריך להיות אירוע של קבוצת אנשים שלוקחת אותו קדימה ואנחנו נמצאים בנקודת זמן מאוד מורכבת וקריטית לאזור.

"קודם כל, יש פה דור שלם, דור המייסדים, וגם ביישובים הצעירים דור המייסדים נחשבים לאנשים מבוגרים ובחיים נורמליים הם כולם פנסיונרים, פה הם כולם פעילים ומרגישים צעירים בחלקם הגדול אבל יש כאן רוב באזור של אנשים שהם מבוגרים, לפי הרשויות לפחות. "דבר שני, החקלאות משתנה ופתאום צריך לעבוד ולהמציא את עצמנו מחדש - זה גם אירוע כלכלי, גם אירוע תעסוקתי, גם בארגון

הנגשת שירותים לתושב ושיפור המערך הדיגיטלי

מערכת "תיק תושב", הנחת אורח ותיק ובחינת הצורך בחידוש שנתי של כרטיס "תושב ערבה" הם חלק ממהלכים שונים שמובילה בחודשים האחרונים מחלקת גזברות המועצה, שתכליתם מתן שירות מהיר, יעיל ונגיש לתושב תוך הקלה משמעותית על התושבים, חיסכון בזמן ובניירת, וכן ביטול הצורך בריצות למשרדי המועצה, המתנה, שיחות טלפון ואי הבנות.

אנו מדורגים באשכול 7 (מתוך 10) במדד הסוציו-אקונומי ואנו נפגעים בנושאים שונים. גזברות המועצה פועלת בחודשים האחרונים ומובילה מספר מהלכים שנועדו להקל משמעותית על התושב, ליעיל תהליכים ולהטמיע תרבות עבודה דיגיטלית שמשמעה חיסכון בזמן ובניירת.

מידע, עדכונים ותשלומים בקליק אחד!

המועצה האזורית הצטרפה לאחרונה לשירות "תיק תושב" שכבר קיים ברשויות אחרות בארץ ופועל בהצלחה. מדובר בפורטל המאפשר גישה של תושב / מחזיק בנכס אל מערכות המידע העירוניות. הממשק הידידותי של האתר מאפשר לכל תושב או בעל עסק ברשות לקבל מהמועצה שירותים במגוון נושאים, בכל שעה ביום, מכל מחשב. כל המידע לו אתם זקוקים מצוי באתר וזמין אליכם 24 שעות ביממה. בפורטל תיק תושב

תוכלו ליהנות ממגוון שירותים המוצעים לכם על ידי המועצה כאשר בשלב הראשון אנו נתמקד בשירותי הארנונה ובתשלומי אגרות חינוך. תוכלו לגשת אל חשבון התושב שלכם במועצה, לצפות במצב החשבון העדכני, לראות את היסטוריית התשלומים ולבצע תשלומים בפשטות ובמהירות.

מובהר ומודגש כי פורטל תיק תושב עומד בתקני האבטחה הבינלאומיים הנהוגים ברשת האינטרנט והמידע מועבר רק למשתמש שזוהה במערכת.

בנוסף לכך, כדי להקל על אוכלוסיית האזרחים הותיקים באזור, המועצה מזינה אוטומטית הקלת ארנונה בגובה 25% ומייתרת עבורם את הצורך וההכבדה שבמילוי ניירת והגשת טפסים רלוונטיים כל שנה. אין בכך צורך יותר. יתרה מכך, תינתן הנחת ארנונה בהתאם לזכאות גם במהלך השנה. מוזמנים לפנות למחלקת הגבייה בטלפון: 08-6592213 או במייל: gvia@arava.co.il ולמזכירות המועצה בטלפון: 08-6592206/7 לכל הסבר נוסף.

האם המדדים באמת מודדים?

אם אזור פריפריאלי מוגדר כאזור מרוחק מאפשרויות (כגון שווקים, מקומות תעסוקה ושירותי בריאות), פעילויות (כגון עבודה, לימודים, קניות ופנאי) או מנכסים הקיימים בכל האזורים, אז מדוע אנו לא נחשבים ככאלו מבחינת הלמ"ס?

המדד הסוציאקונומי (מדד חברתי כלכלי של ערי ישראל) ומדד הפריפריאליות הם מדדים שמפתחת הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) בירושלים, שמאפיינים ומדרגים רשויות מקומיות בארץ לפי מיקומן הגאוגרפי ביחס לריכוזי האוכלוסייה ותעסוקה. מדדים אלו, הפכו מאד פופולאריים בשנים האחרונות ומשרדי הממשלה מרבים להשתמש בהם לצורך תקצוב הרשויות המקומיות. כפועל יוצא מכך, המדדים מהווים כלי עזר להקצאת משאבים והטבות לרשויות מקומיות בעלות דירוג נמוך. על פי קביעת הלמ"ס, אזור פריפריאלי מוגדר כאזור מרוחק מאפשרויות (כגון שווקים, מקומות תעסוקה ושירותי בריאות), פעילויות (כגון עבודה, לימודים, קניות ופנאי) או מנכסים הקיימים בכל האזורים. מדד הפריפריאליות נבנה בהתאם להגדרה זאת, במטרה לאפיין את היישובים ואת הרשויות המקומיות לפי מיקומם הגאוגרפי בטווח בין הפריפריאלי ביותר לבין המרכזי ביותר. לפיכך, מדד הפריפריאליות, היה אמור להעניק לנו יתרון יחסי ובולט על פני רשויות אחרות, אולם, בשנים האחרונות שונה אופן חישוב המדד וכן לילה הפכנו להיות רשות "פחות פריפריאלית". למעשה שיטת החישוב חוטאת למטרתה.

לצערנו, כיום שולט בכיפה המדד הסוציו-אקונומי ואנו שמדורגים באשכול 7 (מתוך 9) נפגעים בנושאים שונים כתוצאה מהדירוג שלנו שנחשב יחסית גבוה. הפגיעה בתקצוב המועצה האזורית באה לידי ביטוי בתחומים שונים. לדוגמא: הפחתה של סיוע במענק האיזון מטעם משרד הפנים, פגיעה בשעות תקן הוראה בבית הספר התיכון, היעדר זכאות לתמיכות בסל תרבות והשתתפות תקציבית בפעילויות תרבות וספורט, פגיעה בהטבות מס ליחיד, פגיעה בזכאות למענקים של מפעל הפיס וכמובן נשללה מאיתנו הזכות לגשת לקולות קוראים בכל תחומי החיים.

מזה מספר שנים אנו מעלים את השגותינו בעניין וטענותינו מתייחסות למבנה המדד ולאופן יישומו בשטח. להלן עיקרי טענותינו:

- **רכיב רמת המינוע המהווה רכיב מרכזי במדד** מתעלם לחלוטין מנושא המרחקים, הן ביחס למרכזים עירוניים והן בין היישובים עצמם, וכן מההוצאות היתרות הנגרמות לתושבים בצריכת מוצרים ושירותים בסיסיים כתוצאה

צילום: freepik.com

תשלומים בקליק אחד!

צילום: freepik

רחוקים מתל אביב 3 שעות

שני מרכיבים:

1. נגישות פוטנציאלית (המבטא את קרבת היישוב לכל אחד מכלל היישובים משוקלל בגודל האוכלוסייה) כאשר גודל האוכלוסייה מעיד על עוצמת האפשרויות, הפעילויות והנכסים ביישוב.
2. קרבה לגבול מחוז תל אביב המבטא את המבנה המונוצנטרי של מדינת ישראל, כאשר מחוז תל אביב מהווה מרכז כלכלי ועסקי של המדינה.

אילת, לדוגמא, היא עיר ואם בישראל ויש בה בית חולים כולל מרפאות ומכונים, מרכזי חינוך מכל הסוגים והזרמים (אליהם אנחנו מסייעים חלק מתלמידי החינוך המיוחד שלנו מדי יום), כולל שלוחת לימוד אוניברסיטאית של אוני' בן גוריון, משרדים ממשלתיים שלצורך קבלת שירות בהם, אנחנו נוסעים מרחק של 130 ק"מ בממוצע, תחבורה ציבורית סדירה כולל תחנה מרכזית, בנקים ומרכזי עסקים, מרכזי קניות, מוסכים ונותני שירותים שונים אליהם אנחנו נוסעים שעה וחצי, שדה תעופה בינלאומי. **אזור מנותק ומרוחק ממרכז אורבני כערבה התיכונה, המדורג אחרי עיר ואם בישראל, חוטא לאמת ומחטיא את מטרתו הפרקטית של המדד, בקביעת הטבות לרשויות פריפריאליות.** בתחילת חודש ינואר נפגש ראש המועצה עם פרופ' דני פפרמן, הסטטיסטיקן הלאומי הראשי המכהן כמנכ"ל הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, שטח את השגותינו למדד הפריפריאליות וביקש לשנות את הקריטריון של "קרבה למחוז תל אביב" לקריטריון מתאים יותר: קרבה לעיר (בהתאם להגדרת מונח זה בחוק) ובכך לתקן את העיוות. לפני משורת הדין וממש לא כנוהגו, כפי שהגדיר זאת פרופ' פפרמן, הוזמן ראש המועצה להופיע בפני ועדת ההיגוי, להסביר את העיוות שנוצר ולקוות שחברי הועדה יחליטו על שינוי ביחס הפרמטרים. הובהר כי לא תהיה החרגת הערבה, אלא שינוי באופן חישוב המדד שישפיע על כלל הרשויות. הגשנו למנכ"ל הלמ"ס מכתב מפורט עם כל נימוקינו ואנו ממתינים להופעה בפני ועדת ההיגוי.

הכתבה נערכה בסיוע אילנה דרור, כלכלנית התאחדות חקלאי ישראל ולשעבר כלכלנית בלישכה המרכזית לסטטיסטיקה.

השגותינו ביחס לשימוש במדד הינן:

א. **הקורלציה המונחת בבסיס השימוש במדד, בין מצבו הסוציו-אקונומי של הפרט לבין מצבה של הרשות (תושבים עשירים - רשות עשירה) חוטאת לאמת אינה נכונה.** מצבה של רשות מקומית נגזר ממרכיבים רבים נוספים, בין היתר יכולת הכנסה עצמית, סף תחתון של שירותים שעליה לספק, עלויות יתר של השירותים כתוצאה ממרחק ועוד. גם אם מצבם הכלכלי של התושבים הוא "טוב", אין לרשות סמכות לחייבם לשלם עבור שירותים שונים כגון חינוך (חוק חינוך חובה חינוך), רווחה וכו'. בהקשר זה, אין כל משמעות לדירוג הסוציו-אקונומי של הרשות.

ג. באזור הפריפריה, במיוחד במצב של יישובים המרוחקים זה מזה, חלק גדול מהשירותים המוניציפאליים מבוצע על ידי הועד המקומי ביישוב, תמורת תשלום מצד התושב של מסי ועד מקומי. העלאת הארנונה תביא את בתי האב לרמה גבוהה מאד של תשלומים, אפילו יחסית לרמה הסוציו-אקונומית המיוחסת (בטעות) לרשות. כל זאת, בכדי לקיים אורח חיים סטנדרטי ורגיל.

באשר למדד הפריפריאליות, אנו מבקשים להשיג על דרך המדידה שנקבעה, שתוצאתה היא כי העיר אילת, לדוגמא, זוכה לדירוג נמוך יותר (דהיינו - יותר פריפריאלית) מהערבה התיכונה, עקב ריחוקה מתל אביב. ערך מדד הפריפריאליות מחושב כסכום משוקלל של

ממרחקים אלה. ברור כי צרכי התחבורה האלמנטאריים של משפחה בערבה גדולים לאין ערוך מצרכי משפחה בעיר או ביישוב כפרי במרכז הארץ ובהתאם לכך כמות כלי הרכב שנאלצת משפחה להחזיק על מנת לנהל אורח חיים רגיל - גבוהה מהממוצע. בנוסף, אין תחבורה ציבורית סדירה בערבה והדבר משפיע באופן ישיר על רמת המינוע.

- **הכנסה ממוצעת לנפש** - המדד מבוסס על מדידת הכנסה בשנה בודדת. מרבית תושבי הערבה הם חקלאיים המפעילים משק עצמאי ולפיכך, ההכנסה השנתית נתונה להשפעות חזקות מצד גורמים חיצוניים כגון שערי מטבע בחו"ל וכו'. מדידת הנתון בשנה ספציפית בלבד עלולה לספק נתון חריג, רחוק מהממוצע, ולא לשקף את המצב הסוציו-אקונומי האמיתי "שנבנה" במשך מספר שנים.

- **הכנסות מול הוצאות** - המדד הסוציו-אקונומי מתייחס רק להכנסות של התא המשפחתי ואינו מודד את רמת ההוצאה. על מנת לנהל אורח חיים רגיל, המבוסס על "צריכה סטנדרטית" משק בית ממוצע בערבה צריך לשאת בהוצאות גבוהות באופן משמעותי מהמקובל באזורים אחרים בארץ. העדרו של "עורף אורבאני", בדומה לזה הקיים בכל פריפריה אחרת (כרמיאל - גליל, קצרין - רמת הגולן, מצפה רמון - נגב מרכזי), מייקר באופן משמעותי את המוצרים והשירותים הבסיסיים המסופקים בערבה וכך, בהתאם, קטנה גם ההכנסה הפנויה.

מידע, עדכונים ותשלומים בקליק! תיק תושב

תושבים יקרים, המועצה האזורית מצטרפת לשירות "תיק תושב", שקיים ברשויות רבות בארץ, שמאפשר לכם גישה אינטרנטית זמינה, מהירה, נוחה ופשוטה לקבלת מידע ותשלום שוברים.

מהו שירות תיק תושב?

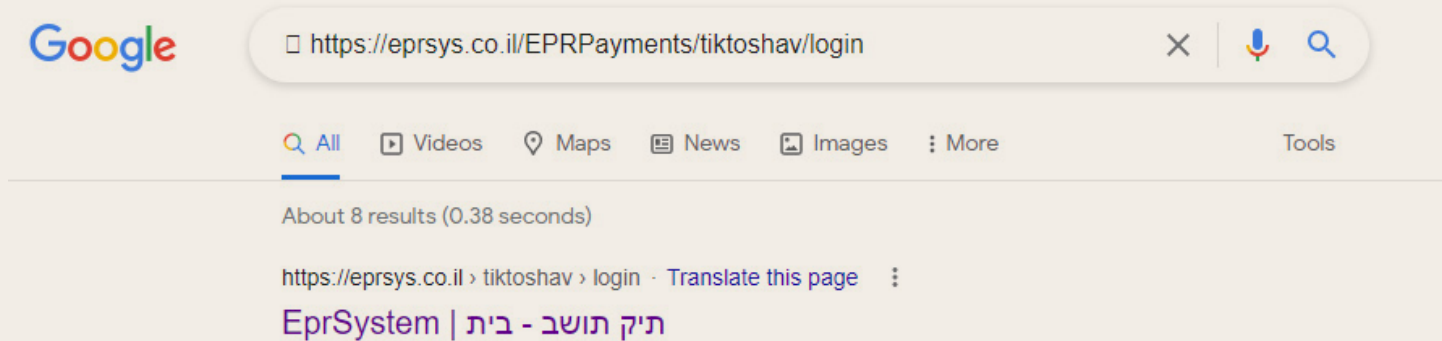
תיק תושב הוא פורטל שהוקם כדי לאפשר גישה של תושב/מחזיק בנכס אל מערכות המידע העירוניות. הממשק הידידותי של האתר מאפשר לכל תושב או בעל עסק ברשות לקבל מאתנו שירותים במגוון נושאים, בכל שעה ביום, מכל מחשב. השירות יחסוך מכם ריצות למשרדי המועצה, המתנה, שיחות טלפון ארוכות, אי הבנות וטרח. כל המידע לו אתם זקוקים מצוי באתר זמין אליכם 24 שעות ביממה. בפורטל תיק תושב תוכלו ליהנות ממגוון שירותים המוצעים לכם על ידי המועצה. בשלב הראשון אנו נתמקד בשירותי הארנונה ובתשלומי אגרות חינוך. תוכלו לגשת אל חשבון התושב שלכם במועצה, לצפות במצב החשבון העדכני ולבצע תשלומים בפשטות ובמהירות. ניתן לראות את היסטוריית התשלומים. פורטל תיק תושב עומד בתקני האבטחה הבינלאומיים הנהוגים ברשת האינטרנט והמידע מועבר רק למשתמש שזוהה במערכת.

איך נרשמים?

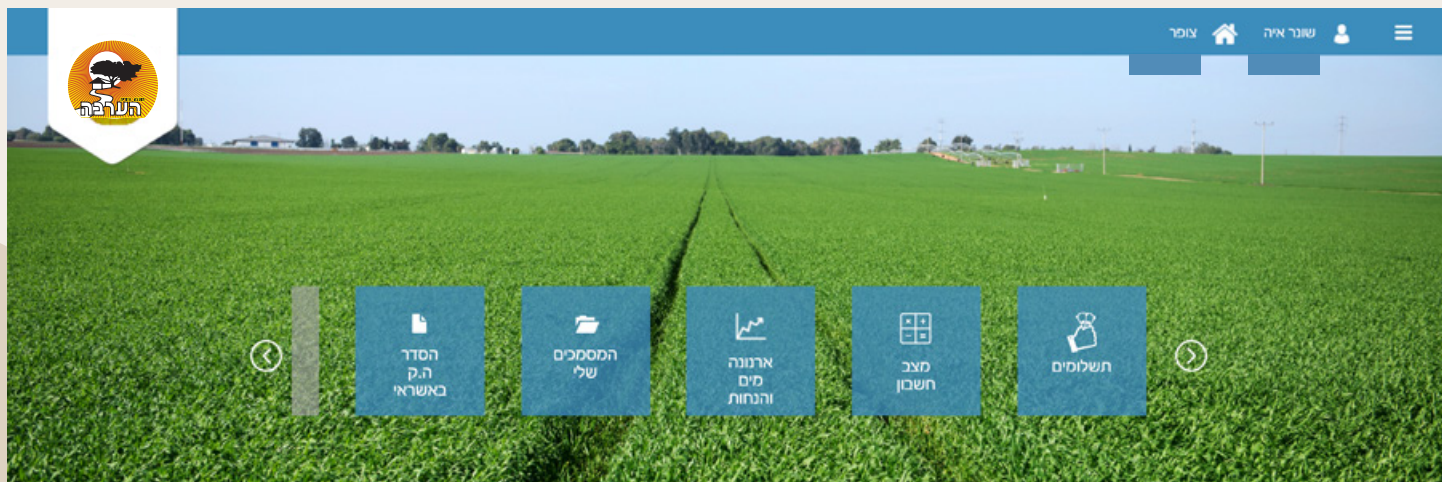
כל שעליכם לעשות כדי להצטרף לשירות, הוא לבצע תהליך ראשוני פשוט וקצר של זיהוי והרשמה:
1. רשמו לפניכם את מספרי "מספר משלם" ו"מספר שובר/מסלקה". הנתונים מופיעים בשובר הארנונה בצד שמאל למעלה וניתן לקבלם גם במחלקת הגביה ולשחזר שובר אחרון (טלפון 08-6592213 או מייל: gvia@arava.co.il)

קבלה למשלם	המועצה האזורית הערבה התיכונה מרכז ספיר ד"ג ערבה טלפון: 08-6592213		0094863	61-91568 מספר מוטב	לשכת ראש המועצה 08-6592201
XXXXXXXXXX					גזברות 08-6592206
	כתובת משלם			שם משלם	מזכירות 08-6592206
XXXXXXXXXX מספר משלם				מהות החיוב	מח' תפעול 08-6592222
			תקופת מים	תקופת מיסים	

2. הקליקו על הקישור: <https://eprsys.co.il/EPRPayments/tiktoshav/login>
במידה ולא נכנס ישירות לפורטל, אלא למסך גוגל, ביחרו באפשרות - **תיק תושב - בית | Eprsystem**

3. לחצו על "משתמש חדש"
4. הזינו מספר "קוד משלם" (הספרות המופיעות בשורת "מספר משלם"). לכל מחזיק בנכס יש מספר משלם קבוע
5. הזינו "מספר שובר/מסלקה" אותה תרצו לראות (עדכנית או היסטוריה)
6. הזינו פרטים אישיים לפי הפירוט ולחצו "המשך"
7. רישמו שם משתמש וביחרו סיסמה ולחצו על "סיום". זיכרו את שם המשתמש והסיסמה לכניסות עתידיות למערכת
בהצלחה! אתם במערכת! מעתה, תוכלו לשלם שוברי ארנונה ותשלומים למועצה דרך המערכת ולצפות בנתוניכם האישיים.

- ניתן לקבל שוברי תשלום ארנונה ישירות לכתובת המייל שלכם - כל שעליכם לעשות הוא להיכנס למסך הראשי של **תיק תושב**
1. בפירוט מצד ימין למעלה לבחור "ארנונה מים והנחות"
 2. לבחור **bill2mail**
 3. בלחיצה על "**עדכן שובר למייל**" אתם מאשרים לקבל את שוברי הארנונה למייל בצורה דיגיטלית

לכל שאלה, אי בהירות או תקלה, אנא פנו אלינו ונשמח לסייע.
תודה רבה על שיתוף הפעולה

חגית כלפון, רכזת גבייה 08-6592213 | gvia@arava.co.il
רויטל בר מוזס, מזכירות המועצה 08-6592206/7 | moetsa2@arava.co.il

דוח שנת 2020 לתושב (הנתונים נכונים לחודש אוקטובר 2020)

עם סיום ביקורת משרד הפנים לשנת 2020, אני מתכבדת להגיש את תמצית הדוחות הכספיים לשנת 2020, לעיונכם.

מאזן		
2019	2020	נכסים
13,763	11,399	רכוש שוטף
2,270	6,602	השקעות
3,363	3,286	השקעות לכיסוי קרנות מתוקצבות אחרות
3,329	-	גרעונות זמניים נטו בתב"ר
22,725	21,287	סה"כ
2019	2020	התחייבויות
16,724	10,905	התחייבויות שוטפות
2,270	1,405	קרן לעבודות פיתוח ואחרות
3,363	3,286	קרנות מתוקצבות
368	494	עודף מצטבר בתקציב הרגיל
	5,197	עודפים זמניים נטו בתב"ר
22,725	21,287	סה"כ
2019	2020	
6,141	7,971	עומס מלוות לסוף שנה

2019	2020	דוח גביה וחייבים - ארנונה
2,231	2,843	יתרת חוב לתחילת השנה
27,370	31,264	חיוב השנה
-3,542	-6,165	הנחות ופטורים שניתנו
26,059	27,942	סך לגביה
23,216	23,242	גביה בשנת הדוח
2,843	4,700	יתרת חוב לסוף השנה
604	2	חובות מסופקים וחובות למחיקה
3,447	4,702	סה"כ יתרות לסוף שנה כולל חובות מסופקים
59%	72%	אחוז גביה מהפיגורים (*)
92%	85%	אחוז גביה מהשוטף (*)
89%	83%	יחס הגביה לחוב הכולל (*)
39	40	ממוצע ארנונה למגורים למ"ר

(*) השיעורים מחושבים ללא חובות מסופקים וחובות למחיקה

נתוני ביצוע התקציב הרגיל					
הכנסות	תקציב 2020	ביצוע 2020	%	ביצוע 2019	%
הכנסות עצמיות	35,453	34,975	65.03%	34,036	66.46%
השתת' משרד החינוך	9,851	9,471	17.61%	10,383	20.27%
השתת' משרד הרווחה	2,150	2,135	3.97%	2,157	4.21%
השתת' משרדי ממשלה אחרים	4,198	5,786	10.76%	2,859	5.58%
מענקים ומלוות	2,488	1,417	2.63%	1,777	3.47%
סה"כ	54,140	53,784	100%	51,212	100%
הוצאות	תקציב 2020	ביצוע 2020	%	ביצוע 2019	%
משכורות ושכר כללי	8,850	8,878	16.55%	8,756	17.16%
פעולות אחרות	25,578	25,397	47.33%	22,307	43.72%
שכר חינוך	2,298	1,955	3.64%	2,551	5.00%
פעולות חינוך	12,949	12,683	23.64%	12,735	24.96%
שכר רווחה	800	808	1.51%	741	1.45%
פעולות רווחה	1,912	2,208	4.11%	2,354	4.61%
מימון	453	455	0.85%	346	0.68%
פרעון מלוות	1,300	1,274	2.37%	1,231	2.41%
סה"כ	54,140	53,658	100%	51,021	100%
עודף בשנת הדוח		126		191	

נתוני ביצוע התקציב הבלתי רגיל		
2019	2020	
-3,549	-3,329	עודף (גרעון) זמני לתחילת השנה
16,883	43,760	תקבולים במהלך השנה
16,663	35,234	תשלומים במהלך השנה
-3,329	5,197	עודף (גרעון) זמני לסוף השנה
2019	2020	
11.99%	14.82%	% עומס המלוות מההכנסה
32.66%	20.28%	% סך ההתחייבויות מההכנסה
12,845	13,168	הוצאה ממוצעת לנפש בש"ח
68	62	מספר משרות ממוצע

כללי	
מספר תושבים שנה קודמת	3,972
מספר תושבים	4,075
מספר משקי בית	1,197
שטח שיפוט (דונם)	1,528,220
דירוג סוציאקונומי	7

הנחת ארנונה לאזרח ותיק

המועצה הזינה הנחת ארנונה אוטומטית (בגובה של 25%) לאזרחים ותיקים הזכאים להנחה על פי רשימות שהתקבלו מביטוח לאומי.

קריטריוני בסיס לזכאות בהנחה:

- גבר שמלאו לו 67 / אישה שמלאו לה 62 שנה.
- מקבלים עפ"י חוק הביטוח הלאומי אחת מהקצבות הבאות: קצבת זקנה, קצבת שאירים, קצבת תלויים או נכות בשל פגיעה בעבודה.
- ✓ על מנת לוודא כי התקבלה ההנחה, אנא בידקו בשובר הארנונה האחרון שנשלח לכם כי מצוין בפירוש "הנחת אזרח ותיק".
- ✓ במידה והנכם עומדים בקריטריונים אך אינכם מקבלים את ההנחה, אנא מלאו והגישו טופס בקשה, צילום ת.ז. ואישור על קבלת אחת מהקצבות הרשומות. את הטופס יש להגיש לחגית כלפון במחלקת הגבייה במועצה - gvia@arava.co.il
- ✓ ניתן למלא טופס ולקבל הנחה רטרו מאותה שנת מס מיום הזכאות (לדוגמא: תושב שהגיע לגיל 67 בחודש מאי יקבל הנחה ממאי ולא מתחילת השנה).

סוג הנחת אזרח ותיק	שיעור ההנחה	מגבלת שטח	מסמכים נדרשים
מקבל קצבה ללא השלמת הכנסה	25%	עד 100 מ"ר*	• מילוי טופס בקשה • צילום תעודת זהות • אישור רשמי של קבלת אחת מהקצבות הבאות: קצבת זקנה, קצבת שאירים, קצבת תלויים או נכות בשל פגיעה בעבודה.
מותנה במבחן הכנסה – הכנסת הגמלאי אינה עולה על השכר הממוצע במשק (אם מתגוררים שני גמלאים, ההכנסה אינה עולה על 150% מהשכר הממוצע במשק)	30%	עד 100 מ"ר*	• מילוי טופס בקשה • צילום תעודת זהות • צירוף אסמכתאות בדבר ההכנסה הכוללת בשנת המס הקודמת.
זכאי לגמלת סיעוד	70%	עד 100 מ"ר*	• מילוי טופס בקשה • צילום תעודת זהות • אישור רשמי של גמלת סיעוד והשלמת הכנסה

* במידה ויש יותר מ-100 מ"ר, היתרה תשולם בתעריף רגיל ללא הנחה.

הרחבת שירותי הבריאות בערבה

בחודשים האחרונים פעלנו יחד עם קופת חולים והצוותים הרפואיים לחזק ולתגבר את שירותי הבריאות באזור, הן בשעות פעילות המרפאות והן בהרחבת סל השירותים הרפואיים לרווחת התושבים בשגרה ובחירום. כל זאת בתמיכתם, מחויבותם ושיתוף הפעולה ההדוק של הצוותים הרפואיים, אחיות היישובים, הרופאים, צוות מד"א והמתנדבים. מלוא התודה, ההוקרה וההערכה להם. תודות רבות גם למערך הבריאותי והטיפולי דורית לוביש מנהלת הרווחה והשירותים החברתיים ונעמה כנעני, מנהלת המרכז הטיפולי. תודות לכל הגופים השותפים והתורמים, קופת חולים כללית, משרד הבריאות ושותפות ערבה-אוסטרליה.

שיפורים ושדרוגים בתחום הבריאות

1. הרחבה של שעות הפעילות במרפאות היישובים. השעות מפורסמות לכל יישוב.
2. הנגשת שירות רפואי 24 שעות ביממה:

- **תגבור מענה רפואי של אחות במרפאת ספיר**
בימי חול (א'-ה') בין השעות 08:00-24:00 ובין השעות 08:00-16:00 בימי שישי/שבת.
- **בשעות הלילה, בשעות 24:00 ועד 08:00 בבוקר, מענה של פרמדיק כונן טלפוני.**
- 3. **רופאים**
 - **שני רופאי משפחה נמצאים ב-100%** רק בערבה התיכונה, כולל ימי שישי.
 - **רופא ילדים מומחה, ד"ר מידד גרינברג** יגיע באופן קבוע למרפאת ספיר. מועדים ושעות יפורסמו בהמשך. ד"ר מידד, מבכירי רופאי הילדים בארץ, התנדב להגיע לטפל בילדי הערבה ממניעי ציונות טהורים.
 - **שירות יעוץ רפואי און-ליין של רופא משפחה או רופא ילדים, "קו ערבה" - עדיפות לתושבי הערבה במענה למוקד שירותי בריאות כללית 2700* (24 שעות) והם מועברים לתחילת התור.** (03-5688550).
 - **רפואה יועצת** - הגעת רופאי עיניים, עור, אף-אוזן-גרון, פסיכיאטר, נשים והתפתחות ילדים אחת לשבועיים.
 - 4. **רפואה משלימה** - טיפולים פרא רפואיים:

- פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק ותזונה (08-6592223).
- 5. אושר תקן נוסף של אחות קהילה וטיפת חלב למרפאת ספיר וכגיבוי למרפאות היישובים.
- 6. הוספת מוקד פניות דרך וואטסאפ למרפאת ספיר (052-4827701).
- 7. **הסעות בריאות** לאוכלוסייה המבוגרת ובעלי מוגבלויות - למוקדי בריאות עירוניים (דימונה ובאר שבע) אחת לשבוע. רישום דרך מרפאת ספיר (08-6592223).
- 8. הסדרת **טיפול רפואי לחיילי הערבה** במרפאת החטיבה הצבאית - חייל שזקוק לטיפול רפואי דחוף ואשר נמצא בביתו בערבה, יתאם את הגעתו לרופא החטיבה, דרך אורי לב, קב"ט המועצה (052-3665928).
- 9. הרחבת המענה ומגוון הטיפולים הרגשיים המוצעים לציבור ומיסוד **תוכנית "שורשים במדבר"** לשיקום מבוגרים בהובלת המועצה דרך מחלקות בריאות ושירותים חברתיים (נרי מזור: 054-2073023).

שיפורים ושדרוגים בתכנון ובתהליך טיפול, בתקווה שיתחילו לפעול במהלך השנה

- **הוספת** משמרת שלישית של מד"א והרחבת פעילות נקודת הזנקה של אמבולנס 24 שעות ביממה.
- **הרחבת** בנייה של המרפאה כולל חדרי דימות (רנטגן), חדרי טיפולים ומחסן השאלת ציוד.

שעות פעילות חדשות במרפאת ספיר

מתחילת חודש מרץ פועלת במרפאת ספיר מרפאת המשך שמתגברת מענה רפואי מרכזי לכלל תושבי הערבה. שעות קבלת אחות במרפאות היישוביות, ימשיכו לפעול בהתאם ללוח הזמנים שנקבע עבור כל ישוב, קבלת רופאים - הגעה בזימון תור. קבלת אחות - ללא צורך בזימון תור. עיריית שחר-רווה, מנהלת בריאות וגיל שלישי iritr@arava.co.il, 08-6592250, 052-3666171 עדכונים באתר: www.arava.co.il/clinic

שירותי בריאות ערבה - דרכי התקשרות

מזכירות מרפאת ספיר א'-ה' 077-6449451 / 08-6592223 (08:00-14:00) ☎ הודעות וואטסאפ 052-4827701
מרפאת המשך א'-ה' אחות 08-6592217 (08:00 בבוקר ועד חצות 24:00 בלילה) פרמדיק - כונן טלפוני 052-5450777 (מחצות 24:00 בלילה ועד 08:00 בבוקר)
מרפאת המשך שישי/ערבי חג/חג/שבתון אחות 08-6592217 (08:00 בבוקר עד 16:00) פרמדיק 052-5450777 כונן טלפוני (16:00 עד 08:00 למחרת)
"קו ערבה" - יעוץ טלפוני דרך מוקד כללית רפואת משפחה, ילדים ועור 03-5688550
מקרי חירום והצלת חיים 24 שעות ביממה מד"א 101

שורשים במדבר - תוכנית לפיתוח שירותים לשיקום מבוגרים בערבה
מזמינה אתכם להצטרף

הסעות בריאות

שירות חדש בערבה

יום נסיעה מאורגן לדימונה ובאר-שבע לצורך נסיעות בריאות,
סידורים ושירותי טיפול הניתנים מחוץ לאזור
מיועד לתושבים בגיל השלישי ולצעירים ומבוגרים הרשומים במחלקת הרווחה

קו ההסעה פועל אחת לשבוע בימי שלישי
ועובר במוקדי בריאות ושירותים מרכזיים בדימונה ובאר-שבע
(מרפאות קופת-חולים, ביה"ח סורוקה, מכוני בריאות, BIG וכו')

איסוף החל מ-07:00 בתחנת מרכז של כל ישוב
פיזור יציאה ב-15:00 מאר-שבע ופיזור בישובים
מחיר כרטיס: 30 ש"ח (הלוך-ושוב) | חיוב דרך מחלקת הגבייה במועצה | למבוטחי כל קופות החולים

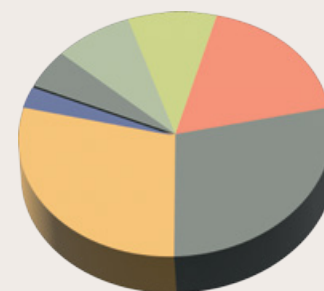
הזמנת מקום והרשמה

מזכירות מרפאת ספיר בימים א'-ה' בשעות 8:00-13:00
08-6952223 | 077-6449451

אזרחים ותיקים בערבה - אתגרים ומענים

האנושות חווה את גיל הזקנה כגיל המביא עמו ניסיון עשיר, חכמת חיים מצטברת והכרות עם החיים על בורים. בצידם חווים בני האדם עם הגיעם לגיל זה גם קשיים בתפקודים גופניים ומנטליים שונים. לעיתים הם משמעותיים ונדרש טיפול וסיוע רב יותר עבור האדם בגיל הזקנה. בתרבויות השונות מקומו של האדם המזדקן הוא משמעותי וקרובי משפחתו סועדים אותו ודואגים לו. על פי הנתונים הקיימים כיום עולה כי 95% מאוכלוסיית האזרחים הוותיקים בישראל מתגוררים בביתם וה-5% הנוותרים מתגוררים במוסדות. בערבה, דור המייסדים שהקים את הישובים הירוקים והמשגשים על אדמתה, רובו ככולו מוגדר בגיל הזקנה הרשמי. גיל זה הוא גיל הפרישה מהעבודה, כלומר, 62 לנשים ו-67 לגברים. כמו דברים רבים אחרים, גם נושא הזקנה בערבה הוא ייחודי: ראשית, העיסוק העצמאי (בחקלאות בעיקר) מתווה את עניין הפרישה הרשמי לגמיש יותר. שנית, תחושת השייכות והחוסן הקהילתי הגבוהה מגבירים ומשפיעים היטב על תפקוד ואורח חיים בריא גם בגיל הזקנה. שלישית, המרחק הרב ממרכז רפואי ומהעיר משפיע על יכולתו של תושב הערבה לצרוך שירותים בקלות ובמהירות- בגיל הזקנה קושי זה מתעצם. ובמקרים בהם יש נסיגה גדולה יותר בתפקודים המנטליים והפיזיים, התלות בבני המשפחה הולכת וגדלה. בערבה מתגוררים כיום כ-500 אזרחים וותיקים. לפי הפילוח (באחוזים) הבא:

עיר אובות 0%	פארן 18%
צוקים 3%	ספיר 9%
עידן 5%	עין יהב 28%
צופר 8%	חצבה 29%

גמלת הסיעוד

בסוף שנות השמונים חוקקה מדינת ישראל את חוק הסיעוד במטרה לסייע לאזרח הוותיק להישאר בביתו. הזכאות לגמלת הסיעוד איננה אוטומטית עפ"י מצב רפואי אלא תלויה במבחן הכנסות (סף הכנסה שמעליה לא ניתן לקבל את הקצבה) ורק לאחר בדיקת המצב התפקודי של האזרח הוותיק. בהתאם לכך נקבעות רמות הגמלה (עפ"י נקודות) החל מרמה 1 ועד לרמה 6 (הגבוהה ביותר), בהתאם לרמה נקבע היקף הסיוע. מספר האזרחים הוותיקים בערבה הזכאים לגמלת סיעוד הוא 16 איש בערבה. אחוז נמוך למול הממוצע הארצי. ובעצם, מרבית האזרחים הוותיקים בערבה אשר זכאים מבחינה תפקודית לגמלת סיעוד, אינם זכאים לה עקב הכנסה גבוהה (ברוטו ללא קשר להכנסה נטו בפועל). מעבר לכך, לזכאים לגמלת הסיעוד בשאר הארץ קיימת זכות לבחור בין כמה שירותים שמרביתם לא מתאפשרים כלל בערבה ועל כן אין אפשרות בחירה. שירותים כמו- שעות טיפול בבית על ידי מטפל/ת, אספקת מוצרי ספיגה והיגיינה, שהות במרכז יום, שירותי כביסה, ולחצן מצוקה - ניתנים באמצעות חברות כ"א (בערבה הזכיינה חברת תגבור סניף דימונה, פארן- סניף אילת) והפיקוח נעשה ע"י המוסד לביטוח לאומי.

עובדים זרים לסיעוד

עובד זר לסיעוד ניתן להעסיק באופן פרטי גם למי שלא זכאי מבחינת הכנסתו לגמלת סיעוד, אם אדם עמד במבחן התלות. הזכאות להעסקת עובדים זרים מותנת בבדיקתו של המוסד לביטוח לאומי את רמת תפקודו של האדם (מבחן תלות) ופנייה לאחריו לאישור העסקה על ידי רשות האוכלוסין וההגירה לקבלת היתר. עם קבלתו יש לפנות לתאגיד השמה (חברות כוח אדם העוסקות בכך), להבאת העובד הזר לבית. קיימות עלויות לתהליך וכמובן להעסקת העובד. בערבה ישנם 16 אזרחים וותיקים המעסיקים עובד זר לסיעוד או ממתנים להגעתו. מעבר לתהליך המפורט והמורכב, בערבה קיים קושי משמעותי במציאת עובדים זרים לסיעוד עקב התנאים הקיצוניים (מרחק ממרכז הארץ, ובדידות חברתית מקבוצת שוונים).

בני משפחה מטפלים

"בן משפחה מטפל" הוא מושג שהשימוש בו מתרחב ונפוץ על רקע התבגרות האוכלוסייה ושכיחותה הגדלה באוכלוסייה הכללית. מדובר באדם התומך פיזית, רגשית, רוחנית, כספית ולוגיסטית וללא תשלום, בבן משפחה או חבר, המתמודד עם מחלה, זקנה או מוגבלות. על פי הנתונים, בישראל מיליון וחצי בני משפחה מטפלים בקרוב מזדקן או חולה. מתוכם מיליון איש הם בני משפחה מטפלים בקרוב בגיל הזקנה. נתונים נוספים מלמדים אותנו כי שני שלישי מבני משפחה מטפלים הן נשים וכי כתשעים אחוז מהמטפלים חווים סיפוק מעצם הטיפול בקרוב הזקוק להם. יחד עם זאת, קיימים תחומי קושי ייחודיים עבור אותם בני משפחה מטפלים בכמה מרחבים- המרחב הפיזי/ טכני: עצם הטיפול, השעות הנדרשות, הנסיעות המרובות.

המרחב הרגשי- מול בני המשפחה והאדם התלוי באותו בן משפחה מטפל. המרחב הבירוקרטי- בישראל כמו בישראל נושא מיצוי הזכויות לא תמיד נגיש ובני משפחה מטפלים "הולכים לאיבוד" בסבך הבירוקרטיה. המרחב הרפואי- שירותי הרפואה לאדם הזקן אינם מתוכללים במרבית המקומות ועל בן המשפחה להקדיש נתח זמן משמעותי כדי לתאם וללוות.

הנתונים הסטטיסטיים מקבלים נופך ממשי כשאנו מכירים את בן המשפחה המטפל. היות וכך, הסכימה ורד קריגן, תושבת ספיר לשתף עם הקוראים את הנושא מנקודת הראות שלה: ורד מטפלת באמה, תושבת ספיר גם היא הסובלת ממחלת האלצהיימר מזה תשעה חודשים. בשנים אלה חווה ורד את האתגרים שתוארו מעלה שהם מנת חלקם של בני משפחה מטפלים- הקושי בגילוי ובהבנה כי למי שיקר לך יש מחלה חשוכה מרפא ותחושות האובדן המתלוות לכך, הם עצומים. "החלפתי תפקידים עם אמי, היא טיפלה בי בעבר והיום אני זו שמטפלת בה ממש כמו בתינוק". השעות הרבות הנדרשות לטיפול האישי- הליווי, העזרה בטיפוקד והשעות המרובות על הכבישים- לנסיעות, לבדיקות גובות גם הן מחיר של התשה, עייפות בלתי אפשרית ותחושות של אחריות- אי אפשר לעזוב, "לפעמים אין אוויר". לא אחת, מספרת ורד,

צילום: עירית רווח שחר

השתלמות בני משפחה מטפלים

ותיק אם בערבה ואם מחוצה לה. את הקבוצה הקימה וליוותה עו"ס אזרחים ותיקים בערבה הגב' ציפי אמבר. אנו נמשיך ונקדם נושא זה באמצעות קבוצות, ימי עיון ועוד.

קהילה תומכת

בשנים האחרונות סל השירותים לגיל השלישי ותשומת הלב לצרכים הייחודיים של גיל זה הולכת ומתרחבת. כאמור, גם צרכיה של

עבורם כצרכנים ישירים ולא רק עקיפים (כלומר, לא רק כפועל יוצא של שירותים הניתנים לבני הגיל השלישי). וגם אצלינו בערבה הנושא של בני משפחה מטפלים מקבל זרקור- ובחודשים האחרונים השתלם הצוות הרפואי בשיתוף פעולה עם המחלקה לשירותים חברתיים בנושא בני משפחה מטפלים. בנוסף, התקיימה קבוצה ייעודית לבני המשפחה המטפלים בקרוב שהוא אזרח

היא חשה אבודה במהלך השנים הללו בעיקר בגלל החוסר בידע - "מה צריך לעשות? מה הצעד הבא? למי פונים?". סבך הבירוקרטיה והעדר הידע על המשאבים הקיימים או אלה שצריך להמציא רב. ורד ממליצה לשתף, להתייעץ ולבקש סיוע- מגורמים רשמיים כמו רופא משפחה, המחלקה לשירותים חברתיים ועמותות שונות העוסקות בנושא (מצורפים קישורים רלוונטיים) וגם מחכמת ההמונים. "האתגר של הערבה הוא בעיקר בהנגשה לשירותי הרפואה ולהשגת העובדים הזרים" מודה ורד, וככל שהציבור יידע יותר, היכולת לשתף תגבר. ועל כן, אחת המטרות העיקריות של ורד בגילוי הלב בנוגע למחלת אמה היה זה- ככל שהשיח על המחלה יהיה נרחב יותר, וככל שיותר בני משפחה מטפלים ירשו לעצמם להיחשף בנוגע לאתגרים העומדים מולם, כך יתרחב השיח הציבורי והפתרונות יהיו ברי השגה. כיום, מגמה בעולם הטיפול היא לקדם מענים

מרכז טיפולי ערבה

טיפולים קרוב לבית - להורים, ילדים, בני נוער ומבוגרים

פסיכותרפיה לנוער ומבוגרים, טיפולים משפחתיים

ניתנים על ידי פסיכולוגים, פסיכותרפיסטים ועובדים סוציאליים.
חלק מהשירותים ניתנים בשיתוף פעולה עם התכניות הטיפוליות של המחלקה לשירותים חברתיים ובסבסוד.

טיפולים רגשיים לילדים, נוער ומבוגרים

טיפול באמנות, דרמה, תרפיה וטיפול בתנועה.
מחיר טיפול, בסבסוד כללית מושלם, הנו 45 ש"ח לביקור.

טיפולים התפתחותיים לילדים

פזיותרפיה התפתחותית, קלינאות תקשורת, ריפוי בעיסוק, עבודה סוציאלית ופסיכולוגיה. בעת הצורך, ניתן לקבוע בדיקה התפתחותית על ידי רופא.
לילדים עד גיל 9 הטיפולים ניתנים דרך קופת חולים (עם טופס 17) במחיר של 32 ש"ח לביקור. מעל גיל 9 הטיפולים ניתנים באופן פרטי, ניתן לקבל החזר דרך כללית מושלם.

נוער בנות 15 נערים ונערות כל אחת- קבוצת נערות הפועלת במרכז קהילה בנושא סטיילינג לכיתות ז' וח', קבוצת נערות "out door" לפעילות גופנית והגברת מוטיבציה בכל הישובים. קבוצת נערים שכבות ט-י בנושא עמלנות עץ וברזל-נפגשים פעם בשבוע בספיר ללמוד יסודות עבודה עם עץ ומתכת. בנוסף, תינתן עזרה לימודית וארוחה למשתתפים. הפעילות מתקיימת בהובלת תכנית להב"ה בערבה- תכנית משותפת של מחלקת הנוער במרכז קהילה, חינוך ורווחה.

מובילי חירום בקהילה

לאחרונה הסתיים קורס מובילי חירום בקהילה המשותף למרחבי המועצה העוסקות בחירום ולשותפות ערבה-אוסטרליה של הסוכנות היהודית. בקורס הוכשרו נציגים מצוותי ההצלה, החילוץ, הרפואה, הבטחון וההתערבות בנושא ניהול מצבי חירום בהקשר של מכלול אוכלוסייה מכלול אוכלוסייה הוא ענף בנושא החירום עליו ממונים עובדי הרשות במחלקת הרווחה שעוסק בכל צרכי האוכלוסייה בשעת החירום. משתתפי הקורס קיבלו תעודת גמר מטעם אוניברסיטת תל אביב. ושותפות ערבה אוסטרליה נכונה להמשיך לתמוך בפיתוח נושא ההתערבות בשעת חירום בערבה. לצורך כך, קבוצת המתנדבים שעברו את הקורס יבנו יחד עם מומחים בתחום מודל הפעלה אינטגרטיבי לשעת חירום, וייעשה תהליך הטמעה משותף למתנדבים ולבעלי תפקידים במועצה תוך הכשרה, למידה הדדית מהנעשה בארץ ובעולם והקשבה לשטח. בנוסף, כחלק מהמודל יופעל גם תומך לאוכלוסיות קשב בשעת חירום, על מנת לעטוף את כל התושבים בשעת חירום. את התכנית תוביל עו"ס סתיו קרטגין ורכזת תחום המתנדבים נגה גבורי יחד עם אורי לב קב"ט המועצה ועיריית שחר מנהלת מחלקת הבריאות. בהזמנות זו נחזור ונדגיש את תודתנו לכל מתנדבי הערבה המקדישים את זמנם ומרצם להתמחות בתחום התנדבותם.

דורית לוביש,

מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים

המנוי להשתתף בתשלום עבור התוכנית. רוב העונים לסקר מסרו כי הינם מוכנים לשאת בהשתתפות המינימלית לתכנית. התכנית תתרחב ליישובים נוספים בערבה. מהשנים האחרונות בהן אנו מפתחים את התחום עולה כי גם בתחום זה נדרשת חלוציות, יצירתיות והרבה אופטימיות לממש את הפתרונות היצירתיים לאתגרים שתוארו. אנחנו במחלקה לשירותים חברתיים מזמינים אתכם לפנות ולהתייעץ בכל עניין בנושאים שעלו ולהעלות עוד מחשבות ורעיונות.

תכנית "רואים אותך" לבני נוער

הנתונים על מצבי דחק כתוצאה ממשבר הקורונה מדאיגים בעיקר בקרב בני הנוער. ולהבדיל מהמהלך הידוע בו מצבי דחק שוככים עם הזמן, מחקרים מראים כי במשבר הנוכחי רמות הדחק עולות עם הזמן בעיקר בקרב אוכלוסיות פגיעות יותר כמו בני הנוער. בעקבות זכייתה של הערבה בקול קורא לפעילות נוער, התקבל מימון להפעלת מענים לבני הנוער והוריהם. הנתונים על מצבי דחק כתוצאה ממשבר הקורונה מדאיגים בעיקר בקרב בני הנוער. ולהבדיל מהמהלך הידוע בו מצבי דחק שוככים עם הזמן, מחקרים מראים כי במשבר הנוכחי רמות הדחק עולות עם הזמן בעיקר בקרב אוכלוסיות פגיעות יותר כמו בני הנוער. חשוב, על כן, לפתח עבורם מענים שמכוונים בדיוק לגורמי הסיכון שהם פועל יוצא של הקורונה- בדידות, שימוש גובר במסכים, קושי בהצבת מטרות וביצוען. תכנית "רואים אותך" כוללת שלוש קבוצות

הקבוצה ההולכת וגדלה של בני משפחה מטפלים ניכרת ונבנים מענים. סל השירותים הוא פרי שיתוף פעולה של שירותי הרווחה בערבה, מחלקת הגיל השלישי ומרכז קהילה ערבה. בין השירותים- מועדון מופ"ת ופעילות הקתדרה, מועדונים חברתיים ביישובים ופעילות חברתית ענפה, טיפול סוציאלי ע"י עו"ס אזוריים ותיקים, תכנית "שורשים במדבר" המקדמת הקמתם וביסוסם של מענים תפקודיים ושיקומיים לאזרחים הוותיקים, ועדות גיל שלישי ביישובים, מערכי חיבו"ק (חיבורים קהילתיים) יישוביים ואזוריים. לאחרונה החלה לפעול בערבה תכנית קהילה תומכת (תחילה עבור תושבי עין יהב וספיר כפיילוט)- תכנית של משרד הרווחה המיועדת לאזרחים וותיקים בסביבת מגוריהם ובמסגרת הקהילה המוכרת להם: שילוב של האזרח הוותיק נעשית בדרך של הבטחת מגוון שירותים המסייעים לאזרח הוותיק להישאר בביתו ובקהילה שלו. עמוד התווך של התכנית הינו "אב קהילה", אשר נמצא בקשר רציף עם האזרחים הוותיקים המנויים לתכנית ומלווה אותם באמצעות ביקורי בית ומסלולי שירותים מותאמים אישית לאזרח הוותיק אשר נבחרו על סמך סקר מיפוי צרכים. בסקר נבחנו מספר מסלולים מוצעים, מתוכם 2 מסלולים, אותם המנוי בוחר כחלק מסל השירותים. המסלול שבלט ביותר הינו המסלול תיקונים פרימיום (בו אב קהילה מגיע לתיקונים קלים עם החומרים הנדרשים). כמו כן עלתה בקשה למסלול כניסות לבריכה בספיר, אשר התווסף כמסלול נוסף בעקבות הסקר. כמו כן נבחנה השאלה בנוגע לנכונות

צילום: היא לי בלוך

מובילי קהילה בחירום

מפקד האוכלוסין 2022 סופרים אותך!

מפקד האוכלוסין מגיע אלינו!

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) מתחילה בביצוע מפקד האוכלוסין 2022, המפקד השביעי של מדינת ישראל. המפקד יימשך עד ל-30.11.2022.

7% מהתושבים שלנו נבחרו להשתתף במפקד ויתבקשו להשיב לשאלון המפקדי. הנדגמים יקבלו מכתבים והודעות באופן ישיר בדואר ובטלפון מהלמ"ס. על השאלון המפקדי ניתן להשיב מאתר אינטרנט דרך מחשב בלבד בקלות ובאופן עצמאי ובהמשך גם במענה טלפוני לסוקרים או בראיון פנים אל פנים לפוקדים מטעם הלמ"ס.

רק המשיבים באתר יקבלו הטבה ייחודית - שובר מתנה בסך 75 ₪ שיישלח אליהם בתום מילוי השאלון ישירות באופן דיגיטלי.

ההשבה על שאלון מפקד האוכלוסין היא חובה על פי חוק וזכות גדולה ומשפיעה. התשובות שלכם יסייעו לתכנן ולשפר את עתידכם כי נתונים הם א'- ב' לאיכות חיים!

תיירות הערבה פוסט קורונה

השנתיים האחרונות בענף התיירות העולמי גרמו לטלטלה כלכלית ותפעולית לכלל ספקי השירות, מתחום התעופה והמלונאות ועד למארחים ביתיים, אומנים ומדריכי סיורים. גם אנחנו בערבה ביצענו שינויים מהירים על מנת להתאים עצמנו למגמות החדשות ולעדכונים בתחום בריאות הציבור. נראה כי עוד ידובר וייחקר שנים רבות באקדמיה ובקרב פרשנים על תקופת משבר הקורונה בתחום.

בשנתיים האחרונות נהנינו מתנועת תיירות פנים ערה. זאת, לצד מאמץ משולב של התיירנים ושל מחלקת תיירות והמועצה, לקדם את חשיפת המוצר התיירותי האיכותי שלנו במרחב הכפרי, המדברי, כמוצר תיירות "כחול לבן" לכל הקהלים ולהאריך את זמן הביקור לכל עונות השנה. מגפת הקורונה העולמית וסגירת שדה התעופה, השאירו את הקהל הישראלי בארץ ולאחר תקופת הסגר הראשון, אנשים חיפשו מקום מפלט מרגיע והערבה התיכונה ענתה על כל צרכיהם. חווית תקופת תיירות משמעותית גם בחודשי הקיץ החמים, נחשפנו ופגשנו בערבה את כל פלחי האוכלוסייה, ממטיילים עצמאיים שגדשו את שביל ישראל בתפוסות שלא ידענו כמותן ועד לקבוצות high class שהגיעו ונהנו בערבה על

כל תפארתה, כולל משפחות, קבוצות חברים, ארגוני עובדים ועוד. מיזמי "לילות של כוכבים" שתפסו תאוצה בלילות הקיץ, לצד פעילות תיירותית בלילות ירח מלא, הצליחו להאריך את עונת הפעילות ולגוון אותה. משרד התיירות ומשרד הבריאות סייעו לנו בשיווק תיירות המרחב הכפרי וברוב התקופה התאפשר לנו לארח בצימרים ובמרחבים הפתוחים, משפחות ונופשים, גם כאשר הוטלו הגבלות על יתר ענפי השירות בארץ.

אחת המסקנות מתקופה זו מתייחסת לחוזקה של תיירות הפנים, הערכים המוספיים לחשיפת התיירות לקהל הישראלי, המשמעות שהיא מהווה בחינוך וידעת הארץ, הגאווה המקומית ותרומתה לאין שיעור לכלכלה מקומית מקיימת.

טרום מגפת הקורונה עיקר מאמצי משרד התיירות היו בשיווק תיירות נכנסת לארץ, כמעט 99% מתקציב המשרד יועד לתיירות נכנסת, בעיקר לירושלים, תל אביב ואילת. משבר הקורונה הביא לחשיבה מחדש בקרב קובעי המדיניות וניכר כי תיירות הפנים לא תרד מסדר היום הכלכלי של משרד התיירות בשנים הקרובות. ענף התיירות הנכנסת בארץ אירח בשנת 2019 4.1 מיליון תיירים

צילום: מרב עמית

ביתן תיירות ביום הפתוח

שמהווים כ-60% מהכנסות לענף התיירות הכללי בעוד שענף תיירות הפנים אחראי על כ-40% מהכנסות. נתונים אלו בישראל נחשבים דלים מאוד ביחס למדינות אירופה. לשם השוואה, בגרמניה בשנת 2019 הגיעו כ-35 מיליון תיירים בקטגוריה של תיירות נכנסת, המהווים רק 20% מענף התיירות הכללי בגרמניה, בעוד שהגרמנים עצמם מפרנסים כ-80% מהתיירות במדינתם.

אנו במחלקת התיירות בערבה, לצד שותפינו בתיירות הנגב, פועלים מול משרד התיירות להגדלת תקציבים רבים יותר עבור תיירות הפנים. תירני האזור הציפו והעלו רעיונות חדשים ומקוריים, מיזמי תיירות משמעותיים חדשים נפתחו בערבה ובנגב בכלל ואנו תקווה כי ענף תיירות הפנים יגדל ויתפתח ויהווה בסיס לחזרת התיירות הנכנסת.

תיירות פנים כחול-לבן מהווה מנוע צמיחה משמעותי למשק באמצעות התנעת והנעת הישראלים. שינוי ההרגלים לטובת צריכת תיירות פנים באופן שוטף שאינה סותרת גיחה מדי פעם גם לחו"ל. אזרחי ישראל צמאים לידע ולחוויות הצפונות בפלאי הארץ, והם אלה שיחוללו את השינוי עם אהבתם לנופים המגוונים ולידע השורשי, יחד עם הפטריוטיות ותחושת השליחות של צו השעה לצריכת מוצר כחול-לבן כחלק מהתמיכה והיציאה מהמשבר הכלכלי.

צילום: אפרת שטרן

סדנה עם יונתן שריט בחוות בין השיטין

משמעות המרחק והמרחב

ענף התיירות בישראל, גם אם לא בצורה רשמית, נמצא כבר אחרי הקורונה, די להמתין בעומס דלפקי נתב"ג בכדי להבין כי הציבור חזר לטייל ובגדול. אולם, הישראלים ידועים כמהירים ומתגמשים בקלות, נראה כי הישראלים יוצאים לחו"ל במספרים גדולים ומהירים יותר לעומת כניסת האירופאים והאמריקאים אלינו לארץ. יחד עם זאת, התיירות חוזרת בצעדים מדודים ובשבועות האחרונים אנו פוגשים אותם גם ברחבי הערבה, קבוצות ראשונות לאחר המגיפה, זו בהחלט בשורה לענף התיירות. כיום בכירי ענף התיירות הנכנסת מבשרים כי השוק מתחיל להתעורר, בחודשים אלה ועד לשנת 2025 נעבור את השיא שהושג ב-2019. כמובן, זאת בהנחה שלא יהיו מגפות ולא מלחמות. לצערי, במזרח התיכון איש אינו יכול להבטיח זאת. יש להביא בחשבון שכמונו, בכל העולם משוועים לתיירות והתחרות על הלקוח קשה ומאתגרת.

ענף התיירות משווע לחזרה לחיים ובעיקר להחזרת עובדים למקום עבודתם. כולי תקווה שענף התיירות יחזור לעצמו ובמהרה, משברים בענף התיירות נוצרים לרוב בשל פגיעה כלכלית, מה שגורם לירידה בביקושים, אולם במצב זה הביקוש לא נפגע, אלא דווקא ההיצע. מרבית האנשים עדיין רוצים לצאת ולטייל, מסוגלים לכך מבחינה כלכלית, ולכן כעת כשהשמים נפתחים אנו צפויים לראות את

סדנת החמצה בגן ירק בצופר במסגרת אירועי מהחממה לצלחת

צילום: מרב עמית

הנוסעים יוצאים ליעדים חדשים, עדיין עם חשש בליבם, ובוחרים אמצעי בריאות ובטיחות, כמו גם מדיניות ביטולים גמישה, כחלק ממערך השיקולים. התיירים מחפשים היום חופשות קרובות יותר לבית, מקומות של טבע, תיירות כפרית, טיולי דרך וחוויות באוויר הפתוח, כמו גם הזמנות של הרגע האחרון, בשל אי הוודאות והמציאות המשתנה.

מגמות עכשוויות בתיירות נכנסת

מגמת הסלואו פוד שהתחילה בשנות ה-80 של המאה ה-20 היא תנועה שהוקמה בכדי להתנגד לפתיחת מקדונלד'ס. מטרתה הראשונית הייתה להגן על מסורות אזוריות, אוכל טוב, הנאה גסטרונומית וקצב חיים איטי. כיום מגמה זו תופסת תאוצה ברחבי העולם כאשר הרעיון המרכזי הוא:

- טיול בחבלי-ארץ וחיבור למסורת חקלאית.
- מטבח מקומי.
- מפגשים עם אנשים.
- מאכלים אופייניים לאזור.

ה-SLOW TOURISM צמח מתוך ה-SLOW FOOD

הקורונה האיצה את תהליך הצמיחה של הגישה התיירותית החדשה. הרצון לחוויות אותנטיות ויצירת רגעים משמעותיים על ידי חיבור

הביקוש מתפרץ, כולם ירצו לטוס. מכאן, שיש להיערך לירידה משמעותית בתיירות פנים, אך לצד זאת, צמיחה איטית והדרגתית בתיירות הנכנסת.

ובכל זאת, המגיפה ששטפה את העולם שינתה את התנהגות הנוסעים וטרנדים תיירותיים נוספו להעדפת התיירים ולמערכת השיקולים שלהם בבחירת חופשה. התאוששות מהירה בקרב המטיילים הצעירים, בעלי תעוזה, אלו הם הראשונים שיחזרו לחקור ולטייל בעולם.

צילום: שרדה

הצגת ילדים במסגרת אירוע אקו ערבה בכפר אמנים צוקים

צילום: עידן ארד

אירוע כוכבים בערבה

ומעצימות את העסקים המקומיים, ההכרות האינטימית עם עולם הקולינריה המקומית מהווה נגיעה אינטימית ב-DNA של התושבים והעסקים המקומיים בערבה.

- **יוגה ערבה** - אירוע wellness ייחודי, המשלב תרגול + קולינריה + אירוח בערבה.
- **פסטיבל הסרטים** - אירוע יחיד מסוגו מצד אחד החוויה התרבותית ואומנותית מצד שני במרחב אינסופי תחת כיפת השמים במרחבי המדבר והערבה.
- **אקו ארט** - אומנות אקולוגית מקומית.
- **בתים פתוחים** - הכרות עם האנשים, החיים, האהבות והייחודיות של הנוף האנושי בערבה.
- **יריד תיירות מדבר** - שם על המפה את התיירות המקומית, הייחודית, על כל מרכיביה במרחב מדברי, אקולוגי.
- **לילות לבנים בקיץ** - תצפיות כוכבים, טיולי ירח, ושלווה מדברית.

היערכות מחלקת התיירות לתקופה הקרובה

עם פתיחת השמים והיציאה אל העולם, עם תום עונת התיירות אני צופה ירידה בביקושים לקראת הקיץ. על מנת להשאיר את הערבה כיעד לאירוח בכל חודשי השנה אנו נערכים עם תכנית שיווק משמעותית לפלחי תיירות נוספים בדגש הקהל הישראלי.

- גיוס משאבים לתיירות ספורט.

לאנשים מקומיים תרבויות, אוכל, חקלאות ומוזיקה. המוצרים התיירותיים המתאימים למגמה זו הינם תיירות אקולוגית, התנדבות בקהילה, בתים מארחים ותיירות אינטימית ואוטנטית אותה הערבה יכולה לספק בשפע. יחד עם זאת, הדרך לקבל את התייר מחו"ל היא ארוכה וטומנת בחובה עבודה והיערכות משמעותית של השטח, הנגישות לשפה, שילוט וחשיפה משמעותית במדיה. מגמות רחבות יותר בענף התיירות מסמנות שינוי באופן צריכת התיירות, מטיילים בודדים (FIT) מעוניינים לגלות את הערך האוטנטי של אתר התיירות, מגמה זו מכונה Slow Tourism, "תיירות איטית" - חיפוש הנאה באמצעות פעילויות המכבדות את הסביבה.

כיום התייר קשוב יותר לקהילה המארחת אותו, הוא מחפש מרחבים ואתרי תיירות בעלי השפעה סביבתית נמוכה ופעילויות הקשורות לטבע, מורשת תרבותית, קולינריה מקומית והרפתקאות. מגמה זו מחפשת את תיירות בת קיימא, להתחבר ליישוב ולאנשים בו הוא מתארח ולבוא במגע עם משאבי הטבע והתרבות במקום.

אירועי SLOW TOURISM בערבה

- פסטיבל מהחממה לצלחת - אירוע קולינרי מקומי, המשתמש במוצרים מקומיים, בסדנאות קטנות המתקיימות בחממות

צילום: אפרת שטרן

אירוע מעשנה אצל שף יריב איתני בצופר בשיתוף חוות צוק. אירועי מהחממה לצלחת

- גיוס משאבים לתיירות קולינרית.
- שיווק מוצר "הערבה" - אנו צריכים להתארגן ולהתחבר ולעבוד באופן משותף על שיווק ומכירות חבילות עבור קהלים נוספים.
- כפר אמנים צוקים ומרכז וידור - שיווק, הגדלת תנועה ומכירות.

זאת לצד המשך תכניות עבודה ארוכות טווח:

- שבילי הערבה וחיבור מערך השבילים אל היישובים וסובב יישובים.
- הנגשת מעלה עקרים וחיבור ציר הסטורי תרבותי לתיירות הערבה.
- פיתוח מתחמי התיירות החדשים בספיר וביישובים השונים.
- חיבור מוצרי תיירות הערבה אל הקהל בתיירות הנכנסת.

חופשת פסח לפנינו בציפייה לתנועת מטיילים ענפה בערבה, בשבילי הטיולים, חניוני הטבע וכמובן במתחמי האירוח והלינה ביישובים השונים. אנו במחלקת התיירות המקומית פועלים על מנת שחופשת הפסח תעבור בצורה נעימה ותשאיר חוויה נהדרת לכל נופשי הערבה.

מרב עמית

מנהלת תיירות ערבה

שירות אפקטיבי לתושב – הלב הפועם של הרשות

בעידן המודרני התושבים מורגלים בשירות
זמין ואיכותי ומצפים למענה מהיר ומקצועי.

מוקדי שירות במועצה ובשלוחותיה

מוקד שירות 106 מועצה

לדיווח על מפגעים ובעיות ולסיוע
בשירותי המועצה ומחלקותיה.
הודעת וואטסאפ לנייד
052-5707106
או במייל: moked106@arava.co.il

מוקד ועדה מקומית לתכנון ובנייה

לבדיקת סטטוס להיתר בנייה.
הודעת וואטסאפ לנייד
052-4022602
או במייל: vba@arava.co.il

וואטסאפ למרפאת ספיר

לבקשת מרשמים, אישורים, הפניות
או שאלות כלליות. צוות המרפאה
יבדוק את ההודעות בשעות הפעילות
של המרפאה ויטפל בבקשות.
בהשאת הודעה יש לציין את שמכם.
הודעת וואטסאפ לנייד
052-4827701

וואטסאפ מרכז קהילה

הודעת וואטסאפ לנייד
052-5051577

תובנות רבות על עומסים, יעילות, בעיות מול
הישובים, ההופכות לכלי ניהולי בידי הנהלת
הרשות ויכולות להוות בסיס לקבלת החלטות
וכתיבת תכנית עבודה רשותית שמותאמת
לצרכי התושבים.

מוקד שירות 106 ערבה הוא ביטוי לתפיסתנו
את הרשות כגוף שלם המעניק שירות לתושבים
ולעובדים באמצעות תפישות שירות מתקדמות
ודיגיטציה. ברצוננו להבנות ולהטמיע תפיסה
ושפה שירותית, ולבנות כלים מתאימים,
תהליכים ושגרות לניהול הידע ברשות.

הפעלת המוקד מתייחסת בשלב הראשון
למוקד פניות בשגרה ובשעות הפעילות
הקונבנציונליות (קרי ימים ראשון-חמישי
בין השעות 08:00-16:00). ייעוד המוקד:

- להיות כתובת מקצועית המספקת לתושב
מענה זמין, הולם, אמין ושקוף (One stop
shop)
- לנתב את פניות התושבים אל בעלי התפקיד
הייעודיים ברשות ולעקוב אחר הטיפול בהן
- לאתר עיכובים בטיפול בזמן אמת ולפעול
לזירוז הטיפול
- לאפשר להנהלת הרשות לקבל בכל רגע
נתון תמונת מצב עדכנית על איכות המענה
הניתן לתושב באמצעות יחידותיה וכן לקבל
מידע על מידת שביעות הרצון של התושב
מתחומי הטיפול השונים, כפי שהם מובאים
לידיעתו
- לספק להנהלת הרשות נתונים, מידע וידע
לקבלת החלטות מבוססות נתונים, הנוגעות
לשיפור תהליכים ושירותים.

המאה ה-21 מאופיינת בשינויים טכנולוגיים
רבים שהביאו לעלייה בכוחו של הלקוח וברמת
ציפיותיו. תושבי הרשות המקומית מקבלים
שירות ברמה גבוהה מהארגונים העסקיים
למיניהם, ובהתאם לכך העלו במידה ניכרת
את רף הציפיות שלהם גם מהרשות המקומית.
התושבים יודעים לדרוש את השירות האיכותי
המגיע להם (זמן תגובה, אדיבות השירות
ומקצועיות הטיפול) והם מצפים למענה הולם
וראוי בעיקר בכל הקשור לאיכות החיים.
כתוצאה מכך, בשנים האחרונות נפתחו מוקדים
עירוניים רבים ברשויות המקומיות וכיום
פועלים בשלטון המקומי מעל 200 מוקדים,
רובם מנוהלים על ידי עובדי הרשות ולא
באמצעות מיקור חוץ. אנחנו לא שונים. גם
לנו יש מוקד!

המוקד הרשותי הוא ה"לב הפועם" של הרשות
המקומית וחלון הראווה שלה, בהיותו הגוף
העומד בחזית השירות ל"בעלי העניין" של
הרשות - תושבים, עובדי המועצה נותני
השירות, יזמים. לתפקודו של המוקד, בימי
שגרה ויותר מכך, בשעת חירום, השפעה
מכרעת על תוצאות האירועים שעליהם הוא
מקבל דיווח. מדובר ביחידת שליטה ובקרה
המופקדת על המענה לפניות תושבים שעניינם
קבלה ומסירה של מידע על פעולות ושירותים
שמספקת הרשות המקומית וכן דיווח על
מפגעים ומטרדים בשטח המוניציפלי של
הרשות ומהותה מתן שירות איכותי לציבור.
הנתונים הנאספים במוקד, עיבודם ופילוחם
הם בעלי ערך של ממש וניתן להפיק מהם

חינוך מבוסס מקום בתוך מקום מבוסס חינוך

כמו בקבוק של משקה מוגז שמנערים אותו היטב ואז פותחים את המכסה, כך היתה תקופת הסגרים והקורונה לפעילות בחממת הערבה. סיום הסגרים הביא לפרץ עצום של פרויקטים, תוכניות לימוד וסמינרים לתלמידים מהערבה ומכל רחבי הארץ.

המטרה שלשמה נוסדה חממת הערבה, להביא את המחקר המדעי, הסביבה המדברית והחקלאות המתקדמת לעולמם של התלמידים, הגיעה סוף סוף לכדי מימוש. תיכונים מכל רחבי הארץ הגיעו אלינו השנה על מנת לקחת חלק בסמינרים מדעיים ייחודיים, התלמידים שהגיעו לקחו חלק בפרויקטים מדעיים שמובילים חוקרי מו"פ ערבה, מו"פ מדבר וים המלח, וחוקרים מאוניברסיטאות מכל רחבי הארץ. הסמינרים שלנו מצליחים להביא את הערבה ונפלאותיה לעולמם של התלמידים והמורים והופכים אותנו למוקד לאומי למצוינות. גם התלמידים שלנו, בהם תלמידי שכבה ט' של תיכון שיטים-דרכא, תלמידי שכבה ח' של מסלול וולדורף ותלמידי שכבה י' של תיכון אדם ואדמה לקחו או יקחו חלק השנה בסמינרים ייחודיים שנתפרו בהתאם לתכנית הלימודים ולצרכי התלמידים והמורים.

במסגרת המאמצים שלנו לחזק את תחושת השייכות של תלמידי הערבה לסביבה המדברית המופלאה שלנו הצלחנו לשתף פעולה עם

סיור תלמידי כיתות ח' במסגרת פרויקט "מקומי בטבע"

התלמידים לומדים עם צוות מורי חממת הערבה בבוסתן שיטים ומגלים את עולם הטבע והחקלאות. תלמידי שכבה ה-ו לומדים בתכנית "המקפצה", תכנית ייחודית המתקיימת בבוסתן שיטים, קמפוס חממת הערבה וחוות בין השיטין. התכנית, שנתמכת על ידי **שותפות ביחד ערבה אוסטרליה**, מלמדת את התלמידים יסודות ביזמות עסקית ואקטיביזם סביבתי. התלמידים לומדים על היעדים ברי הקיימא של האו"ם ומפתחים מוצרים ומיזמים ברי קיימא המשקפים את רוח הערבה. התלמידים עובדים עם מורי חממת הערבה (בבוסתן ובמו"פ) מורי בית הספר היסודי, בית הספר למיחדוש (שוקי וקובי עברי), ומדריכי חוות בין השיטין. התוצרים נמכרו בתערוכה החקלאית ומכירות נוספות יתקיימו בימי שישי בחוות בין השיטין ובבוסתן.

רשות הטבע והגנים, רשות העתיקות, חוות בין השיטין, ותיקי הערבה והקרן לעידוד יוזמות חינוכיות ופתחנו בפרויקט ייחודי בשם "מקומי בטבע" לתלמידי שכבה ח'. הפרויקט, שנתמך על ידי **רשות ניקוז ונחלים ערבה**, מפגיש את התלמידים עם המרחב בערבה. התלמידים לוקחים חלק בחפירות ארכיאולוגיות, מטיילים עם פקחי רשות הטבע והגנים, לומדים מדע וטכנולוגיה בקמפוס חממת הערבה, ועוסקים בחקלאות בחוות בין השיטין. פרויקט ייחודי שבו לוקחים התלמידים חלק הוא פרויקט "תמרי המעיינות" שבמהלכו משקמים התלמידים את מעיין עין וובה, לומדים על הדקליות העתיקות בערבה, ונפגשים עם ותיקי הערבה שמספרים להם אודות המרחב שהתקיים כאן לפני עשרות שנים.

גם תלמידי בית הספר היסודי שיטים נהנים ממגוון של תכניות לימוד ופעילויות העשרה.

ד"ר לירון שני בהרצאה ביום עיון לזכרם של אמוץ ואבישג זהבי ז"ל

תלמידי תכנית יזמות "המקפצה" בדוכן מכירה ביום הפתוח

עדכונים ממיזם "גינן בצמחי בר מן המדבר"

אחר מצבם בגינות. בהזדמנות זו נודה למשתלת חישתיל, למשתלת שורשים ולמשתלה בערבה של נמרוד טלשיר, על הכנת שתילים עבורנו.

במסגרת שבוע טבע ואמנות, ציינו את סיומו של קורס "הגינה בואדי" לחברי הגיל השלישי בסדנת אריגת תמונה משותפת עם קהילתנו בניצוחה של נועה רוזנבלום ובצירי קיר עם הצייר שלומי ישראל.

ביום הפתוח של מו"פ ערבה, התקיימו סיורים בגינה בואדי וחולקו שקיות זרעי חומעה. עם בוא הקיץ, נתמקד כעת באיסוף זרעים לדור הבא של השתילים.

תודה גדולה למו"פ ערבה ולמו"פ מדבר וים המלח על התמיכה ושיתוף הפעולה. למידע נוסף ולהצטרפות לקבוצת וואטסאפ הקהילתית צרו קשר עם הילה אלבו: 052-8804033. חפשו אותנו גם בפייסבוק: גינת- בר במדבר.

בברכת חג אביב שמח, הצוות המוביל של המיזם: נטע אור, מימי רון, רבקה אופנבך, הילה אלבו ורחלי ברדו.

זו השנה השנייה בה זכינו בתמיכת שותפות "ביחד ערבה-אוסטרליה" של הסוכנות היהודית. בתמיכה זו הצלחנו בשנת 2021-22 לייצר פעילות ענפה ולקדם את מטרות המיזם לשילוב צמחי-בר מן המדבר בגינות הערבה.

הוקמו כ-20 גינות ציבוריות ביישובים שונים בערבה ובמרחבי בתי הספר והגנים. הגינה בואדי, שבתחנת יאיר, מהווה גן מודל מרהיב וזכתה לביקורים מכל הארץ במסגרת סמינרים חינוכיים וסביבתיים של חממת הערבה ולביקוריהם של אנשי מקצוע ומטיילים. מתנדבים מקהילת גינת בר במדבר המונה כ-150 חברים, מסייעים באחזקה וטיפוח של הגינה בואדי ושל הגינות ביישובים. על כך מגיעה להם תודה. בראשית עונת הסתיו, חברי הקהילה קיבלו שתילים וזרעים של צמחי מדבר. נשמח להמשיך ולקבל תיעוד ומעקב

מוכרים ביום פתוח ערבה צילומים: באדיבות חממת הערבה

אחד הפרויקטים החשובים והיפים שמתקיים אצלנו הוא "גינן בצמחי בר מן המדבר", הגינה בואדי הוא פרויקט שמובל על ידי צוות מקצועי יוצא דופן, הבוטנאיות מימי רון ונטע אור, רבקה אופנבך שהובילה במשך שנים את מחקר הירקות במו"פ, רחלי ברדו שמובילה את התכנון החינוכי והילה אלבו שמרכזת ביד רמה את כל הצוות. בקהילת "גינת בר מן המדבר" רשומים למעלה ממאה תושבים מהערבה ומהאזור והגינה המרהיבה כבר הפכה לשם דבר בקרב חובבי טבע ונוי מכל רחבי הארץ. תודה לשותפות ביחד ערבה אוסטרליה שתומכת זו השנה השנייה בפרויקט מרשים וייחודי זה.

במהלך חודש מרץ ציינו את שבוע טבע ואמנות ע"ש אמוץ ואבישג זהבי שבמהלכו הבאנו את תלמידי בית הספר היסודי למגוון של פעילויות בחממת הערבה. התלמידים עבדו בין היתר עם צייר הקירות שלומי ישראל בציור מרהיב של החיים סביב עץ השיטה. ביום חמישי ה-24/3 חגגנו את יום המדע הישראלי בתמיכת משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה ומו"פ מדבר וים המלח במגוון של סדנאות, מפגשים עם חוקרים והופעות. את השבוע הנהדר הזה סיימנו בכנס לזכרם של הפרופסורים אמוץ ואבישג זהבי שכלל את הרצאתו של ד"ר לירון שני אודות ספרו "שיטת הערבה" והרצאות נוספות.

ד"ר עודד קינן

מנהל חממת הערבה

נפש בריאה בגוף בריא

הכול יודעים שהספורט בעולם המערבי הוא תרבות, חינוך, אורח חיים ואיכות חיים. בספורט יש היבטים כלכליים (תעשיית הספורט), בריאותיים (תעשיית בריאות), היבטים תרבותיים (תרבות הגוף ותרבות הנפש), לספורט גם היבטים חינוכיים וערכיים, לפרט ולקהילה. לספורט יש עוצמה, יש השפעה, יש חשיפה תקשורתית אדירה, בספורט מושקעים מיליארדי שקלים באופן ישיר ובאופן עקיף. יש עיתונים לספורט, ערוצי ספורט ועוד. בספורט יש מטרה, יש משמעת עצמית, יש מוטיבציה, יש התמודדות, תחרויות, מצינונות, עמידה בלוח-זמנים, יש מחויבות לתוצאות, יש חוקים (מה מותר-ומה אסור), בספורט יש תנועה, צבע והתרגשות.

בישראל הספורט, תרבות הפנאי והנופש הפעיל, הולכים ותופסים מקום חשוב בחיי התושבים ומוערכים כמדד לאיכות חיים ולאיכות הסביבה. הכושר הגופני הנרכש מפעילויות אלו וההנאה מעצם העיסוק בספורט, משפרים את בריאותו של התושב, והופכים אותו לאדם מאושר יותר ויעיל יותר במשפחה, בחברה, בעבודה ובשעות הפנאי. מחקרים מצביעים על הספורט כמפחית אלימות, כמנוע שימוש לרעה בסמים, מניעת עישון, שתיית אלכוהול ועוד... בספרות המקצועית

יש ממצאים שמעצימים את הקשר שבין פעילות גופנית לדימוי עצמי ולדימוי גופני חיובי, בקרב המתבגרים. עובדה שמפתחת ומטפחת את הביטחון העצמי של הנער ושל הנערה. העולם הטכנולוגי המפותח כמו המיחשוב, התקשוב הרובוטיקה והמיכשור החכם, הגדילו את הזמן הפנוי שיש לאדם מחד, והקטינו את הצורך של האדם להתאמץ ולהתנועע, מאידך. הביקוש לעבודה פיזית הולך ומצטמצם (תעשיות מחשבים והיי-טק), עובדה שגורמת לירידה בכושר הגופני, שפוגע בתפקוד היומיומי שלנו.

מחקרים מצביעים על הקשר שבין היעדר פעילות גופנית, כגורמים למחלות של לב וכלי דם, השמנת יתר על השלכותיה, סכרת, מתחים ולחצים נפשיים שהם פועל יוצא של העידן הטכנולוגי.

חלום שהפך למציאות

קבוצות ספורט רבות בענפי הספורט השונים בוחרות בשקט הפסטורלי של קריית הספורט בספיר כמקום אידאלי לקיום מחנות אימונים. קבוצות הכדורסל של גליל עליון ובני הרצליה, נבחרות ישראל בשחייה ושחייה אומנותית, מחלקות בוגרים ונוער בענפי הספורט השונים בוחרות בקריית הספורט בספיר כמקום

אידאלי לקיום מחנות אימונים שלהן. הניתוק והשקט, המרחבים העצומים והיחס החם והעוטף לצד מתקנים איכותיים ומקצועיים, הם אלה שהביאו את אנשי המקצוע באגודות ובנבחרות לבחור בערבה.

המועצה משקיעה משאבים רבים בבניית קריית הספורט הכוללת אולמות ספורט חדשים ומתקדמים אולם אומנויות לחימה. מרכז שחייה מהמתקדמים והמקצועיים בארץ, מגרשי טניס, אצטדיון אתלטיקה, מגרשים פתוחים ועוד. האפשרויות לשילוב אימונים בשטחים פתוחים וסגורים, במתקנים חדשים וממוזגים ורחוק מההמולה הסואנת של מרכז הארץ יוצרת תנאים אידאליים למחנות אימונים.

תיירות ספורט ו-wellness

פיתוח תיירות ספורט הוא מהלך מתבקש במיוחד לאור התשתית הפיזית המצוינת והמעטפת הכוללת הרחבה שמעניקה קריית הספורט בספיר. המטרה היא למצב את ישובי המועצה וכל איזור הערבה התיכונה, כמותג אטרקטיבי ייחודי של קידום הבריאות, תרבות הפנאי והספורט לסוגיו בערבה.

תיירות ה-wellness משלבת פעילות גופנית, נפשית וחברתית, התפתחה מאוד בשנים האחרונות והיא מקדמת את בריאות הגוף והנפש. אזור הערבה, המדבר שלנו, המאפשר ניתוק מוחלט והתמסרות לשקט ולרוגע, ללא הסחות דעת ורעשי רקע, הוא המקום המושלם לפיתוח פלח תיירות זה. מטרנתנו היא להפוך את אזורינו המיוחד למרכז לאומי ובינלאומי למחנות אימון לנבחרות ולמשלחות ספורט מהארץ ומהעולם, שיגיעו לאזור ללינה ולבילויים למשך מספר ימים. במהלך כל השנה ובעיקר בתקופות החורף כאשר אירופה קפואה. מפגש שיתוף ציבור בנושא פיתוח תיירות ספורט ו-wellness בערבה והשפעתם על המרחב התיירותי באזור, התקיים בשיתוף פעולה עם מחלקת תיירות בהנחיית תמר קוכנר, יועצת תיירות וד"ר איציק בן-מלך יועץ מתחום הספורט. זוהי סנונית ראשונה ליוזמה חדשה וחשיבה משותפת יחד, תושבים, תיירנים אנשי ספורט ואנשי מקצוע לשיח מקדם על תיירות ספורט באזור.

צילום: צילום הפועל אילת ג'מים

מתאמנים ונהנים

הספורט וכמובן תודה והערכה לחברת חישתיל התומכת בקבוצה! גאוה גדולה וציון דרך שילווה את הילדים ההורים והאגודה לשנים רבות. שחקני ושחקניות הכדורסל והטריאתלון משתתפים מתחילת השנה בפרויקט מצוינות בו הם מקבלים מעטפת רחבה של דחיפה למצוינות, הכוונה ומודעות, כלים מנטליים לחייהם האישיים, ערכים חשיבות הלימודים ושילובם בספורט. במסגרת הפרויקט נפגשו השחקנים עם אנשי מקצוע שהגיעו לערבה והרצו בנושא מבוא לעולם המנטאלי, במפגש שהיה עם ההורים ובנושאים נוספים כמו לחץ ודרכי התמודדות, שפת גוף - מנוף לביטחון, דמיון מודרך ומיידפולנס. נסיים את הפרויקט בעוד שני מפגשים ובפרויקט תרומה לקהילה.

צילום: ראובן קופיצינסקי, "מודעות פוטוגנית"

מפגש שיתוף ציבור

כדורסל בנות

קבוצת הילדות (ז'-ח) מחוז דרום שמשחקות מאילת ועד אשדוד נמצאות בבית העליון עם תשע ניצחונות וללא הפסדים. קבוצת הנערות (ט'-י) סיימו את העונה במקום הרביעי במחוז דרום ועלו לבית העליון שבקרוי יתחילו את המשחקים. אין ספק שהישג זה של כדורסל הבנות, שאותן מאמן יקי דוף, פורץ דרך ומשמעותי מאד לספורט הנשים והכדורסל בפרט.

יוסי לין, מנהל מח' הספורט

של עבודת צוות, נחישות, התמדה באימונים של השחקנים המוכשרים, עבודה מקצועית של מאמנים מקצועיים ואנשים טובים, עם לב ענק שאוהבים את הספורט, מעודדים ותומכים בחינוך להתמדה, מקצועיות ומצוינות. כל זאת לא יכול היה להתקיים לולא ההורים שתומכים לאורך הדרך, כל השנים, שמלווים את הילדים למשחקי חוץ ובית ותורמים מזמנם לכל בקשה ועניין. תודה למאמן יקי דוף, שמגיע אלינו ממיתר ארבע וחמש פעמים בשבוע, שעושה עבודה מקצועית תוך מחויבות מלאה לאגודה ולילדים, לאיליה אקסלבנט, אחראי מתקני

א-ל-ו-פ-י-ם!!!

קבוצת הכדורסל הפועל ערבה ילדים (כיתות ז'-ח) הוכתרה כאלופת ליגה מחוזית א' בנגב של איגוד הכדורסל הישראלי, לשנת 2021-22, בתום משחק סיום עונה מותח ומרגש באולם הספורט בקריית הספורט בספיר.

קבוצת הילדים הפועל ערבה זכתה באליפות מחוז נגב, המשתרע מאילת ועד העיר אשדוד. הקבוצה נמצאת במקום הראשון עם 17 ניצחונות מתוך 18 משחקים, בקבוצה 14 שחקנים מצטיינים ונלהבים שמגיעים לשלושה אימונים בשבוע ומשחק בכל שבוע. הצלחת הקבוצה הינה תוצאה

צילום: תם אלדר

מתרגשים ומתכוננים למשחק ההכתרה

נשים, יזמות ואתגרי המדבר

בשנתיים האחרונות, יצא לי לפגוש ולשוחח עם נשים שונות ומעניינות אשר לכולן מכנה משותף, שינוי תעסוקתי, הרחבת אופקים ורצון לביטוי של רוח היזמות והיצירתיות. ניתן לומר שהן "מחפשות משהו קצת אחר" מהמשרות שהיו מורגלות בהן עד כה פה בערבה.

השינוי המגמתי שאנו עדים לו לאחרונה בתחום התעסוקה בערבה, הקליטה הגדלה ו"חוקי המשחק" שהשתנו מאז פרוץ מגפת הקורונה, שם לנו זרקור לתמונה שהולכת ומתחדדת, לרצון ולצורך בשינוי הכרחי בתחום התעסוקה לנשים בערבה.

כמנהלת מרכז צעירים ערבה בשנתיים האחרונות, יצא לי לפגוש ולשוחח עם נשים שונות ומעניינות אשר לכולן מכנה משותף, שינוי תעסוקתי, הרחבת אופקים ורצון לביטוי של רוח היזמות והיצירתיות. ניתן לומר שהן "מחפשות משהו קצת אחר" מהמשרות שהיו מורגלות בהן עד כה פה בערבה. יתרה מזאת, מגמת שינוי זו הינה חלק מתמונה רחבה יותר אשר גם עלתה מנתוני סקר "מדד הקהילתיות" שנערך בחודש ינואר האחרון בהובלה של מרכז קהילה ערבה ובהשתתפות נציגי ועדות מכל הישובים (מידע נרחב על מדד הקהילתיות ניתן לקרוא באתר "החברה למתנ"סים"). על סקר זה ענו יותר מ-50% מתושבי הערבה

כאשר שני שלישי מבין המשיבים היו נשים. הסקר היה מקיף ונרחב ותוצאותיו יפורסמו לכלל הציבור בהמשך. אך מבין הנתונים הראשונים שהתקבלו, מעניין לראות כי מרבית מהמשיבים ציינו כי הם אינם מתפרנסים עוד רק מחקלאות אלא ממקצועות חופשיים אחרים, מכאן שאחוז התושבים המתפרנסים מחקלאות בערבה במגמת ירידה, בעיקר בקרב נשים. זאת בא בקשר ישיר עם "גל הקליטה" של תושבים חדשים בערבה בפרט בהרחבות הקהילתיות אשר צבר תאוצה בשנה האחרונה וצפוי לגדול משמעותית בשנים הקרובות עם הפיתוח והבנייה.

נשים אשר עברו לגור באיזור לאחרונה כחלק מ"גל הקליטה" הגדל, יחד עם אלו שכבר חיות בערבה, הביאו לפתחנו מגמה חדשה שהולכת המתחזקת של מקצועות חופשיים, יצירתיים ויזמיים בהן הנשים עוסקות במרחב. נכרת התעוזה להתפתח לכיוונים נוספים וכאלה שלא ברורים מאליהם. מדובר בנשים חזקות ומלאות רוח אשר לא פוחדות להיות פורצות דרך ויחודיות מסוגן. אולם, הדרך עדיין רחוקה מלהיות קלה.

משיחות רבות שבצעתי עם אותן נשים, הן העלו בפני את האתגרים השונים איתן הן מתמודדות, ואיך תעסוקה במקום כמו הערבה מאלצת אתן פעמים רבות "להיאבק" ולעיתים קרובות הן מתקשות להתפתח ולצמוח למימדים שהיו רוצות. רובן מעידות על חוויות כמו משברים עם ספקים, אנשי קשר ושאר שירותים אשר

חלקן היו מורגלות לקבל במקום מגוריהן הקודם. כמו כן, יש לזכור כי קהל היעד כאן לעיתים רבות מצומצם, עקב המבנה הדמוגרפי בערבה. הדבר מוביל לקושי בצמיחת העסק, התפתחות, ופרנסה.

יחד עם כל זה, ניכרת גם תחושה גדולה של בדידות בעשייה, בשיח ובשיתוף עם עוד נשים כמותן. הריחוק בין המושבים ומיעוט הקשרים עם נשים דומות להן הוליד גם אתגר חברתי ותחושה כללית של "בדידות עיסקית" אשר מלווה רבות ובעיקר את אלו "החדשות" שעברו לערבה, או חדשות בתחום העיסקי. לצערי, לרוב, בשל הסיבות הללו רוחן של חלקן נשברה, והן נאלצו לעזוב או לנטוש בצד את היוזמה או החלום על מנת להביא פרנסה למשפחתן, או בכלל טרם העיזו לחלום בשל המורכבות של עסק עצמאי כאן והפחד מכישלון. הפחד והקושי אינה תופעה ייחודית לנשות הערבה, מחקרים רבים מצביעים על הקשר שבין המין הנשי לחשש והפחד מכישלון מקצועי ובפרט כעצמאית. הסיבות לכך הן רבות, אך בעיקר מדובר בחסם ריגשי ו"פסיכולוגי". אולם, בערבה, מתווסף לזה גם הקושי של חיים במועצה קטנה והפריפריאלית ביותר במדינת ישראל. כל אלו ועוד מהווים חסם משמעותי לאותן הנשים.

מתוך הקושי ו"הבדידות העיסקית", נולד רעיון יזמי ומרגש של "קבוצת אידאה לנשים", שכבר הפעילה חמישה מחזורים מוצלחים, ובימים אלו מתרחב לכדי "מועדון אידאה".

צילום: מיטל לויטה

מפגש נשים יזמיות בקליקה ערבה.

מוזמנת להצטרף אלינו כבר למפגש הקרוב שיערך ב-25/4/22 ולקחת חלק בחוויה חברתית - עסקית וקהילתית תומכת ואפקטיבית. לעוד פרטים ושאלות אודות הפרויקט והצטרפות ל"מועדון אידאה":

מיטל לויטה 054-2470143

שמזמינים אותה לספר על המיזם במטרה ליישם אותו גם אצלם. אין ספק שזו גאווה מקומית, המוכיחה שלעיתים דווקא מתוך קשיים גאוגרפיים ורגשיים צומחים דברים נפלאים המהווים מודל והשראה.

מיזם זה, הינו דוגמה לקולות וצרכים שנשמעו ועלו מתוך הקהילה הצעירה כאן בערבה. היכולת לזהות ולעזור לאלו הרוצים בכך לייצר לעצמם קבוצת שייכות או אפילו מאין "תת קהילה" הינה מבין מטרות העל של מרכז הצעירים, וזה, לדעתי, אחד מהדברים החשובים ביותר שיוצרים קהילה חזקה עם צעירים המרגישים משמעותיים ושייכים לה. אנחנו מזמינות עוד ועוד נשים להצטרף ל"מועדון אידאה" שכאמור בימים אלו מתרחב ויכלול בין היתר: מפגשי סיעור מוחות, ליווי מקצועי, הכשרות, מינגלינג, הטבות ייחודיות לעסקים מקומיים ועוד.

גליה קפ

מנהלת מרכז צעירים

tzeirim@arava.co.il

קורס בשם "עושות עסק", בהנחיית חנייה אוחנה, יועצת עסקית ובו המשתתפות קיבלו כלים פרקטים ל"איד" להתחיל להניע עסק או לשפר עסק קיים".

אין ספק כי ההצלחה של "אידאה" נעוצה בעובדה שהמיזם פועל בשני מישורים מקבילים אך גם מחוברים: חברתי ועסקי. הנשים שלקחו חלק ב"אידאה" עד כה מספרות כי המפגש היה מאוד משמעותי עבורן, פורה וזרע בהן מוטיבציה ותעוזה לצאת לדרך. היו נשים שאף לראשונה בחייהן הגו את הרעיון/ חלום שלהן "בקול רם" ויצאו נשכרות ועם "ארגז כלים" מלא טיפים ל"איד" להתחיל להניע את הגלגלים. זאת ועוד, המפגש על כוס יין או קפה, נטול רישמיות וגינונים מאפשר פתיחות וזרימה של שיח חברתי וקליל הסובב סביב רעיון אשר יתכן אם היה נעשה בקונספט אחר, יותר "רישמי" אולי ולא היה מגיע לעומקים ורובדים כפי שקורה במפגשים אלו. המרחב החופשי הזה מאפשר גם מקום לפריקה, שיתוף בקשיים ופרספקטיבה, ועימה ההבנה של אותה האישה שהיא לא לבד מביא לרוב לתחושה של שחרור, חיזוק והעלאת המורל. בעידן שבו המסך והמדיות יכולות לתת מענה כמעט לכל דבר (בפרט בהיבט המקצועי), עדיין, אין תחליף למפגש ושיח פנים אל פנים עם אדם אחר. משתנים עיקריים אילו שיוצרים תחושה של חיבוריות ומאין יצירה של "תת קהילה" לאותן הנשים יוצר גם קישרי חברות חדשים סביב אותם המפגשים. כי לעיתים, גם אם אותה אישה מוקפת ביום יום שלה במשפחה וחברים, עדיין היא עשויה להרגיש בודדה או רק עם רצון להרחיב את מעגל המכרים בסביבה בה היא חייה, הן אם בהיבט העיסוקי והן בהיבט החברתי, אשר אינו תלוי או מקושר לשום מעגל אחר בו היא לוקחת חלק בחייה, כגון: משפחה (אם יש כזו בערבה), מושב, גן/ ביהס, מקום עבודה וכו'. לאידאה אותה אישה מגיעה "נקייה" והמקום שלה בקבוצה תלוי אך ורק במה שהיא בוחרת להביא איתה, ולא תלוי בסטטוס, בוותק, ברקע או בהשכלה.

הרעיון הייחודי של "אידאה", שמשלב בין המישור החברתי למישור העיסוקי כבר עשה "כנפיים" למחוזות נוספים שמחוץ לערבה, ומיטל לויטה יזמית הפרויקט מקבלת פניות רבות ממרכזי צעירים ומרכזי תעסוקה

הקבוצה הוקמה ע"י שתי נשים מיוחדות במינן, וממש ממש מכאן - מיטל לויטה ותניה אלון ממושב חצבה. היזמיות חוו על בשרן את הקושי של עבודה כעצמאיות ויזמיות בערבה. המיזם החל לפעול לפני כמעט שנתיים, בערב אחד ספונטני על מרפסת ביתה של מיטל במושב חצבה. אז נפגשו לראשונה כ-5 נשים אשר על אף שחולקות מרחב גיאוגרפי משותף, מעולם לא שוחחו על עיסוקן בצורה פתוחה ואפילו חלקן לא הכירו האחת את רעותה. היוזמה הברוכה אשר הינה תולדה של חשיבה קהילתית, יצירתית והתנדבותית הגיע לפיתחו של מרכז הצעירים והתקבלה באהדה רבה ומאז מקבל תמיכה גבית ממרכז צעירים ומקליקה ערבה. תמיכה זו מאפשרת למועדון להמשיך לצמוח ולהתרחב ולעזור לעוד ועוד נשים להפיג את הבדידות שכה מאפיינת נשות עסקים ויזמיות באזור.

מיטל לויטה יזמית הפרויקט מספרת: "מועדון אידאה" בראשיתו התמקד ב"סיעור מוחות" קבוצתי ונשי, מפגש משותף של אותן יזמיות מתחומים שונים החולקות בעשייתן, קשיים, אתגרים והצלחות.

מפגשי אידאה מכיל נשים מכל התחומים והעיסוקים כגון: רפואה משלימה, אמנות, גרפיקאות, מעצבות, נשות טיפול, יועצות, ספורט ועוד.

תחילה, כהכנה למפגש ולהצטרפות לקבוצה, הנשים המעוניינות לקחת חלק נשאלות על תחום עיסוקן, חוזקות ובגדול מיפוי החלום. אחר כך במפגש עצמו של הקבוצה כל אישה מציגה את רעיונותיה ומעלה שאלות או קשיים. חברות הקבוצה, נותנות עצה, רעיון לפיתרון, חיבור לקשרים רלוונטיים ובעיקר הרבה תמיכה חברתית.

במפגשים אלו עולים נושאים רבים אשר מעבר לעסקים, כגון חברה וקהילה. המרחב הינו בטוח ולא שיפוטי, מאין פלטפורמה חברתית שכל תפקידה הינו "לדחוף" קדימה את הנשים המשתתפות בה.

מדובר בהזדמנות פז להיכרות חברתית בראש ובראשונה, וכמובן קבלת עזרה עיסוקית, ולכן לכל אישה באשר היא יש בה מקום.

בנוסף לכך, במסגרת המועדון, משתתפות הקורס מוזמנות לסדנאות והרצאות מקצועיות בתחומן. למשל, באוקטובר האחרון התקיים

הטלוויזיה הקהילתית

טל"קשר

הטלוויזיה הקהילתית היא מוסד בערבה! כמעט 25 שנים פועלים במרץ פעילי הטל"ק (הטלוויזיה הקהילתית) בערבה ורצים לצלם ולתעד כל טקס, אירוע, פעילות קהילתית או במוסדות החינוך, אירועי תיירות, שטפונות, נופים ומה לא... אין ספק כי בפאזל שיווק האזור יש להם מקום של כבוד. אם כך, למה משרד התקשורת חושב אחרת? האם הטל"ק שלנו בסכנת סגירה?

טלוויזיה קהילתית ערבה היא הטלוויזיה של תושבי הערבה. מטרתה לתעד ולשדר את חיי התושבים ואת כל גווניה של הערבה. הטלוויזיה הקהילתית הוקמה, כמחלקה במתנ"ס (כיום מרכז קהילה) בשנת 1998 והיא פועלת במסגרת האגודה הישראלית לתקשורת קהילתית. בשנה הראשונה נערך קורס להכשרת פעילים ובהמשך נערכו קורסים נוספים. נכון להיום יש כ-20 פעילים מתנדבים, מכל יישובי הערבה, שרובם כבר מעל 20 שנה, מתנדבים במסירות. הם מביימים, מצלמים, עורכים ומקריינים. הכול בהפקה עצמית מקומית. מאז ועד היום הופקו 160 מגזינים ועשרות סרטים בנושאים העוסקים בחיי הקהילה בערבה, אך לא רק.

המגזינים בהפקתנו משודרים בערוץ 98 שהוא ערוץ לשידורים קהילתיים. בנוסף יש לנו ערוץ ביוטיוב בו אנחנו מעלים את כל הכתבות והסרטים ומעלים פרקים נבחרים בפייסבוק. לשמחתנו, המגזינים זוכים לתגובות אוהדות הן בערבה והן בקרב הצופים מכל הארץ ומחברת "נתיב תקשורת", הזכיינית של ערוץ 98. את הטל"ק מרכזת באהבה, פני-בן-דוד ממושב פארן.

אנחנו מרגישים כי כוחה של הטלוויזיה הקהילתית במחוזותינו הרחוקים מכל, הוא בהגברת תחושת השייכות של התושבים לאזור זה. הגברת ההכרות בין תושבי הישובים השונים. באותה הזדמנות מקבלת הערבה

צילום: מגמת תקשורת

תלמידי מגמת תקשורת בפעולה

בפריפריה. מודל זה אמור לעודד צעירים להשתלב בתחום התקשורת והשידורים. הטלוויזיות הקהילתיות בארץ קיבלו את הבשורה בהפתעה ובתסכול, כיוון שהמתנדבים הצעירים של פעם, הם עדיין מתנדבים ועדיין מלאי תשוקה, מרץ ואנרגיות בלתי נדלות לעשייה, חדוות היצירה ויצירה מקורית, אך הם אינם עונים לקריטריון הגיל אותו מעודד משרד התקשורת. מטבע הדברים, הפעילים שהיו פעם צעירי הפריפריה, כעת הם ותיקי הפריפריה ועל כן אינם זכאים לתמיכה כלשהי לפי ההגדרות החדשות. כתושבי הערבה, אנחנו חייבים להיות אופטימים ולקוות שלמרות המגבלות אנו נמשיך במלא המרץ לצלם ולהפיק תכנים אשר ישמחו אותנו כקהילה. וגם ישמשו כתייעוד היסטורי לדורות הבאים. באותה הזדמנות אנחנו פונים אליכם להצטרף אלינו. יש מקום לכל אחד ואחד מכם שעוסק בתחום ומוכן לתרום ולהיות מעורב. להתראות במגזין הבא.

תמר ליפשיץ ופני בן דוד

חשיפה ארצית, דרך השידור בערוץ 98, ובימים אלה, עם תנופת הקליטה, הטלוויזיה הקהילתית היא חלון נוסף להכרות עם אופייה וייחודה של הערבה. מתוך הטלוויזיה הקהילתית נולדה מגמת התקשורת שהייתה שנים רבות תחת קורת הגג של המתנ"ס. לפני כתשע שנים עברה המגמה סופית לתיכון ומשם היא רק גדלה, פורחת ומייצרת תלמידי תקשורת מוכשרים המפיקים פרויקטים מעולים. מומי קריף מנהל את המגמה מאז ועד היום. לטלוויזיה הקהילתית יש ארכיון אינטרנטי מאוד מקיף שניתן לחפש בו חומרים. מצורף ברקוד לסריקה ואתם מוזמנים להיכנס ולחפש חומרים וכתבות שחלקן מקושרות ליוטיוב. את הטלוויזיה הקהילתית מימנה בעשר השנים הראשונות שותפות 2000 מאז ועד היום המועצה שלנו מממנת את הטלוויזיה הקהילתית כשמשרד התקשורת מעניק סבסוד. לאחרונה, הודיע משרד התקשורת על שינוי תקצוב השידור הציבורי והציע מודל חדש ושונה לתקצוב בשנת 2022 אשר מוגדר כתקציב ייעודי לתוכניות העשרה לצעירים

סרקו את הקוד לצפייה
בארכיון הטלוויזיה
קהילתית ערבה

הכול מוכן ומוגן

רעידות אדמה רבות פוקדות את ישראל וסביבתה בתקופה האחרונה ולכן חשוב להיערך ולהתגונן מבעוד מועד. הפעולות שנעשה היום, לפני רעידת האדמה, ובזמן רעידת אדמה - יכולות להציל את חיינו.

• מסמכים חשובים וכסף מזומן, לרבות צילום או העתק אלקטרוני של מסמכים רפואיים, מסמכי זיהוי, מסמכים אישיים ומסמכים פיננסיים, שיוחזקו במקום אחר מחוץ לבית לגיבוי. יש לאחסן את הצילוד בתיק ולשים אותו במקום נגיש דוגמת הממ"ד, סמוך לדלת היציאה או אפילו ברכב.

בעת רעידת אדמה, התגובה שלנו בשניות הראשונות היא קריטית! התנהגות נכונה בעת רעידת אדמה היא מצילת חיים.

מדינת ישראל נמצאת באזור גיאולוגי פעיל מאוד. למעשה, אנחנו קרובים מאוד לאזור המפגש של שלושה לוחות טקטוניים - האירו-אסייתי, לוח ערב והלוח האפריקאי, מה שאומר שאנחנו חווים, חווים ונחווה המון רעידות אדמה שאת רובן בכלל לא נרגיש. אבל מה עם אלו שכן נרגיש?

ובכן, מערכת ההתרעה המתקדמת של פיקוד העורף נותנת לנו עוד רגע כדי להציל חיים באמצעות התרעה בצופרים, ביישומון, בפורטל החירום הלאומי, בטלוויזיה וברדיו, לפני כל רעידת אדמה באזורנו שתעבור את "סף הרגש". כלומר, כזאת שתהיה מספיק חזקה בשביל שנרגיש אותה.

ומה עושים אם באמת נקבל התרעה לרעידת אדמה? שאלות נוספות ניתן להפנות למוקד שירות ומידע במועצה:

וואטסאפ הודעות 052-5707106
מייל: moked106@arava.co.il

ציוד לשעת חירום, כדאי להכין כבר בשגרה, זה חשוב ומציל חיים! מה חשוב שיהיה לנו?

• מלאי מים (לפחות 4 ליטר לאדם) ומלאי מזון משומר (כזה המאוחסן ממילא בבית), ולהקפיד על ריענון מוצרי המזון והמים כדי שלא יפוג תוקפם.

• ציוד חיוני, הכולל ערכת עזרה ראשונה, פנס ורדיו מופעלים על ידי סוללות, תרופות, וציוד חיוני על פי מאפייני המשפחה וצרכיה (לדוגמה: משקפיים וציוד לתינוקות).

אף אחד לא יודע מתי תתרחש רעידת אדמה ומה תהיה עוצמתה אך אנחנו מעדיפים להיות מוכנים ומוגנים. ההתרעה על רעידת אדמה תופעל בצופרים וביישומון פיקוד העורף, בעת זיהוי רעידת אדמה החל מרעש 4.5, שיש לה פוטנציאל להיות משמעותית ואף לגרום לנזק ולסכנת חיים.

המלצתנו היא להוריד כבר כעת את יישומון פיקוד העורף לנייד ולבצע את חמש הפעולות המקדימות, מצילות החיים שאנחנו יכולים לעשות כבר היום כדי להיות מוכנים ובטוחים.

כיצד להיערך לרעידת אדמה? 5 שלבים ואתם מוכנים

עמותת רוח ערבה

ביוני 2021 עמותת בין השיטין שינתה את שמה והיא נקראת "רוח ערבה". שינוי השם הוא ביטוי למקום ולמהות של פעילות העמותה ואנחנו רואים בו חלק בלתי נפרד מתהליך הצמיחה, ההתפתחות והייעוד שלנו כעמותה חינוכית בערבה.

לראות את ההתמודדות של הדיירים ושל הצוות. החום של היד האוחזת, המבט התמים, הריקוד המשותף חסר המעצורים - נשבנו בקסמם של אנשי 'עלה גדרה' ויצאנו נשכרים ובענק.

בעקבות הגעתם של הפליטים מאוקראינה לארץ, שלוש המכינות מתנדבות במוקדים בבאר שבע אליהם הגיעו הפליטים ומתמקדות בהפעלת הילדים והענקת מענה לקשיים השונים והמגוונים שעולים במהלך השעות שלהם כאן.

שקד אוחנה, ראש מכינת צופר, יחד עם איתמר חביב, תושב עידן המרצה במכינות הערבה ואיש צוות במדרשת הערבה, יצאו יחד עם בוגרי מכינות הערבה לגבול אוקראינה-פולין, לתת מענה לפליטים בהגעתם מגבול אוקראינה לפולין. אנחנו רואים במשלחת הזו, ביטוי מובהק לערכים ולמסרים שהעברנו לחניכים/ות שלנו במהלך שנת המכינה. היכולת לזהות מצוקה ולהיות שם כדי לתת כתף ומענה, גם אם מעבר לים.

אנחנו מקווים להמשיך להיות חממות חינוכיות של עיצוב זהות, למידה מעמיקה ועשייה משמעותית בחברה הישראלית.

צוות ראשי מכינות ערבה

עדיה קדמי-סממה (פארן), הראל שקלאר (עין יהב), עופרי צור (חצבה), שקד אוחנה (צופר)

מכינות ערבה

השנה פועלות במרחבי הערבה ארבע מכינות-מכינת חצבה הוותיקה מכולן, פארן, עין יהב ומכינת צופר שהחלה השנה את פעילותה במסגרת חצי שנתית וסיימה בתחילת חודש מרץ את הפעילות.

בשבועות האחרונים כלל המכינות סגרו את המחזורים של שנה הבאה, אחרי ימים פתוחים שהתקיימו בערבה וימי ראיונות. במהלך תקופת המיונים, הגיעו למעלה מ-600 צעירים וצעירות להכיר את מכינות הערבה, מתוכם יגיעו בשנה הבאה 150 חניכים וחניכות חדשים שיזכו לטעום מהקסם שקורה כאן. בתקופה זו של השנה, יש לא מעט פרויקטים חברתיים בהובלת חניכי וחניכות המכינה. חניכי מכינת חצבה ארגנו 'הגרלה סינית' בדשא המרכזי של מושב חצבה, כל הכספים שנאספו בהגרלה יתרמו לעמותת ער"ן המעניקה עזרה ראשונה מצילת חיים בטלפון ובאינטרנט. חניכי מכינת פארן התחילו בפרויקט של לימודים לקראת הבגרות, כל חניך השתבץ לתחום ההוראה החזק שלו ותושבי המושב הצעירים יכולים להרים טלפון ולהיעזר בחניכים/ות כמורים פרטיים לקראת הבגרות הקרבות. סמוך לפורים מכינת עין יהב אירחה 20 חניכים עם צרכים מיוחדים, 10 בנות שירות ואנשי צוות מ'עלה גדרה' ליומיים של מחנה, במסגרת הימים הללו הם עשו יצירות אומנות, ריקודים, מוזיקה ועוד. אחת החניכות סיפרה:

"היה מעורר השראה ומרגש"

בשנה האחרונה פתחנו מכינה רביעית שפעלה לתקופה של חצי שנה במושב צופר, והצטרפה לשלוש המכינות הוותיקות בחצבה, פארן ועין יהב. הבחירה להקים מכינה נוספת נבעה מההבנה שהביקוש הרב מחייב אותנו להרחיב את המענה עבור צעירים וצעירות לפני שירות צבאי. הבחירה להקים את המכינה בצופר הייתה בחירה שהוכיחה את עצמה וחברה את העמותה לקהילה הנפלאה, הנדיבה והאכפתית של מושב צופר. בשנה הבאה המכינה צפויה לפעול במסגרת שנתית מלאה כמו אחיותיה הגדולות. תודה לשותפות ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית, שתמכו בשלוחה החדשה.

בסוף חודש מרץ יצאה מטעם העמותה משלחת סיוע של בוגרי המכינות לגבול אוקראינה-פולין. בוגרים ונציגים של העמותה עזבו את שגרת יומם ויצאו במשלחת של העמותה והצטרפו לכוחות הרבים שהתגייסו ופועלים כדי לסייע למאות אלפי הפליטים המגיעים לגבול פולין בחוסר כל, במצוקה ובהתמודדות עם מציאות קשה ממש. בחרנו שלא לעמוד מנגד, הוצאנו קול קורא לבוגרינו והם התגייסו מיד. שקד אוחנה, ראש המכינה בצופר, שבדיוק סיימה את חצי שנת המכינה עם מחזור א', הובילה את המשלחת של בוגרי תכניות עמותת 'רוח ערבה' ואנשי צוות ובתוכם גם תושבי ערבה. אנחנו רואים במשלחת זו נדבך מתבקש של מעורבות, התערבות ואחריות אישית ואנושית. אני שמח לפרוס בפניכם את פעילות העמותה.

אבישי ברמן, מנכ"ל העמותה

והתנסות חקלאית. מחלקת הגיל הרך הכניסה לתוכנית השנתית של גני הילדים בערבה, ביקור בחווה לפעילות במרחב הפתוח, הילדים ואנשי הצוות עבדו בחווה, שתלו ועדרו, יצרו ושיחקו. תודה למחלקת החינוך על שיתוף הפעולה המוצלח.

בשנה שעברה פתחנו את תוכנית המתנדבים בחווה - צעירים שסיימו י"ב וצפוי להם גיוס מאוחר, מגיעים אלינו לתקופה של שלושה שבועות עד חודשיים ומצטרפים לצוות החווה. המתנדבים ומקבלים דירה ואש"ל.

שישי - חקלאי וקפהחווה: חיבור של אוכלוסייה מקומית יחד עם תיירים. קפהחווה - אירח בכל שבוע כ-200 איש שנהנו משוק ירקות, סוורים חקלאיים ופינת רוגע של קפה ועוגה מתוצרת מקומית.

מיכל מלצר, מנהלת חוות בין השיטין

SOS WIFI

הפרויקט שהוקם בשנת 2019, נועד לספק תקשורת למטיילים לצורכי חירום והצלת חיים, במסלולי טיול ללא קליטה סלולרית עד היום הותקנו כ-30 מערכות בכל הארץ - מנחל כזיב בצפון ועד נחל חווה בדרום. נחלים ואתרים נוספים בהם מותקנות מערכות הם: זיתן, עמוד, תבור, אוג, דרגה, משמר, צאלים, המכתש הקטן, מעלה ימין. התחנה האחרונה הותקנה במרץ בנחל צאלים גיא בהק - נקודה שמחברת בין גיא סלעים לעין נמר.

בימים אלו נערך טיפול ובדיקה של כל המערכות המוצבות בשטח לצורך תחזוקה, תיקונים ושילוט מחדש. במקביל לכך החלה בנייתו של מערך מתנדבים לפרויקט שיכלול אנשי שטח להתקנות, אנשי מדיה לקידום חשיפה של הפרויקט על מנת שהציבור יכיר וידע להיעזר במערכות בשעת חירום; ואנשי טכנולוגיה אשר ימשיכו לפתח ולייעל את המוצר הקיים. לאחרונה יצרנו שיתוף פעולה עם מכללת "אפקה", שלושה סטודנטים ממגמות הנדסת חשמל, תוכנה ומכונות אשר במסגרת הפרויקטים המעשיים שלהם יעסקו בפיתוח נוסף של הטכנולוגיה שלנו. בתחילת אפריל אירחנו נציגים מיחידת החילוץ של הדולומיטים באיטליה אשר מתעניינים במערכות שלנו ובודקים את האפשרות להציב את המערכות באזורים שמצויים באחריותם.

פרטים על מיקומי המערכות אפשר ומומלץ לראות באתר הפרויקט www.soswifi.co.il (כתבה נרחבת על הפרויקט פורסמה בגיליון 90 באוגוסט 2020).

עמר רביב, מנהל הפרויקט

צילום: באדיבות עמותת רוח הערבה

חניכי עבודה עברית

כי היא חלק חשוב בהיצע התיירותי ולא פחות חשוב, היא חלק גם בחינוך המקומי. גולת הכותרת של הפעילות השנה הייתה הפעלת תוכנית "מובילים בשדות".

מדובר בתוכנית חינוכית ראשונה מסוגה בערבה, המשלבת אוכלוסיות נוער בסיכון ונוער נושר בעבודה החקלאית השוטפת בחווה. מטרת הפרויקט הוא ליצור מרחב צמיחה באמצעות עבודה חקלאית בשכר המאפשרת התנסות והכנה תעסוקתית, חניכה אישית ומפגש בלתי אמצעי עם דמויות חינוכיות משמעותיות שיחזקו את תחושת השייכות של הנוער לחווה ואת תחושת הערך שלהם בעיני עצמם. למודל זה מתלווים חניכי המכינות הקדם-צבאיות עין יהב וחצבה אשר משמשים חונכים ודמות 'אח גדול' עבור הנערים והנערות. יחדיו, הם עובדים בין השורות, יוצרים קשרים חברתיים ואישיים. במהלך ימי העבודה המשותפים לקחו חלק בשתילות, קטיף, מיונים ואריזות. במקביל יזמו וקידמו פרויקטים בחווה כדי לסייע לתוכניות החינוכיות האחרות, לנראות ולתשתיות החווה. בנוסף המשתתפים קיבלו הכשרות מעשיות בנגרות, בישול וקורס בריסטה. התוכנית נפתחה בחודש אוקטובר 2021 ותסתיים במאי 2022, כפיילוט וצפויה לחדש את פעילותה בתחילת העונה החקלאית הבאה עם נערים שסיימו את התוכנית ועם משתתפים חדשים. לצורך הפעלת התוכנית קיימנו שיתופי פעולה עם שתי מסגרות חינוכיות: יחידת קידום נוער של מחלקת רווחה דימונה ותלמידי כיתות י"ב מתיכון 'שיטים דרכא' אשר הגיעו מדי שבוע ליום עבודה בחווה.

השנה השתלבו בחווה פעילויות חינוכיות מגוונות. תלמידי כיתות ה'-ו' מביה"ס יסודי שיטים הגיעו אחת לשבוע לחווה במסגרת תוכנית המקפצה, ללמידה חקלאית ועבודה מעשית. התקיימו ביקורים ופעילויות של בית הספר היסודי והחטיבה לצורך למידה

עבודה עברית

בתוכנית "עבודה עברית" הפועלת בערבה מזה 12 שנים, השתתפו במהלך השנה החולפת מעל ל-130 צעירים ב-5 קבוצות לאורכה של הערבה. במסגרת התוכנית המשתתפים עובדים, לומדים, מטיילים, וחיים במתחמים משותפים.

המטרות של הפרויקט מראשיתו, היו לתת מענה של עובדים ישראלים במשקים החקלאיים, לאפשר לצעירים לממש את העבודה המועדפת בערבה וכך גם להכיר את האזור, את הקהילות ואת החיים בערבה. אחרי 12 שנה של הפרויקט אנחנו רואים שהמטרה הרחוקה שהצבנו, חזרתם של משתתפי הפרויקט לערבה והשתקעות באזור, מתממשת עם עשרות בוגרים החיים בערבה לאחר שסיימו את מסעותיהם. בימים אלה משתתפים בתוכנית מעל 70 חיילים משוחררים ואנחנו מתחילים להיערך לתקופת הגדיד עם גיוס מחזור הקיץ של התוכנית מתוך הבנה שצפויה גדילה בביקוש לעובדים ישראלים.

אורי בראל, מנהל תוכנית "עבודה עברית"

מדרשת הערבה

מדרשת הערבה ממשיכה בפעילותה בקרב קהל בוגר, ולאחר סיום מוצלח של תוכנית שנה ב', פתחה תוכנית חדשה "זמן ערבה" המיועדת לבוגרי צבא לתקופה של שלושה חודשים. במסגרת התוכנית אליה הגיעו אנשים מכל רחבי הארץ, המשתתפים עובדים חצי יום בחקלאות ובחצי השני לומדים זהות ציונית ויהודית. התוכנית פועלת במתחם של מכינת צופר אשר סיימה בחודש שעבר את חצי שנת הפעילות שלה.

נתנאל אלינסון, מנהל מדרשת הערבה

חוות בין השיטין

בסוף חודש אפריל, סוגרת החווה עונת פעילות חמישית. חוות בין השיטין הוכיחה בעונה זו

יציאת מצרים והתמר המקראית

יוני שטרן

לכבוד חג הפסח יצאנו לבדוק את תחנת נדודי בני ישראל במדבר בתמר המקראית. צומת הדרכים החשוב והמעייין הנובע במדבר הערבה הפכו בימי קדם את היישוב העתיק בעיר אובות לבעל חשיבות בסחר הדרכים ובטחון השיירות.

תמר על כביש 25 בואכה מישור רותם, אולם היעדר ממצאים מקראיים העלו קושי רב בזיהוי ואכן הטעות התבררה בהמשך המחקר. יוחנן אהרונז' היה הראשון שהציע לזהות את עין חוסיב עם תמר המקראית וחפירות כהן וישראל איששו את זאת במהלך עבודתם. החפירות באתר העלו 6 שכבות ארכיאולוגיות

באתר על ידי רודולף כהן ויגאל ישראל החל משנת 1972 ועד 1990 לא העלו ממצאים מתקופת נדודי בני ישראל במדבר, אולם החיבור הספרותי תנ"כי בנופי הערבה עם קהילת המתיישבים של פרלמוטר במקום חיזקו את הנרטיב התרבותי. תמר המקראית הוצעה בעבר לזיהוי במיצד

"שמחה פרלמוטר שהתיישב במקום כבר ב-1967 העניק לנקודת ההתיישבות סביב המעיין ההסטורי ועץ השיזף המפורסם את השם אובות, כאחת מתחנות בני ישראל במדבר: "וַיֵּסְעוּ מֵאֵלֶּכָה וַיַּחֲנוּ בְּעֵי הָעֵבְרִים בְּמִדְבַּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מוֹאָב מִמֶּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ" (במדבר כא יא). חפירות ארכיאולוגיות שנערכו

צילום: Bukvoed מתוך ויקישיתוף

שרידי המצודה

של מצודות החל מהמאה ה-10 לפנה"ס ועד לתקופה הערבית הקדומה (מאות 7-10 לספירה).

אני ממליץ לכם להגיע לביקור בתמר המקראית במהלך חופשת הפסח וליהנות מסיפור מרתק אודות גילגולה של מצודה קדומה זו, לצד פעילות מקיפה הנערכת באתר על ידי מתנדבי עמותת Blossoming Rose אשר הקימו בסמוך למצודה, דגם מרתק של אוהל מועד, אוהל אברהם וכמובן שיפצו וחידשו את תחנת המשטרה המנדטורית והבונקר הצה"לי הישן.

סיורנו מתחיל במרפסת התצפית בראש התל הארכיאולוגי, מהתצפית ניתן לראות את מבנה המצודה המרובע ולהבחין בחומות התוחמות את המצודה בתקופות השונות. שלט ההסבר מציג את ההבדלים בין המצודה הישראלית הגדולה והרחבה יותר לעומת זו מהתקופה הרומית. פירוט הממצאים בחפירות הארכיאולוגיות העלו:

מצודה מהמאה ה-10 לפנה"ס (תקופת דוד ושלמה)

מצודה יהודאית גדולה מאד (כ-10 דונם) מוקפת חומת סוגרים (חומה בעלת חדרי שמירה פנימיים) ומגדלי פינה, ממצודה זו לא שרדו בשטח שרידים בולטים. שכבות המצודה הבאות לאחר מכן עשו שימוש באותו המתאר להקמת המצודות המאוחרות. בספר מלכים מתואר כי שלמה בונה את תמר במדבר: "וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת-גִּזְרֹ, וְאֶת-בֵּית חֶרֶן תַּחְתּוֹן. וְאֶת-בַּעֲלָת וְאֶת-תַּמָּר (תַּדְמֹר) בַּמִּדְבָּר, בְּאֶרֶץ." (מלכים א ט יז-יח). חוקרי תמר נשענים במידה רבה על פסוק זה בכדי לאושש את שמה של המצודה, בנוסף למקורות מידע אחרים כמו מפת מידבא מהתקופה הביזנטית.

מצודה מן המאות ה-8-9 לפנה"ס (תקופת יהושפט - אמציה)

מצודה זו שרדה בשטח היטב וניתן לראות את חומותיה בכל עבר, כאשר נכנסים בשביל העולה לראש התל, חוצים את חומת המצודה ואף רואים את שרידי המגדלים. חוקרי האתר מייחסים את שרידי המצודה לאחד משלושת מלכי יהודה של התקופה, יהושפט, אמציה או עוזיהו או לתהליך הקמה הדרגתי בין השלושה. אודות יהושפט מסופר: "וְיִהוֹשָׁפָט עָשָׂה (עָשָׂה) אֲנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ לְלָכָת אֲפִירָה לְזָהָב וְלֹא הָלָךְ כִּי-נִשְׁבְּרָה (נִשְׁבְּרוּ) אֲנִיּוֹת בַּעֲצֵיּוֹן גִּבֹּר" (מלכים א כב מט). דמיון חייליו של יהושפט בדרך הערבה חונים לצד המצודה בדרכם

עץ השיזף העתיק

צילום: יוני שטרן

לתקף את עדויות רעידת אדמה זו עם נבואת עמוס: "דְּבַרִּי עָמוֹס, אֲשֶׁר-הָיָה בְּנִקְדִים מִתְקוּעַ: אֲשֶׁר חָזָה עַל-יִשְׂרָאֵל בִּימֵי עֲזִיָּה מֶלֶךְ-יְהוּדָה, וּבִימֵי יִרְבֵּעַם בֶּן-יֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל--שְׁנַתִּים, לִפְנֵי הָרָעֵשׁ." (עמוס א א).

המצודה הרומית

לתוך חורבן המצודות מימי המקרא הוקמה בתקופה הרומית הקדומה מצודה קטנה ובהמשך הורחבה בתקופה הרומית המאוחרת ואף הותקנו בית מרחץ, אמת מים וחדרי משמר. מדובר במצודה רומית תקנית מדגם 'קסטלום' בגודל 50 על 50 מ'. המצודה הייתה חלק מסדרת מצודות רומיות שנבנו בימי דיוקלטיאנוס בסוף המאה ה-3 לספירה. הרומאים חזקו את הנוכחות הצבאית במרחב

לעציון גבר מאפשר להבין את משמעות נקודת החניה במקום. או לחילופין אל אמציה בן יואש: "הוא-הָפָה אֶת-אֲדֹם בְּגִי-הַמֶּלֶח (מֶלֶח), עֲשָׂרַת אֲלָפִים, וְתַפֵּשׂ אֶת-הַסֵּלַע, בַּמִּלְחָמָה; וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמָהּ יִקְתָּאֵל, עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (מלכים ב יד ז). אמציה היה מהמלכים התקיפים מול האדומים, הסיפור המקראי מתאר כי אמציה ערך מפקד צבאי וגייס מאות אלפי חיילים למערכה. ניתן לדמיין אלפי חיילים חונים במצודה וממלאים את נאדות המים שלהם מחדש בעין חוס'וב. סברה נוספת לשייכות המצודה מקופה זו, ניתן להעניק לעוזיהו בן אמציה (מלכים ב יד, דברי הימים ב כו), שבנה מגדלים וחצב בורות רבים במדבר. חורבנה של מצודה זו קשור כנראה ברעש אדמה חזק במחצית המאה ה-8 לפנה"ס. יש המבקשים

צילום: נתנאל אלינסון

דגם המשכן

עץ השיזף

מהמשכן נמשיך אל עץ השיזף המפורסם ונסיים את הסיור בתיאור המרתק של וילנאי בביקורו במקום. זאב וילנאי, מראשוני הסיירים, חוקר ארץ ישראל ומראשוני מורי הדרך, מתאר את מסעותיו בנגב ואת מפגשו עם עץ השיזף המפורסם של תמר המקראית, בספרו "ואהבת את ארצך כמוך" (הוצאת כרמל, 1975): "ממעלה עקרבית התחיל המסע הקשה. הדרך מפותלת וסכנתית רבות. ירדנו מהאוטובוסים והתקדמנו ברגל במורד התלול כאשר האוטובוסים עושים את דרכם לאט ובזהירות אחריו. פה ושם נאלצנו להרחיב את הדרך בכלים שהבאנו עימנו, או למלא באבנים את החריצים שבשולי הדרך. אחרי שעה ארוכה ומייגעת הגענו למטה, אל מישור הערבה ועל גבולה נחנו, בצל אותו סלע עצום שעל שום צורתו קראנו לו 'הצפרדע' או 'האריה'. לימים עיטר סלע זה את אחד הבולים הראשונים של מדינת ישראל. חצינו את נחל צין ובאנו את התחנה הראשונה בערבה. עין חוס'וב, כיום חצבה. כאן עמדה תחנת משטרה קטנה, בנויה על יסודות מצודה רומאית, בצל שיזף עתיק יומין, גדול וענף. במשטרה נמצאו שוטרים מעטים. המפקד היה אנגלי, השוטרים היו בדואים והממונה על תחנת האלחוט היה יהודי. בעין חוס'וב לנו בחצר המשטרה, אם המפקד הרשה לנו, ואם לא הורשינו להיכנס אל חצר המשטרה - שכבנו לישון על אם האדמה, תחת השיזף."

אתר תמר המקראית פתוח ללא תשלום בכל ימי השבוע. במקום שולחנות לפיקניק, שירותים נקיים ומסודרים ומתקני משחק לילדים. בשעות הערב, תאורה עדינה מלווה את הסיור באתר העתיקות. תחזוקת המקום על ידי מתנדבי העמותה מתבצעת בתרומות. למידע נוסף ניתן להיכנס לאתר העמותה ולצפות בפעילות המגוונת הנערכת במקום.

www.blossomingrose.org

אדום המבקש לבחון מחדש את נתיבי הדרכים בין ערד לים המלח והערבה. האדומים הביאו איתם את התרבות והדת שלהם, בערד נמצאו מכתבי מסחר המתארים היטב את נוכחותם במרחב המדברי.

הכלים בתמר התגלו כשהם מנותצים. הארכאולוגים סבורים שהכלים נותצו בכוונה תחילה, אולי בימי המלך יאשיהו (609-622 לפנה"ס), שביצע רפורמות דתיות בממלכתו. כיום כל הממצאים נמצאים במחסני רשות העתיקות. (מחלקת התיירות בקשר עם רשות העתיקות לנסות ולהקים תצוגה של הממצא החומרי המרתק מהאתר וממצאים נוספים מהערבה במרכז ויידור).

המשך הליכה מזרחה מהמקדש האדומי לכיוון אוהל אברהם מפגיש אותנו בשער המצודה הישראלית, רואים בבירור את כבש בית השער, את חדרי המשמר ומערך ההגנה הקדום מימי מלכי יהודה. הכבש נועד לאפשר לבהות רתומות לעגלות להיכנס בבטחה אל המצודה, לאחר ביקורת כמוכן. נקיף את המצודה ממזרח ונגיע אל אוהל אברהם ודגם המשכן.

דגם המשכן

מתנדבי עמותת Blossoming Rose הקימו דגם של משכן בני ישראל במדבר המאפשר לנו ללמוד אודות תפקידו בפולחן הישראלי בזמן הנדודים במדבר. תאור הקמת המשכן המופיע בפרשיות ויקהל ופקודי מובא על קירות הבד בדגם המשכן באתר. לקראת חג הפסח, זוהי התקופה המתאימה ללמוד על המשכן. לאחר הקמת המשכן, משה חונך את כלי הפולחן ומושח אותם בשמן. חנוכת המשכן מתקיימת ביומו הראשון של חודש ניסן, בשנה השנייה ליציאת מצרים.

צילום: יוני שטרן

שרידי המצודה

המדברי, ובעזרת הלגיון העשירי (מושב באילה, עקבה של ימינו) פרצו את מעלה עקרבית ודרכים נוספות, הציבו אבני מיל ובנו מצדים ברחבי הנגב. בית המרחץ ממוקם בחלקו הדרומי מזרחי של התל, מומלץ לגשת אליו במהלך הסיור באתר. סיוורנו ימשיך אל תחנת המשטרה המנדטורית והבונקר הצה"לי.

תחנת המשטרה המנדטורית

לצד התצפית, אתם מוזמנים להיכנס לחדר הקטן בחזיתו מונף דגל בריטניה וקבוע שלט המועצה לשימור אתרי מורשת. שימו לב, כי בחדר מוצגות תמונות של דמויות מהעת החדשה הקשורות לתחייתו של עם ישראל מחדש בארצו. זו חלק מהרוח של אנשי העמותה, הרואים במדינת ישראל המודרנית את הגשמת הנבואה בדבר הופעתו מחדש של המשיח. לצד תחנת המשטרה המנדטורית, ניתן להיכנס בפתח הבונקר הצהלי ולרדת במדרגות ולצפות בתצוגה ובה כל ראשי הממשלה ונשיאי המדינה.

מסביב לתל

נרד מראש התל ונקיף את חומות תמר המקראית, לצד החומה הצפונית התגלה באתר ממצא נדיר. גניזה של מקדש קטן, שהיה מחוץ לחומות המצודה ובו עושר של כלי פולחן וצלמיות חרס, כולם מנותצים וקבורים. הממצא המרשים ביותר היה של כנים מחרס בצורת אדם שנקראים "מקטרים". כמו כן התגלה חותם אדומי. ייתכן שהכלים שייכים למקדש אדומי, שכן ידוע כי האדומים חדרו ליהודה בסוף ימי הבית הראשון, ולאחר חורבן הבית כבר נמצאה נוכחות אדומית משמעותית בערי יהודה כמו בערד ומרשה. בימים אלו הסתיים מחקר אודות דרך ארץ

שותפות "ביחד" ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית,
מזמינה אתכם להצטרף אלינו!

מבוא לפיתוח משאבים

סדנא ייחודית לפיתוח משאבים ליזמים חברתיים, מתנדבים ומנהלים במתכונת בוטיק

3 מפגשים פרקטיים וממוקדים משולבים למידה ותרגול, במסגרתם נחשף לעולמות פיתוח המשאבים והשותפויות (ממשלה/פילנתרופיה/מגזר עסקי) ונרכוש ידע, מיומנויות וסט כלים פרקטיים למיקסום ההצלחה בתהליכי גיוס ופיתוח משאבים בעידן הנוכחי.

למי מיועדת הסדנא?

יזמים חברתיים מקומיים. מתנדבי שותפות ביחד ערבה-אוסטרליה, נציגי המועצה ראשי ארגונים. פעילים חברתיים מובילים ברמה המקומית, האזורית והארצית המתגוררים ביישובי השותפות.

הסדנא תועבר בהנחייתה המקצועית של **ענבר אדמון גולדשטיין**, בעלת תואר שני למנהל ציבורי, מומחית במיצוי משאבי ממשל ופיתוח משאבים לקידום מיזמים כלכליים-חברתיים בפריפריה. בעלת ניסיון מוכח של עשור בתחומים של ייעוץ אסטרטגי, גיוס ופיתוח משאבים, ייזום וניהול פרויקטים, הדרכה והנחייה בעבודה עם משרדי ממשלה, עמותות, חברות לתועלת הציבור, גופים פילנתרופים ורשויות מקומיות בפריסה ארצית.

תאריכי המפגשים: 8.5, 15.5, 24.5 בין השעות 17:30-20:30

השתתפות בסדנא מותנית בהרשמה מראש - מספר המקומות מוגבל!

לפרטים נוספים 054-5422754 | היא-לי בלוך-עשת

חקלאות חכמה

פיקאפ היא מערכת המהווה כלי עזר ניהולי שנותן לחקלאי מידע על מה שקורה במשק שלו, מנתח את הנתונים ומאפשר לו להשתמש בכוח האדם שלו בצורה היעילה ביותר. היא מתאימה לענפי חקלאות שאינם ממוכנים ובפרט אלו הדורשים עבודת כפיים רבה. רחל יונש שוחחה עם אורי גנות, מבעלי החברה. הראיון עימו לקוח מתוך עלון פארן, (גיליון 50, מרץ 2022) ומפורסם כלשונו.

ואני, בסיום העונה בערב חג שבועות, עם קפה ועוגת גבינה ושוחחנו אודות הצורך להתייעל. שכר העבודה מהווה כ-40% מהוצאות המשק וחשבנו שזה תחום שצריך להתחיל לנהל אותו באופן מקצועי. הבנו שבעצם אין לנו כלים לנהל וליעל את העבודה. יכולנו למדוד תפוקה של כל הצוות, אך בלי להבין מה הגורם לתפוקה ומה תפוקתו של כל עובד. הבנו שצריך כלי שימדוד וינתח את התפוקה של כל עובד. התחלנו לחשוב בכיוון והבנו שיש מקום לפתח תוכנה שתאפשר לנו לנהל את המשאב הזה - כוח האדם בדרך הכי יעילה שניתן. יורם ואני מהנדסים שסוג החשיבה האנליטית קרוב לליבנו ויובל איש חזון ובעל ניסיון עסקי וניהולי. יחדיו חברנו לבעל בית-תוכנה מאזור הצפון ויצאנו לדרך.

ספר איך התפתח השימוש במערכת?

תוך כמה חדשים היה לנו אב-טיפוס של המערכת, אותו הפעלנו במשקים שלנו כבר בתחילת עונת הקטיף של 2015. בשלב זה יכולנו ללמוד כמה ארגזים קוטף כל עובד ולשייך כל ארגז לעובד שקטף אותו. כך ניתן היה לקשר בין הכמות שנקטפה לאיכות הקטיף של אותו עובד. ראינו שהעובדים מסתדרים עם השיטה ושהיא מגלמת בתוכה הרבה מאד אפשרויות. עוד במהלך אותה עונה, רכשו את אב-הטיפוס 12 משקים בפארן ועבדו עם המערכת בהצלחה. מהר מאוד הבנו שהבעיה שאנו חווים כמגדלי פלפל בערבה, משותפת להרבה מאוד מגדלים

חלקה" ראשי, ולפי הצורך ניתן להציב גם ברקודי מיקום שמייצגים כל שורה או כל עץ. במהלך העבודה, העובדים סורקים את ברקוד החלקה על מנת לתעד את תחילת העבודה, ובחרים בסוג הפעולה המבוצעת. לאחר מכן כל עובד סורק כל שורה בה הוא סיים לעבוד או אם מדובר בקטיף - כל ארגז שנקטף (ומכיל ברקוד ארגז ייחודי). בצורה זו נמדדת העבודה ברמת כל עובד ומשווית לחלקה/שורה בהתאם לסוג הפעילות. מבחינת העובדים, הפעלת האפליקציה מאד קלה ופשוטה לתפעול.

המידע מהאפליקציה, נשלח בזמן אמת לענן ומוצג לחקלאי בפורטל, במחשב או בנייד. הנתונים מעובדים ומוצגים בעזרת טבלאות וגרפים שונים בהתאם למידע שכל חקלאי מבקש: כמה נקטף מכל חלקה וכמה קטף כל עובד, כמה שורות בוצעו בכל פעולה, שעות נוכחות לכל עובד ועוד. בנוסף, בסוף כל יום מקבל החקלאי דו"ח יומי במייל, המסכם את הפעילות במשק. היתרון של התוכנה על פני תוכנות אחרות בתחום, שהיא גנרית וניתן לספק בעזרתה פתרונות למגוון של גידולים ושיטות עבודה שונות.

איך הגעתם לעסוק בדבר?

הרעיון עלה מהצורך שלנו כחקלאים, בשיא משבר הפלפלים בשנת 2014, למצוא דרכים להתייעל ולחסוך בהוצאות. אני זוכר שישבנו, יובל רייך, יורם גומרשטט

פיקאפ היא מערכת המהווה כלי עזר ניהולי שנותן לחקלאי מידע על מה שקורה במשק שלו, מנתח את הנתונים ומאפשר לו להשתמש בכוח האדם שלו בצורה היעילה ביותר. היא מתאימה לענפי חקלאות שאינם ממוכנים ובפרט אלו הדורשים עבודת כפיים רבה. באמצעות מדידה מדויקת ואמינה של הפעילות השונה במשק, החקלאי יכול לקבל החלטות ניהוליות בזמן אמת, לייצר מוטיבציה בקרב העובדים לשיפור בתפוקות ובאיכות העבודה, ובשורה התחתונה לחסוך משמעותית בהוצאות הגידול, בדגש על עלויות כח האדם.

בפועל, המערכת מורכבת מאפליקציה שאנו מתקינים בטלפון ייעודי - מכשיר המשמש את כל הצוות. (ניתן להתקין גם בטלפון של כל עובד). בכל כניסה לחלקה מותקן "ברקוד

יורם גומרשטט ואורי גנות

צילומים: באדיבות פיקאפ חקלאות בע"מ

קטיפה אוכמניות במקסיקו

והמערכת יכולה לספק פתרון למגוון ענפים חקלאיים. המשכנו לפתח ולשכלל אותה באופן גנרי, כך שניתן יהיה להתאים אותה לשיטות העבודה ולצרכים של כל מגדל. כיום המערכת נותנת מענה למעל 20 סוגי גידולים, בשיטות עבודה שונות. היא עובדת במגוון סוגי ירקות, במטעי תמרים, נשירים והדרים וגם בפרחים, תות, אוכמניות וכד'. במטע תמרים למשל, הברקוד ממוקם על כל עץ, לפי מיקום העץ המדויק בחלקה, ואילו העבודה מבוצעת בצורה צוותית ולא אישית.

מה ניתן לקבל היום מהמערכת?

לפני שאפרט מה ניתן הפיק ממנה, אני חייב להדגיש כי המשק חייב להיות ערוך מבחינה ניהולית לשימוש במערכת. החלק התפעולי של המערכת - המבוצע בעזרת העובדים - הוא לרוב פשוט ולוקח ימים ספורים עד שהכל עובד חלק. אבל כדי להפיק את המיטב מהמערכת, נדרש להבין את המידע המתקבל ובעיקר לתת פידבק בחזרה לעובדים וזה דורש תשומת לב ניהולית ומאמץ מצד החקלאי. לכן המשק חייב להיות ערוך לכך אחרת חבל על המאמץ והכסף. יש משקים שלא מפנימים את הצורך הזה ואצלם המערכת לא תיקלט. כשאנו מגיעים לחקלאי חדש, אנו צריכים ראשית להבין איך הוא עובד ומתאימים את השיטה לתנאים שלו. המערכת יכולה לתת היום מידע, בנוסף להספק של כל עובד בקטיפה ובעבודות אחרות, גם אודות הכמות ואיכות הפרי שנקטפה מכל שורה ומכל חלקה, יכולה לעבוד ברמה של חלקה בעבודות כמו ריסוס, כל חקלאי מחליט מה התחומים והעומק שהוא רוצה לעבוד איתם. בנוסף המערכת מאפשרת לנתח את רווחיות של כל חלקה ולזהות כשלים. חקלאי יכול להשוות את ביצועיו לאלו של חקלאים אחרים.

למה אתה מתכוון כשאתה אומר שהצלחת היישום תלויה בחקלאי?

ברמת העובד, החקלאי צריך לדעת איך לתווך לעובד את המידע שבידיו, לדעת לקחת אותה למקומות חיוניים. צריך לדעת להגיד מילה טובה לעובד מצטיין וגם לתגמל אותו. האפליקציה מייצרת בצוות עניין ומתח חיוני, אנו רואים עובדים שבאים מיוזמתם לבדוק את ההספקים שלהם. העובד צריך לדעת שיש מי שבודק את עבודתו ויודע להעריך אותה. בתחילת הדרך חלק מהעובדים התייחסו לעבודה בשיטה זו בחשדנות, אבל היו גם משקים בהם העובדים פנו למעסיק בבקשה להכניס את השימוש בתוכנה. כך העובדים הטובים יודעים שהשקעתם יכולה להיות מבודלת מזו של עובדים שפחות משקיעים.

העבודה עם האפליקציה מעודדת מצוינות. בנוסף החקלאי צריך להשתמש בנתונים שהמערכת מספקת לו. הנתונים רבים אבל החקלאי צריך להשתמש בהם, להסיק מסקנות, לשנות ולהתאים את שיטות העבודה שלו.

איך הרגשתכם כשנסתכלים אחורה?

המערכת עובדת היום בכמאה משקים בארץ וגם בחו"ל, ממשקים קטנים של כמה עשרות דונמים ועובדים מעטים, עד משקים להם מעל 1,000 דונם ומאות עובדים. במשקים גדולים ניתן למשל לערוך השוואה בין צוותים. בערבה עובדים עם התוכנה כ- 60 משקים, שהם לדעתי מעל ל-50% מכלל המשקים בערבה. בהכרות עם כל כך הרבה חקלאים, אני יכול לומר שחקלאי הערבה הם חקלאים איכותיים, בעלי יכולת מקצועית וניהולית גבוהה, חקלאים מזן מיוחד.

העובדה שאנחנו חקלאים הבאים מהשטח וגם מהנדסים, מהווה יתרון ומאפשרת לנו להציע פתרונות טכנולוגיים לבעיות שאנו חיים אותן ומבינים את המורכבות שלהן.

אני זוכר שלפני כ-10 שנים, במשק פלפל בערבה, נהוג היה לחשוב שהספק של טונה ליום לעובד, הוא ההספק המקובל. כיום במשקים שעובדים עם המערכת, ניתן לראות גם כמויות של טונה וחצי לעובד ליום. בפארן, פעם רוב המגדלים עבדו עם ארגזי פלסטיק ובודדים עם ארגזי קרטון. כשהשוונו בין משקים מצאנו שבמשקים שעובדים עם ארגזי קרטון ההספקים גדולים יותר. והיום כולם עברו לעבוד עם ארגזי קרטון. כלומר יש כאן מכשיר לחקר ביצועים.

לאורך השנים עברנו עליות ומורדות. קשה לפתח מוצר ועוד יותר קשה למכור אותו, זה תחום שלא הייתי חשוף אליו עד כה. התחושה כיום טובה, הבאנו מוצר חיוני שעוזר לחקלאים

להתייעל ולשרוד.

הקורונה דחפה אותנו להתפתח ביכולת לעבוד מרחוק והכנו סרטוני הדרכה מסודרים אשר יחד עם שיחות בזום ותהליך הדרכה והטמעה מסודר מייטרים את הצורך בהגעה אל החקלאי, מה שחשוב במיוחד אצל הלקוחות מחו"ל.

ומה התכניות לעתיד?

חשוב לי להדגיש כי המערכת בשיפור כל הזמן. אנו שואפים לשפר את חווית המשתמש, לפשט את התפעול עבור החקלאי ולהוסיף לה עוד פונקציות, כך שהחקלאי יוכל להשתמש בה בעבודות שונות לאורך העונה. עובדים על דיוק נושא המידע מהקטיפה לתוצאות המיון, להגיע למצב בו נוכל לקבל נתונים מדויקים למשל כמה עולה פעילות מסוימת לכל ק"ג פלפל. אנו בדרך לשימוש ב'ביג דאטה', מה שיאפשר ניתוח מעמיק של הרבה נתונים, הצלבה ביניהם והסקת מסקנות ע"י בינה מלאכותית. אנו שואפים להעביר את מרכז הפיתוח לערבה וכאשר זה יתגשם ובית התוכנה יהיה כאן, נוכל להציע תעסוקה לתושבים נוספים בערבה.

ובנימה אישית, מה הדבר הזה נותן לך?

באופן אישי, זה הכניס לחיי הרבה עניין ואתגר, בתחום שמעבר לעבודה בניהול המשק האישי שלי. חסר לי הגירוי הזה של המוח ונראה שהייתי בשל להכניס לחיי תחום נוסף. אני מאד אוהב את העיסוק הזה ומוצא עצמי במהלך היום חושב על פתרונות לבעיות, נשאב לזה לפעמים אולי באופן קצת מוגזם. המפגש האנושי עם חקלאים רבים גם הוא תורם לתחושה הטובה וכשאנחנו מצליחים לאתר את הבעיה, למצוא לה פתרון ולראות אותו עובד בשטח, זה מאד ממלא ומאד מספק.

גינת מדבר

נטע אור

מוקדש לצמחים – חביבי האילן "גינן בצמחי-קר מן המדבר"

לא קלים הם חייו של הצמח במדבר. ומה צריך סך הכול צמח בשביל לחיות? אור, שמש, מים וקרקע להיאחז בה, אשר תספק לו את היסודות והמינרלים החיוניים לבניית גופו ולביצוע תהליכי חייו. חביבי המיזם "גינן בצמחי-בר מן המדבר".

לשורשים בתור חנקות ואמוניה, כשהוא מומס במים. 12 היסודות החיוניים הנוספים מצויים במינרלים אשר בקרקע, ומקורם בסלעי האם שמהם נתהוותה, כולם מובלים אל תוך שורשי הצמח כשהם מומסים במים. ראינו שהצמח צורך מים לקליטת היסודות החיוניים למבנה גופו ולהנעת תהליכי חייו. ואכן הצמחים, ככלל, קולטים מים בלי הרף מן הקרקע ופולטים אדי מים ללא הרף לאוויר שמסביבם. כמות המים העוברים בצמח, ככלל, גדולה בהרבה מן הכמות הנמצאת בקרבו.

ומה קורה במדבר? מקום בו כמות המים המתאדים לאוויר גדולה בהרבה מן הכמות שמקבלת האדמה ומקבל הצמח? איך מתגברים על המחסור במשאב החיוני הזה? יש הרבה אסטרטגיות מתוחכמות, מיוחדות ומסוימות מאד, בהן נוקטים צמחי מדבר, אך זהו סיפור ארוך (בעצם סיפורים לרוב), נוסף ומרתק לכשעצמו, שלא נעסוק בו הפעם. אנו נכיר הפעם התאמות של צמחים לתנאי יובש קשים, באופן כללי.

ראשית לא יתקיימו במדבר עצים גדולים ו/או רחבי עלים הצומחים בצפיפות של יער או חורש. צומח צפוף מתקיים במדבר רק בנקודות הסמוכות למקורות מים קבועים, או מלחות לחות של מי-תהום גבוהים, כגון עין-

הראשוני כגזים באטמוספירה, שרק 2 מהם, חמצן ופחמן, נקלטים ישירות על ידי הצמח כגזים בתהליכי נשימה ופוטוסינתזה, והשניים הנוספים, הנקלטים בשורשים, מובלים אל תוך הצמח באמצעות המים - מימן, שהוא ממרכיבי המים וחנקן שכבר עבר בקרקע תהליכים ביוכימיים ובילוגיים המכשירים אותו לחדירה

שלא כמונו, בני-האדם, ומבחינה מסוימת ביתרון עלינו, הצמח יוצר את מזונו האורגני לעצמו בעצמו, אך גם הוא תלוי בעולם החיצוני, ביסודות המצויים באדמה ובאוויר. 16 יסודות בלבד צריך צמח כדי להיבנות, לצמוח ולקיים את עצמו. אל דאגה - לא נכנס לעולם הביוכימיה, אך ראוי לציין כי מתוכם 4 יסודות מקורם

לוטוס מדברי עשבוני רב-שנתי

פרעושיית גלונית, עשב רב-שנתי

והקטנים ביותר. ביניהם הערטל המדברי (המתערטל מעליו בקיץ) ומיני היפרוק, הקרוטלריה הנוקטת בשיטת הרוחמיות וכמה ממיני הפגוניה ועוד. יחד איתם צומחים הרב-שנתיים העשבוניים, כגון: לוטוס מדברי, כוכב ריחני, פרעושיית גלונית ומספר גיאופיטים בגומחות חול ועוד רבים המגלים התאמות מפליגות ליובש בקיץ הארוך ולגשם בחורף, שיגשים או לא יגשים.

וישנם צמחים, והם רבים יותר, שבחרו לא להתמודד ממש עם יובש המדבר אלא לברוח ממנו. אלה הם החד-שנתיים. יגשים הגשם? ינבטו ויצמחו. לא יבוא הגשם - לא ינבטו ולא יצמחו. אך גם לאלה התאמות לתנאי המדבר וכאן מקום חיותם. ירבה הגשם - יצמחו למלוא גודלם וירבו בפרחים וזרעים לדורות הבאים. ימעט הגשם - יצמחו גבעולון המתרומם עד כדי 5 עד 15 ס"מ, יצמחו עלים ספורים, פרחים אחדים, ימהרו לעשות פרי, יבשילו זרעים ויסיימו את חייהם הפעילים והירוקים טרם בוא הקיץ החם והמייבש. בזאת יחזירו את חובם לבנק הזרעים ועתידם כולו מובטח במספר זרעים קטנים ויבשים, אשר יעברו בתרדמה את הקיץ הקשה עד בוא הגשם הבא. ואלה, יחד עם העשבוניים הרב-שנתיים ומספר בני-שיח ושיחים, הם שנותנים את פריחת האביב המופלאה והצבעונית שלאחר חורף גשום - אם בשפע מתפרץ ומרהיב ואם בצניעות וענווה, אך ביופי מעודן ונדיר. הכל תלוי בכמות הגשם ובעיתות המטרתו על אדמת המדבר.

שבטוט מצויץ, שיח רותמי

חסרי עלים (שהם בזבזני המים הגדולים בצמח משום שטח הפנים הנרחב לאידוי המים), כדוגמת הרוחם. את תפקיד הפוטוסינתזה נטלו הענפים הירוקים שהם קשוחים יותר ובעלי שטח-פנים מצומצם בהרבה, כגון: רכפתן מדברי, שרביטן ריסני, שבטוט מצויץ ועוד. או שהם עומדים בשלכת קייצית כדי לא לבזבז מים דרך העלים כגון: אטד ערבי, זוגן השיח ועוד.

רבים יותר הם מיני בני-השיח במדבר. אלה צמחים רב-שנתיים, נמוכים ומצומצמים משיחים, בגובה של 20-50 ס"מ לערך. רובם מעוצים, קשיחים וגם הם לא יצמחו בראשי הגבעות או במדרונות החרבים או על פני מישורי הצריר (חמאדות), אלא במשפלים ושקעים ובערוצוני הזרימה, ולו הראשוניים

גדי, מלחת סדום וכד'. מיני העצים והשיחים במדבר אינם גדולי מידות, אינם צפופים - כל פרט זקוק למרחב מחייה מספק, עקב תחרות על מי הקרקע שמסביבם - ואינם רבים, יען כי מעטים יחסית הם המינים שהסתגלו והתאימו עצמם לתנאים הקשים, ולא רבים מתחרים על החיים המתאגרים והלא נוחים שמציע המדבר (מזכיר לכם משהו מעולמנו?) וגם הם - במדבר הקיצוני צומחים רק באפיקי זרימת מים לעת שטפונות, גם אם קטנים ביותר.

ואולי זה אחד מסודות קסמו של המדבר? שצמחים ובעלי חיים כאן אינם רבים, אינם צפופים הם מתקיימים בהתאם לכושר הנשיאה של המדבר שמלבד שפע שמש וקרקע ראשונית ודלה מציע משאבים צנועים בלבד לכל החי בקרבן. השיחים המדבריים הינם לרוב רותמיים, כלומר

צילומים: נטע אור

עכנאי זיפני, עשב חד-שנתי

רגע של היסטוריה

אמנון נבון

אופנובנק בערבה

ונואטו

מזה זמן רב אני קורא לרבקה'לה בחביבות אופנובנק, שזה ממצלצל בדומה לאופנבך, שם משפחתה.

לרבקה'לה חלקת אדמה באי ואנואטו שזה נמצא באיזשהו חור באוקיאנוס השקט. קבוצת חברים ממכון וולקני, הפקולטה לחקלאות ועוד, קנו שטח אדמה באי הנזכר, תכננו תוכניות איך להקים שם ישוב, חילקו את השטח ואפילו סחרו בחלקות. חבורת אנשים אינטליגנטים ורציניים שעסקו בדברים הזויים. ותאמינו לי, לקנות שטח אדמה על הירח זה יותר רציני מאשר בונואטו וביחוד שהירח יותר קרוב... ואני, בציניות המאפיינת אותי הייתי לועג לה מדי פעם על העסקה המפוקפקת. יום אחד כשהתגוננה מפני, השיבה: "מה אתה רוצה ממני, כל אחד צריך שיהיה לו חלום". הרהרתי לרגע, ואמרתי לעצמי, וואלה צודקת, הרי לכולנו יש חלומות שחלקם הגדול לא מתגשם ואנחנו מבזבזים עליהם כסף רב. היא החזירה לי בנוק אאוט ומאז פסקתי מלהציק לה.

יום אחד לפני כשמונה שנים אני פותח את מוסף ידיעות אחרונות ושם יש כתבה גדולה על האופנובנק שנסע לוואנואטו ונשא שם את בחירת לבו על פסגת הר געש. מיד כשסיימתי לקרוא ישבתי וכתבתי לה את המכתב הבא:

רבקה'לה שלום,

תמיד משום מה אני קורא לך אופנובנק שזה מצלצל לי כמו שם משפחתך - אופנבך.

לא האמנתי כששמעתי שהאופנובנק האמיתי, רוני ליבוביץ התחתן בגיל מבוגר יחסית ב..... ואנואטו... כמסופר במוסף 7 ימים של "ידיעות אחרונות".

שפשפתי את עיני ואמרתי לעצמי שאין זה מקרה וכנראה שכך נגזר משמים. יש להניח שהאופנובנק האמיתי עבר בחלקת אלוהים הקטנה ששייכת לך, בעת שהלך עם זוגתו באי הקטן למקום הטקס בהר הגעש. דומני שעלייך לפנות מיידית לעורך דין כלשהו על מנת שיבדוק באם לא נפגעו זכויותייך, יתכן ואת יכולה לזכות בתשלום הגון (לאחר כיסוי

שכר טירחת העו"ד).

יש לזכור שלאופנובנק יש בוכטות של כסף ממעשי השוד כך שגם את אולי יכולה להנות קצת מכספים אלו.

יש גם סבירות גדולה שהופעתו של האופנובנק בוואנואטו קשורה לניסיונותיו להחביא את כספי השוד במקומות נידחים שאליהם האינטרפול אינו מגיע ויש סיכוי שהכסף הוטמן בפרצלה שלך.

זה הזמן לנסוע לוואנואטו, לבקר את הנכס ולנסות ולחקור היכן הטמן האופנובנק את הכסף, חקירה זו אינה שונה בהרבה ממחקר בגידול פלפל אבל הצלחה בה יכולה להניב יכול רב בהרבה.

הייתי מציע לך ולאמנון בן זוגך, שהוא חובב הרפתקאות כפייתי ומכיר היטב את איי האוקיאנוס השקט, לנסוע לוואנואטו, לתקוע שלט בחלקתך, ולהתחיל לחפור באי המטמון. גם אם לא תמצאו, אתם יכולים לנצל את ההזדמנות, ללכת בדרכי האופנובנק ולהתחתן כדת וכדין על הר הגעש בוואנואטו.

אני בטוח שאותו כומר נוצרי, עובד אלילים וקניבל שחיתן את האופנובנק יחתן גם אתכם כדת משה וישראל בעבור חופן דולרים.

אני רואה אותך בדמיוני מתחת לחופה לבושה בחולצה של המו"פ ובחצאית העשויה מעלים של פפאיה ואת אמנון חגור למותניו אזור שעשוי מעצמות אדם ושרשרת על צווארו ועליה ענק העשוי מגולגולת מכווצת, ובנות השבט מפוזות מסביבכם בחזה חשוף ומנפנפות ברגליהן כלפי מעלה לקצב ריקוד הקאן קאן של זאק אופנבאך וכשברקע פיצוץ הלבה העולים מהר הגעש. שיהיה במזל ואל תשכחי להזמין אותי.

עד כאן המכתב.

אז רבקה'לה, מה לעשות ולאלוהים היו תוכניות אחרות והתוכנית דלעיל השתבשה. והנה, סיימת את עבודתך במו"פ ויש לך עדיין טמפרמנט של צעירונת בת 25, סעי לוואנואטו. קראתי לאחרונה שבניו זילנד ובאוסטרליה, שכנותיה של ואנואטו, יש מחסור בעגבניות ופלפל. הוציאי מהמגירה את התוכניות הישנות ליישוב האי, הקימי קואופרטיב לגידול ושיווק ירקות והגשימי את חלום חייך. בהצלחה, אוהבים אותך.

"לכל קמט יש סיפור"

אורנה טל

אני בוחרת להעניק למדור שלי את השם החדש, בהשראת ספרו של דויד גרוסמן.

אני מלטפת את לחיו של האחד
ומחבקת את כתפו של האחר
ומביטה
בהשתקפותי
בעיניהם היפות..
"זהו קמט של ניצחונות"
אני לוחשת,
"זהו קמט
שהכיל את מותי
ואחר כך
אפשר לי
לחיות".

הנכד שלי מביט על הקמטים שפזורים על פני.
אחר כך הוא מביט במראה על פניו החלקות.
התלמיד שלי בכיתה סופר את הקמטים שיש על מצחי ועל לחיי
ואחר כך משרבט אותם על דף לבן.
ואני,
אני מקמטת את החיוך,
ומותחת את מצחי ומבקשת להחביא את קמטיי
מנכדי מתלמידי ומעצמי..
אחר כך אני נזכרת בדויד גרוסמן ובספרו, ואני מבקשת לעצמי
לכתוב סיפור לכל קמט וקמט.
אולי כשלקמטים שעל פניי יהיו סיפורים -
אוכל להביט בהם בעיניים מחייכות,
אוכל לתת להם שמות
שהלא הם יהיו עבורי-
כמו ספר זיכרונות...

אני מביטה בשני הקמטים העמוקים שחורצים את המרווח בין שתי עיניי..

אני יודעת אותם,
והם יודעים את ליבי.
אני נזכרת בכל השעות שבהן
הם היו המילים שלא נאמרו,
הם היו המבט
השותק
הם היו
המבע הדומם.
הם סיפרו את התכווצות הלב
ואת המורא
מהנורא
מכל.
אני מביטה בהם ומחייכת,
הם הופכים בדמיוני
למעגן
של רוחות חולפות.
הם אוספים
אל תוכם
את שיירי
ואת פחדיי.
אני נוגעת בהם
בשני קמטיי
שבין עיניי
ומחייכת אל נכדי הקטן,
ואל תלמידי שרוכן
מעל הדף הלבן.

סיפורי מדבר

גדעון רגולסקי

עפיפונים בערבה

היכן רואים בערבה עפיפונים? סמוך לקיבוץ סמר מדרום לכביש הכניסה לישוב וממערב לכביש הערבה.

המודרניים ומערכות היחסים החשובות והמורכבות בין האדם לחיה. בשיטותי באתרי צייד אלו, אני נזכר בתמונת הצייד המצוירת, במדור המדעי, של עיתון LIFE מראשית שנות החמישים. תמונה המציגה בראליות רבה חזיון של צייד סוסים, שמגורשים בעזרת גדרות אבנים ואש לפידים אל מותם, בתהום מפחידה. בנגב נמצאו מעל ל-15 מתקני עפיפון. קטנים בהרבה מאלה שבאזרק שבירדן, מה שמצביע על מעט חיות ומעט בני אדם במדבר הצחיח שלנו. אורך הזרועות קצר בהרבה מעפיפוני ירדן. חלק מהעפיפונים במצב השתמרות מצוין וכדאי ומעניין לבקרם. ברוב מתקני הצייד המכלאה שימשה למגורי אדם אחרי שהמלכודת יצאה משימוש.

מלכודות עפיפון אפשרו כליאת בעלי חיים ושחיטה מבוקרת לאורך זמן. מה שמצביע על אוכלוסייה יציבה שאיננה נודדת כל השנה ובתקופה מסוימת מטפלת בחיות הלכודות ומספקת להן מזון ומים. סביר להניח שמטלות אלו נעשו על ידי נשים וילדים, דבר שהביא לקשר בין החיות לאדם. ניתן לתאר שנקבות שהמליטו זכו לטיפול מיוחד וכן הוולדות. כך אולי, החל ביות חיות המשק. בעיקר של העז והכבש ובהמשך של חיות גדולות יותר כבקר, חמורים וסוסים.

ואי אפשר בלי משהו אישי... רוב חיי הבוגרים הייתי רפתן. פעמים רבות חשבתי על הדרך הארוכה שהאדם והבקר המבוית עשו, ממלכודות העפיפון לרפתות ולדירים

לקראת סוף מלחמת העולם הראשונה (1918), טייסים בריטיים שטסו מעל מזרח ירדן, באזור שטוח ומדברי, הבחינו בקווים ישרים וארוכים המתכנסים למעין משטח. הצורה הזכירה לטייסים עפיפונים אותם העיפו כאשר חלמו להיות טייסים. ומן הראוי לזכור שהאווירון הראשון, של האחים רייט סס ב-1903. בדיקות מהקרקע, גילו מתקנים עשויים משורות אבנים שמתכנסות לגדרות ומכלאות שחלקן היו חפורות בקרקע. מתקנים אלו, כונו כאמור "עפיפונים" (Kites), שם שהתקבע בשפות רבות. מחקרים גילו שלתוך מבנים אלו העיזו את החיות שרצו לצוד. צבאים היו החיות המועדפות, לאור נטייתם לנוע לאורך שבילים ותוואי שטח קבועים. אולי גם עיזי בר וכבשי בר, ניצודו בחבלי ארץ גשומים יותר. על שורות האבנים הוספו כנראה ענפי עצים דוקרניים, כענפי שיטים, אטדים סילונים ועוד. הכניסה למכלאה שבקצה זרועות האבן המתכנסות הייתה עם שער הניתן לסגירה. במספר אתרים סמוך לאזרק שבמזרח ירדן, נמצאו מספר רב של עפיפונים, צמודים זה לזה על גבי שטחים עצומים. זרועות העפיפון התארכו למאות מטרים. מלכודות ענק אלו הופעלו, בימי קדם על ידי קבוצות גדולות של בני אדם תוך ארגון, חלוקת תפקידים, סדר ומשמעת שמצביעה על מנהיגות של אותן קבוצות אדם. זה היה מעין תיעוש קדום, של הצייד. הממצא מעיד על נוכחות של שפע בעלי חיים גדולים באזורים חצי מדבריים ומדבריים בעבר הלא רחוק. תיארוך המתקנים הראה על שימוש לפני 7,000 שנה למשך כמה אלפי שנים.

צילום: Guy Baroz מתוך וויקישיתוף

עפיפון סיירים הנמצא בבקעת עובדה בנגב

צילום: גדעון רגולסקי

תא כליאה של עפיון מנחל אשל ליד הר צוריעז

הנלכדים ביקשו להם מפלט, וקפצו אל עבר החלונות, אך לא יכלו לטפס ולהגיע אליהם. הם צנחו מעל לחומה-נפלו מרוסקי אברים, ואנקת מותם שברה את ליבנו...

ישראל אהרוני, היה תלמיד חכם בנערותו ושלט במקורות הכתובים של עם ישראל. כמו כן הקפיד לכתוב בעברית עשירה ביותר בספרו, תוך שימוש במקורות הקדומים, בזמן שהעברית החדשה עדיין הייתה שפה בחיתוליה. כך אנו קוראים שהעפיונים האנגליים נקראים בעברית פכרת (בחולם) או מצודה (בחולם מלא). לפני כמה שנים, צפיתי בסרטו המצוין של יוסף סידר "הערת שוליים", שבו גיבור הסרט חוקר את העברית שבספרי ארון הספרים היהודי. בסרט רב העלילה והמתח, מוקדשת בערך חצי דקה בלבד, להבין במה עוסק גיבור הסרט בדיוק. הדוגמה המוצגת, היא ההבדל שבין מצודה בשורוק שזה מבצר, לבין מצודה בחולם מלא, שזאת מלכודת לצייד. עם הדרמות של הצייד והסרט "הערת שוליים" נסיים להפעם.

עברי והפך לספק של חיות ועופות למוזיאונים ואנשי מדע באירופה בתחילת המאה העשרים, יצא למדבר המזרחי של ירדן באביב 1917 עם חנקין וקצין גרמני, באחת ההפוגות של המלחמה הגדולה, לחזות בנדידת הצבאים. הם ראו עדרים של אלפי פרטים נעים למקומות המרעה עד שנתקלו בחבורת ציידים בדווית ולהלן תיאורו מתוך הספר "זיכרונות זואולוג עברי", חלק שני עמוד 32: אני ויחזקאל חנקין, צידי ומלוי הנאמן במסעי במדבר היינו עדי ראייה למחזה מזעזע, לציד 500-600 צבאים בבת אחת, בפכרת (מצודה לצבאים), לא הרחק מרחמה. אורך הפכרת שראינו קילומטרים רבים, וכמוה רבות במדבר. כדי לצוד מאות צבאים בבת אחת גדרו הבדווים שטח עצום, המתפשט על פני קילומטרים רבים, בצורת משולש כביר. בחומה גבוהה מקומת אדם. קרעו חלונות ולפני כל חלון כרו שיחה עמקה. מצודת נכלים זאת דמתה לנוף המדבר, כי מחמרו נבנתה, ובלב הצבאים לא עוררה כל חשד. אך נכנסו מאות אחדות מהם אל הפכרת באו הבדווים במרוצה מימין ומשמאל, הקיפו את פיתחה והתחילו לצווח צווחת פראים.

היכן רואים בערבה עפיונים? סמוך לקיבוץ סמר מדרום לכביש הכניסה לשוב וממערב לכביש הערבה. יש עוד שתי מלכודות ממערב לסמר. מלכודת קטנה, סמוך לאילת נבנתה מדרום לנחל נטפים. סביר להניח שצבאים היו החיות שניצודו שם. ראשוני יוטבתה יודעים לספר על שפע צמחיה רב שנתית בין שני הקיבוצים לפני 40 שנה. מי תהום גבוהים, נביעות ושיטפונות תכופים, קיימו נוף דמוי סוואנה עם הרבה חיות ובעיקר צבאים. עד היום. יש בדרום הערבה עצי שיטה גדולים מאוד וצפופים עם עלווה עשירה כל ימות השנה, בזכות תנאים הידרולוגיים טובים. מלכודות נוספות, במצב שימור מצוין, נמצאות בנחל אשל ובנחל עכשוב. אשמח לכוון את המתעניינים הרוצים לראות את העפיונים. עפיונים נמצאו גם בסיני, באזור ואדי רם בירדן. לעפיונים מגוון צורות בהתאם למבנה השטח עליו נבנו וגודל קבוצת הציידים. גם בחרוטות סלע בודדות נמצאו שרטוטים של עפיונים. שנה מוקדם יותר לגילוי העפיונים על ידי הטייסים הבריטיים, ישראל אהרוני ראה את מלכודות האבן הללו. אהרוני שהיה זואולוג

נאמן למקור

ד"ר עודד קינן

משימור טבע לשמירת טבע בערבה

כל אחת ואחד מאיתנו זקוקים למרחב ולטבע
ובלעדיהם אנחנו מרגישים מנותקים. הצורך
בשייכות לטבע כל כך מובנה בתוכנו עד
שפארקים עירוניים ענקיים נבנים תוך ויתור על
שטחי נדל"ן פוטנציאליים, שמורות טבע מוכרזות
באזורים שיכלו לשמש לחקלאות, תעשייה
והתיישבות וגינות קהילתיות קמות בכל עיר
וישוב. בשנתיים האחרונות למדנו היטב כמה
נורא יכול להיות כשהציאה לטבע ולמרחבים
נמנעת מאיתנו, ועד כמה היא חשובה לבריאות.

נחל שיף, אוח מדברי, כוכב ריחני וצבי הנגב.

צילומים: עודד קינן

אוטובוס מרחף בשקט
על הגשר של נחל צין
חוארים מתפתלים בערוצים קטנים
כמבוך של נימים בלב הערבה.
מימין המכתש הקטן
אכול סחף ושנים
חלול ומחורר כגזע
של עץ זית מת.
תיק על גב, מסע אל העבר
היה היה, היה יהיה, היה ונשאר
טעם המלח, טעם המדבר.

השחר עולה
רוח אביבית מלטפת,
שעות הרחמים של השמש
מנסרות בין צבעים מעל הרי אדום.
צבוע בודד פוסע למאורתו
עדר ראמים כצלליות שחורות ולבנות
בינות עצי שיטה שוברי קרניים ראשונות.
תנועה ערה של ההולכים לישון,
עצירה בטעם תה כוכב מתקתק.
נרדם בשמש קופחת
וחולם עננים
ומעוף של עיט
וקריאות זנבנים.
מתעורר וצועד לכיוון חצבה
ובראש מתנגן לו
בלוז ערבה.

את השיר הזה כתבתי לפני למעלה מעשרים
שנים כשעבדתי כטכנאי מחקר ורכז הדרכה
בבית ספר שדה חצבה, אך הוא חוזר אלי
בכל שנה באביב, כשהערבה מתחילה לפרוח
והציפורים נודדות. עשרות אלפי חסידות חוצות
את המרחב בימים אלו, עופות דורסים תופסים
תרמיקות (זרמי אוויר חם) בשעות הבוקר,
ציפורי שיר יפהפיות מבקרות בחצרות הבתים
והערבה שופעת פריחה וטבע. לחוויה הזו, של
טבע מתפרץ שנכנס לנו ממש לתוך הבית, יש
השפעה מרגיעה, אולי אפילו מדיטטיבית. ברגע
אחד אנחנו עוצרים משגרת היום ומהופכים

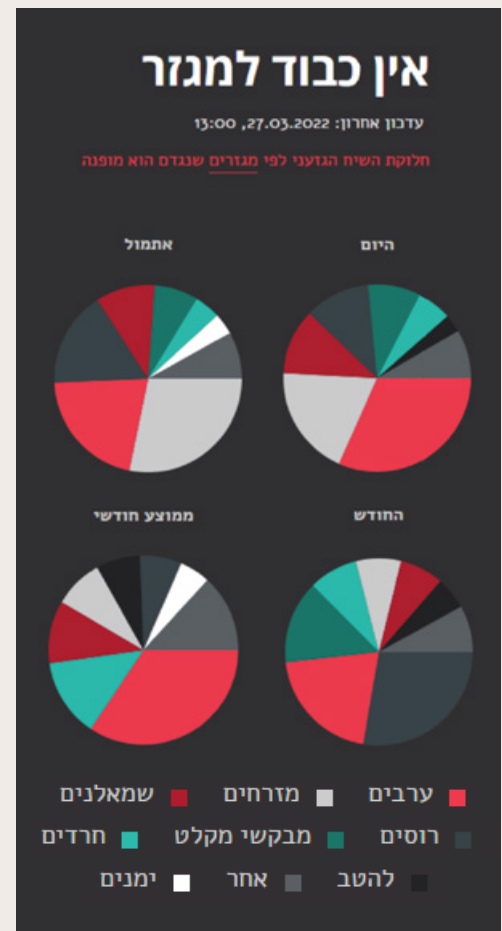
לחלק מהטבע, מהמדבר. אנחנו מרגישים לפתע
חלק ממהו גדול, מושלם ויפה. הצורך הזה
בלהיות חלק מעולם הטבע, להתפעם ממנו
ולהתרגש ממנו הוגדר על ידי הביולוג הנודע
אדוארד ווילסון במונח "ביופיליה". כל אחת
ואחד מאיתנו זקוקים למרחב ולטבע ובלעדיהם
אנחנו מרגישים מנותקים. הצורך בשייכות
לטבע כל כך מובנה בתוכנו עד שפארקים
עירוניים ענקיים נבנים תוך ויתור על שטחי
נדל"ן פוטנציאליים, שמורות טבע מוכרזות
באזורים שיכלו לשמש לחקלאות, תעשייה
והתיישבות וגיונות קהילתיות קמות בכל עיר
וישוב. בשנתיים האחרונות למדנו היטב כמה
נורא יכול להיות כשהיציאה לטבע ולמרחבים
נמנעת מאיתנו, ועד כמה היא חשובה לבריאות.
מצד שני, אנחנו חיים במדינה מהצפופות
בעולם שהשטחים הפתוחים בה הולכים
ואוזלים, והטבע והמרחבים הופכים להיות
יותר רחוקים ופחות נגישים, ואנחנו, ובמיוחד
ילדינו, מתחילים לשכוח את התחושה הזו, את
הצורך הזה בטבע סביבנו. מה שחוו אבותינו
כטבע כבר לא מוכר לנו ומה שאנחנו חווים
כבר לא יהיה נגיש לילדינו. הטבע מתרחק
מאיתנו והגישה שלנו כלפיו הופכת למנוכרת
ותועלתנית. שמורות הטבע שהוכרזו אמנם
שומרות על השטח הטבעי אך הופכות אותו
ללא יותר מחלון ראווה עבור מרבית האנשים,
והיכולת שלנו לצאת אל הטבע ולחוות אותו
באופן טהור ובלתי תלוי הפכה לכמעט בלתי
אפשרית. מצד שני, שטחים פתוחים שאינם
הופכים לשמורות טבע פשוט הופכים למרחבים
מוזנחים ופגועים, נטחנים עד דק על ידי ריזרים
ואופנועי שטח, משמשים כאתרי פסולת לא
חוקיים והופכים למפגע שאף אחד לא מוכן
לקחת עליו אחריות. אז מה נכון? כיצד אנחנו
יכולים לשמור על הטבע גם בשטחים שאינם
שמורות מוכרזות וכיצד אנחנו יכולים להביא
את המרחב הטבעי קצת יותר אלינו הביתה?
ראשית כל עלינו להבין שלטבע יש ערך
אינטרינזי (פנימי). השטחים הפתוחים אינם
רק משאב לתועלת האדם, משאב שאם הוא

לא מספק לנו שירותים כמו מחצבים, קרקע
להתיישבות וחקלאות, מרחב לכיבוש על ידי
רכבי שטח ותפאורה למסיבות אז אין לו ערך.
ללא השטח הטבעי והפתוח האנושות פשוט
הופכת לפחות אנושית, רעה יותר, מנוכרת
ותכליתית. עלינו להבין שתחושת ההתפעמות
שאנחנו חשים כלפי ציפורים נודדות או פריחה
של צמחים במדבר היא חלק מובנה בהגדרה
שלנו כבני אדם, וזו צריכה להיות המוטיבציה
שלנו כשאנחנו באים לטפל בשטחים הפתוחים
סביבנו. אין זה אומר שאסור לנו לחצוב,
לכרות, לנסוע ולבלות בשטחים הפתוחים,
אך עלינו לעשות זאת ממקום שמכיר בערך
העצמאי של הטבע ולעשות הכל על מנת
לשמור עליו. אם נמשיך לעסוק רק בשימור
טבע (Conservation), הווה אומר הכרזה
על שמורות לא נגישות והפרדה בינינו לבין
הטבע, ולא בשמירת טבע (Preservation)
שבה אנחנו לוקחים אחריות גם על השטחים
הפתוחים והמרחבים הטבעיים הסמוכים לנו,
אז תחושות כמו התפעמות, סקרנות ופליאה
מיופיו של העולם פשוט ייכחדו.
בחנוכה תשמ"א (1980) התקיים בבית ספר שדה
חצבה כנס שעסק ב"מימד הציוני של שמירת
הטבע", בכנס השתתפו דמויות מפתח בשמירת
הטבע בישראל - עזריה אלון, פרופסור אמוץ
זהבי ואחרים, וגם סופרים ואנשי רוח, ביניהם
עמוס קינן, עמוס עוז וס. יזהר. הנושאים שעלו
שם נותרו רלוונטיים גם היום (ואולי אף הפכו
רלוונטיים יותר). אביא כאן, לסיכום כתבה
זו, את דבריו של עמוס עוז שצריכים להדהד
מידי יום בלבבותינו ובלבבותיהם של מקבלי
ההחלטות והמנהיגים בישראל: "מול ההרים
השגיאיים או מול חרק קטן צריך לעמוד בענווה.
לא בהכנעה פולחנית. החלטת לגעת? גע בענווה.
לסלול כביש? סלול אותו בענווה. היום אתה
כאן, מחר יהיו כאן אחרים. טעמך, גם אם יש
לו תמיכת רוב ועוצמת שררה, לא בהכרח הוא
גם טעמם של הדורות הבאים. וכשאתה נוגע
בנוף אתה מכתוב עובדות לדורות הבאים"

גילה טל

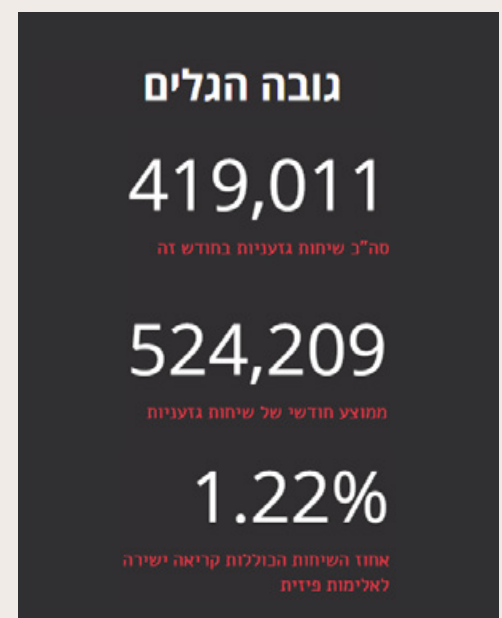
54 ערבות | ניסן תשפ"ב, אפריל 2022

הנה דו"ח עדכני של שיח שנאה, מלפני מספר ימים, על פי המגזרים אליהם הוא מופנה:

המגזרים השנואים ביותר הם הערבים, החרדים והשמאלנים. לפעמים נכנסים לתמונה גם "שחקנים" חדשים כמו רוסים (זה די ברור בימים אלו) ומזרחיים.

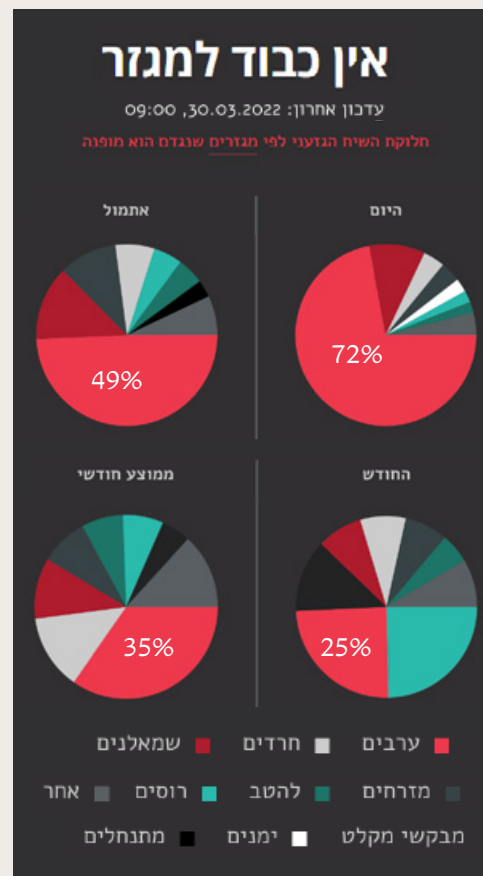
נתונים ממרץ 2021, לפני שנה:

אבל מה קורה במצב יוצא דופן?
הנה המצב נכון ליום ד', 30.3.22 (יום האדמה), לאחר כמות יוצאת דופן של פיגועים בימים האחרונים:

שימו לב עד כמה גדלו ממוצע ההסתה לשעה והקריאה הישירה לאלימות לעומת מצב של שגרה. השאלה היא: איך מצב כזה משפיע על מה שקורה ברחוב?

איך השפיעו האירועים הללו על שיח השנאה נגד הערבים? ניתן לראות, שהשפיעו מאוד. 72% של שיחות נגד ערבים, אפילו יותר מאשר בעיצומו של מבצע "שומר חומות" (שאז הגיע הנתון ל-68%). "הנתח" של הערבים עומד במצב של שגרה על כ-30%!
גם בשנה שעברה, בזמן מבצע "שומר חומות" הממוצע החודשי של שיחות גזעניות גדל מאוד יחסית לשנה קודמת: 501,598 שיחות גזעניות בממוצע חודשי, נכון למאי 2021! ב-100,000 יותר מאשר בשנה קודמת. אך נכון לעכשיו, הממוצע חזר לזה של לפני שנתיים. אולי זו חדשה מעודדת: בעת רגיעה השנאה למגזר השנוא שוככת די מהר...

מה הם הגורמים לשנאה?

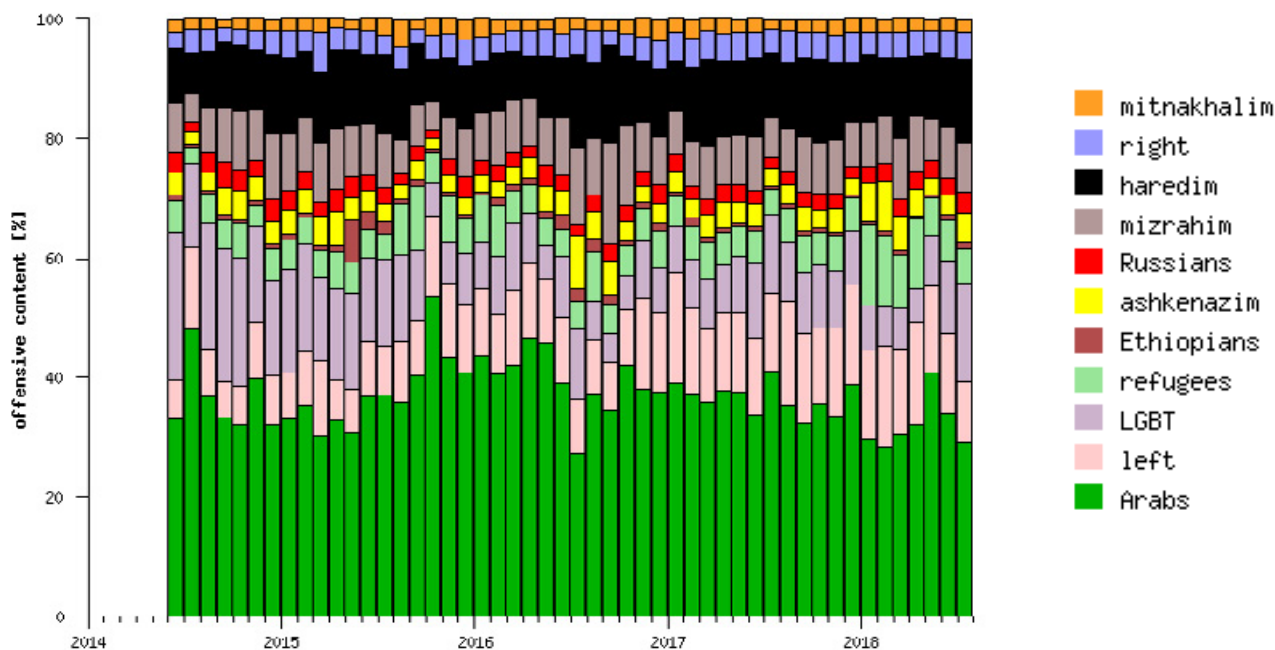
נראה ששני רגשות ראשוניים - פחד וכעס, משחקים תפקיד מרכזי בתהליך היווצרותה של השנאה. שילוב בין כעס, שנובע מתפיסה של פגיעה לא צודקת בפרט או בחברי קבוצתו, לבין פחד בשל איום עתידי על חברי הקבוצה עלול להגביר עד מאוד את ההסתברות להיווצרותה של שנאה.

"שיח שנאה יכול לנבוע מסיבות שונות. לפעמים דברי שנאה יכולים לשקף אמונות פוליטיות של אדם או סלידה לא מבוססת מקבוצת אנשים. דברי שטנה יכולים להיות גם תוצר של חוסר ידע וניסיון, או השתקפות של הסביבה, אם הדוברים מגיעים מסביבה שבה השמצות הן דבר שבשגרה. ייתכן שהדוברים אינם מכירים באמת את חברי הקבוצה אותה הם משמיצים, ולא מבינים שהם משתמשים בסטריאוטיפים או בביטויים שעלולים להחשב כביטויי שנאה. ייתכן שגם חסר להם ידע לגבי העובדות הרלוונטיות. כמו למשל אדם המשתמש בלשון הרע כנגד סטריאוטיפ דתי, ללא כל ידע מבוסס לגבי המאפיינים של אותה דת."

קיימת טענה, שהאחרים לצימצום שיח השנאה הן החברות המפעילות רשתות חברתיות (כמו פייסבוק), ומתווכי רשת באינטרנט.

במאמר "איך מצמצמים את שיח השנאה ברשתות החברתיות?" מחקר של יד ושם והמכון הישראלי לדמוקרטיה מפורטים 16 כללים והמלצות מדיניות עבור החברות הללו, שתכליתם לרדד את שיח השנאה.

לא ברור אם החברות והגופים הללו אמנם מאמצים ומיישמים את ההמלצות, ובאיזו רמה. גם אם זה אמנם יקרה, ההשפעה לדעתי תהיה חלקית בלבד.

<https://netunim.wordpress.com/2018/08/24/שיח-שנאה/> מתוך אתר "נתונים": שיח-שנאה/2018/08/24

תוכן פוגעני בשנים 2014-2018

האם קיים פתרון טוב יותר?

למרבה הצער, שיח השנאה היה קיים תמיד וכנראה גם לא נצליח להפטר ממנו בעתיד, מה שמשנתנה הוא רק "גובה הגלים" וחלוקת הגרף. זה נראה די חסר סיכוי, אך בכל זאת, מה יכול ל"שטח את העקומה" (ביטוי שהפך להיות פופלארי...) במקרה זה? חינוך, חינוך ושוב חינוך. וזה תהליך ארוך ומורכב. דו"ח מבקר המדינה מוצא, שהנושא לוקה מאד בחסר:

"...ממצאי הדוח מעלים תמונה של עשייה מועטה של מטה משרד החינוך בנושא החינוך לחיים משותפים ולמניעת גזענות, וזאת חרף מורכבותה של החברה הישראלית רבת השסעים, ולמרות הבעתן של עמדות

שיטתי, מחייב ומובנה בנושא החינוך לחיים משותפים ולמניעת גזענות כדי לחולל שינוי בדפוסי ההתנהגות של התלמידים בנושא זה. לבניית התשתית הנדרשת לכך, עליה להעביר מסר חד-משמעי לכל הזרמים במערכת החינוך ולכל הבאים בשעריה - תלמידים וצוותי חינוך לאורך הרצף הגילאי - על היות ישראל מדינה דמוקרטית השייכת לכל אזרחיה ונשענת על ערכים המשותפים לכל הקבוצות והפרטים החיים בה. על משרד החינוך לרתום לנושא גם משרדי ממשלה נוספים וגופים רלוונטיים ברשויות המקומיות, לצד הסדרת פעילותם של ארגונים לא-ממשלתיים הפועלים במערכת החינוך בנושא זה."

הדוח מלמד כי על מנת לחולל שינוי של ממש יש לעשות מעשים ולהבטיח כי התכניות השונות למאבק בגזענות ולחינוך לחיים משותפים יתוקצבו כראוי ויישמו הלכה למעשה. אחת ולתמיד יש לעמוד במבחן הצלחה מדיד: צמצום ניכר ונראה לעין של העמדות הסטראוטיפיות והאנטי-דמוקרטיות ושל ביטויי הגזענות המטרידים בקרב בני נוער. בטוחני כי יישום ההמלצות של דוח זה ופעולה נחושה של משרד החינוך יקרבו ולו במעט את היום אשר בו, כמאמר שירו של דן אלמגור, "לא יושפל שום אדם על גזעו וצבעו"

כפי שטען נלסון מנדלה, אפשר אמנם ללמד לאהוב וזו המשימה והאתגר של מערכת החינוך ושל כולנו, כל אחד בחלקת האלוהים הקטנה שלו...

סטריאוטיפיות ואנטי-דמוקרטיות וביטויי גזענות מטרידים החוזרים ונשנים בקרב בני נוער... מצב זה מעלה את החשש שהנהלות המשרד לאורך השנים וגם בשנים האחרונות, אף על פי שהכירו בחשיבות הנושא וקבעו אותו באופן הצהרתי כיעד משרדי... נמנעו מלנקוט בפועל את מכלול הצעדים הדרושים ליצירת תשתית... מספיקה להתמודדות... אפקטיבית, וארוכת טווח למניעת גזענות בקרב תלמידים."

וזו המסקנה החד משמעית של הדו"ח:

"על הנהלת משרד החינוך להוביל ללא כל דיחוי את מערכת החינוך, במסרים ובמעשים ולאורך כל הרצף החינוכי, לעיסוק כוללני אינטנסיבי,

קישורים שנעשה בהם שימוש במאמר על פי סדר האיזכור

קרן ברל כצנלסון, דו"ח השנאה: <https://hasata.berl.org.il>

חברת ויגו: עולמות-תוכן/מדיה-חברתית <https://ifat.co.il>

אתר "נתונים": שיח-שנאה/2018/08/24 <https://netunim.wordpress.com/2018/08/24/שיח-שנאה/>

The parent's and educator's guide to combating hate speech

www.connectsafely.org/wp-content/uploads/2019/10/Hate-Speech-8.5x11.pdf

16 כללים לצמצום שיח השנאה ברשתות החברתיות:

www.idi.org.il/media/14660/how-to-reduce-hate-speech-on-social-media.pdf

דו"ח מבקר המדינה 2016

www.mevaker.gov.il/he/Reports/Report_545/92be6185-dbc9-44d9-8c97-98eead865fab/Life-together_Final_preview.pdf?AspxAutoDetectCookieSupport=1

חיות וחיוכים

ד"ר עירית גרינשטיין

לחתול שלי יש עצירות. האמנם?

יום חמישי בלילה. אני מקבלת הודעה בנייד: "לחתול שלי יש עצירות. אני יכולה לעשות משהו בבית בינתיים כדי לעזור לו?"

בגוף, ובראשם רמת האשלגן שעולה מאד מה שיכול לגרום לשינויים ובעיות בקצב הלב. הקאות נראות בשלב מתקדם כאשר רמת חומצת השתן גבוהה בדם. גם המוח מושפע ולכן החתול נראה מדוכא וחסר חיוניות.

איננו יודעים בוודאות את הסיבה הישירה או היחידה להיווצרות מצב זה. מה שברור הוא שהאנטומיה של צינור השתן הדק הארוך והמפותל בחתולים זכרים גורמת לכך שאנו רואים תופעה זו רק בזכרים.

חסימה בדרכי השתן היא מצב מסכן חיים. במקרים שלא מטופלים יכולה אף להתפוצץ שלפוחית השתן בתוך הבטן, או שיגרם מוות כתוצאה מהשינויים המטבוליים הקשים שהוסברו מעלה.

חתולים שעברו אפיזודה של חסימה כזו הם חתולים שיש להן נטייה אינדיבידואלית לפתח את המחלה הזו, ואם לא יקבלו טיפול מונע להמשך חייהם (טיפול פשוט ביותר - מזון רפואי מיוחד שהותאם לבעיה הזו) רבים הסיכויים שהמצב יחזור שוב, וככל שיש אפיזודות חוזרות הרבה יותר קשה לפתוח את החסימה בגלל צלקות שנוצרות בצינור השתן. חתולים כאלה נזקקים לעיתים לניתוח לא פשוט לתיקון הבעיה. מתן מזון רפואי באופן קבוע מונע לחלוטין חזרתיות.

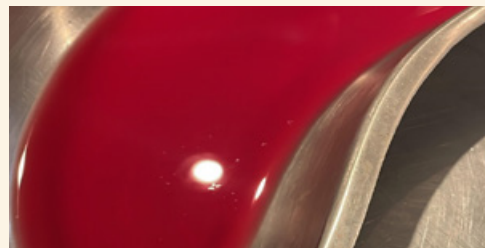
אז מה למדנו היום?

אם החתול מראה סימני קושי בהטלת צרכים, או משתין במקומות מוזרים, או שהשתן דמי, יש לפנות ללא דיחוי להתייעצות עם וטרינרית. כמובן שישנם גם מצבים של עצירות במתן צואה בחתולים, אך חשוב לשלול חסימה בדרכי השתן שהיא מצב מסכן חיים מיידי. בריאות לכולנו!

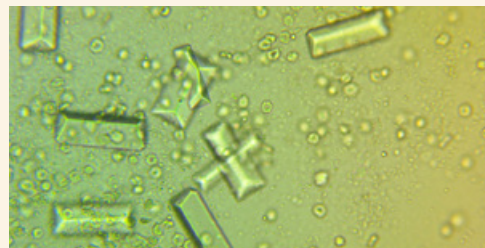
השתן שהתרחב מאד להתכווץ בחזרה. טיפול מורכב ואינטנסיבי ולא נטול סיכונים.

סופו של סיפור, החתול התאושש לאחר יומיים של אשפוז והחל לאכול ולהתלטף, אז נותק מכל הצינורות שחוברו אליו ונבדק אם מצליח לתת שתן. לאחר שאכן וידאתי שהשתן יוצא בארגז החול במרפאה הוחזר החתול הביתה להמשך טיפול בבית עד להחלמה מלאה.

חסימות בדרכי השתן בחתולים הן מצב שבו נוצרים גבישים וחומרים דלקתיים בנוזל השתן הנתקעים בצינור השתן וגורמים לכך ששתן לא יוכל לצאת החוצה מהגוף. דבר זה יוצר מצב של מעין "הרעלה" פנימית של הגוף בחומצת שתן אשר נכנסת למחזור הדם במקום להשתחרר החוצה באופן תקין עם נוזל השתן. נוצרים גם שינויים במשק האלקטרוליטים

שתן של חתול מיד לאחר הוצאתו משלפוחית שתן חסומה.

שתן של חתול עם חסימה בדרכי השתן כפי שהוא נראה במיקרוסקופ: הגופיפים העגולים הקטנים הם כדוריות דם אדומות (לכן השתן נראה דמי) והגופים הגדולים בעלי צורה דמוית שוקולד "טובלרין" הם גבישי המינרלים החוסמים את הצינור ויכולים אף להתגבש לאבנים ממש.

ובכן, ברוב הגדול של המקרים, לא נוכל לעשות כלום בבית כדי לעזור ולא ניתן לחכות למחר. מספר שאלות כבר נותנות כיוון ברור לאבחנה עוד לפני הבדיקה:

- האם זה חתול או חתולה?
- האם הוא מיילל תוך כדי ניסיונות לתת צרכים?
- האם יש הקאות?

לאחר שהבנתי שמדובר בזכר בן שלוש שנים, מסורס, שמבלה הרבה בימים האחרונים בתנוחה של הטלת צרכים, מילל יללות כאב תוך כדי והיום החל אף להקיא ונראה מאד מדוכא, החשתי את הבעלים עם החתול למרפאה עוד באותו לילה כיוון שהיה לי ברור שככל הנראה מדובר בחסימה של צינור הטלת השתן וחסר יכולת להשתין.

כשהגיעו למרפאה ראיתי חתול שפוף ומדוכא, מרייר, ונגיעה על הבטן הספיקה: החתול ילל מכאב והרגשתי כדור בגודל קלמנטינה גדולה בחלל הבטן. איבר המין של החתול היה מאד מגורה כתוצאה מליקוק אינסופי בניסיון של החתול להפיג את הכאב. בדיקת אולטראסאונד אישרה סופית את החשד לחסימה בדרכי השתן. בדיקות דם ושתן היו אופייניות למצב שכזה.

הסברתי לבעלים מה שהסברתי וניגשתי ללא דיחוי לטיפול שכולל טשטוש של החתול, פתיחת החסימה בעזרת מיכשור מיוחד, החדרת קטטר (צנתר) לשלפוחית השתן והשחרור שם, עירוני נוזלים לווריד ועוד תרופות המיועדות לתיקון המצב המטבולי החמור שנגרם במקרים הללו, משככי כאבים (זה כואב!!! מאד!!!), ותרופות המשאירות את צינור השתן מורחב ועוזרות לשריר שלפוחית

חידות ושעשועים בנושא ערבה

A cartoon illustration of a brown hedgehog with a black nose, a small black eye, and a red cheek. It has many brown quills on its back and is facing left.

A cartoon illustration of a lion with a large, orange-brown mane and a yellow body. It has small black eyes, a black nose, and a small smile. The lion is standing on four legs.

נ	ר	א	פ	ו	ר	ת	ש	ל	ע	י	ר	ד	נ	ה
ב	פ	ל	פ	ל	ה	ש	ח	ק	ר	מ	מ	ו	ל	ש
ל	ו	פ	ב	ר	ק	ר	ו	ל	ע	ו	ו	ת	י	ב
ס	צ	י	פ	ה	י	ב	ר	ה	ר	ד	א	ל	מ	ג
צ	פ	ו	י	ב	צ	ע	ה	י	ב	ס	ה	ש	ח	י
ב	ר	ו	ק	ה	ט	י	ש	ע	ה	ל	ב	י	מ	ד
ה	י	ת	ר	י	ג	ד	מ	ו	ח	ע	י	ז	ו	ר
י	ת	מ	צ	ר	מ	נ	ו	מ	נ	י	ת	פ	ר	ו
נ	ש	ר	ו	ש	ל	ו	ש	ר	ו	ת	ו	ר	ק	נ
י	ל	צ	פ	י	ת	ב	ל	ו	ל	ע	ב	ג	ה	ה
ע	ה	י	י	ב	ש	י	ו	פ	ו	נ	ר	י	פ	ס
א	ב	נ	ת	ל	מ	ה	ב	צ	ח	כ	ע	ר	ע	ר

תשובץ מוח

מאוזן

1. טעימה באזורנו (4)
4. פקודת הבקר במושב (4)
8. עשר תבלין בקיבוץ (3)
9. בריאות אפורה (5)
10. עידן מוסרי (2)
12. עלם שאיבד רגלו זז (2)
14. שולה בביתן במושב (3,3)
18. עובר לידו (4)
20. דיאלוג מדג (4)
21. התבטאות חוזרת בחללית אולי (ר"ת)(3)
23. הערים עץ מדברי (4)
24. מהות בור אינסופי (4)
26. זרם בהמוניו בדנובה אולי? (3)
27. בפנים משחק הרכבה ללא ראש (3).
28. נוכחת חוזרת לחדר (2)
29. האצבע קצב בשיר עברי (5,3)

מאונך

- 1.המושב ליד גוש (4)
2. תו חוזר ממקום גבוה (2)
3. מחול לא טוב.. (3)
4. הסתכלי באחרונה או בנחל (4)
5. קרס מכל כיוון (2)
6. דניאל נכשל במושב (4)
7. כמו 2 מאונך (2)
11. עץ בבירה בלה (5)
13. איבר תקווה במושב (3,3)
15. מספיק החזר איבר (2)
16. במושב חפרה בסלע (4)
17. הישן מחזיר לחם (2)
19. דמות מקראית עם 7 מאונך ליונק הימי (5)
20. מזמן מחליף (4)
21. זמן נצחון מתוכנן (4) ח'
22. הארגון חוזר באתר ארכאולוגי (4)
25. הישר יחזור ללא חיים (2)
27. מכסה מכל כיוון (2)

פתרונות והסברים תשבץ מוח

[illegible]

הסבר קיצורים ח' - כתיב חסר
מ' - כתיב מלא | ר"ת - ראשי תיבות

5.5.22 | 18:00 | רחבת הדשא בספיר

קיר טיפוס • אומגה • פארק חבלים • מתחם יצירה • מתחם לגיל הרך
דוכני מזון ושתייה • חידון ערבה נושא פרסים • מופע רחפנים (לראשונה בערבה)

20:00 - הופעה של מוקי

הכניסה חופשית. מיועד לתושבי הערבה